

בטאון פנימי היו"ל ע"י

איגוד בוגרי ישיבת "כסא רחמים"

ספרדית תכב"ץ ומוסדותיה

ניסן - אייר - סיון

התשע"ג

9

כתר מליוכה

56

יובל

גלריית תמונות מערב
"ההילולא" התשע"ג,
הבא בסימן יובל שנים
למוסדות ישיבתנו
הקדושה.

72

אוי נא לה אמרה רקת

לרגל יום האזכרה של הבחור מאיר זמיר ז"ל שטבע
בפתאומיות בכנרת, מעלים זכרונות מרגעי האימה
והסוף המחריד, ומתנחמים בכתבים שהותיר

64

בנק של חסד

הוא לא בדיוק בנק.
אך חסד, הרבה יש שם. צוות 'כתר
מליוכה' חושף בתחקיר ייחודי את
המפתח לדירה משלכם.

11/2012 א"ר

תמונה השער: תמונה נדירה של מוה"ר רבי צמח מאזוז שליט"א באפיית מצות, ולצידו להבה"ח מוה"ר הגאון המופלא הרב משה לוי זצ"ל.

לכבוד ידידי ובוגרי הישיבה ובני משפחותיהם

נשגד בזאת ברכת חג נאמנה

פסח כשר ושמה

את חג המצות תהוגו
בשמהה ובדיצות, ובמהרה
נזכה לאכול מן הזבחים
ומן הפסחים, אשר יעלו
על מזבה ה' לרצון, בבנין
בית קדשנו, ובביאת משיח
צדקנו, אמן כן יהי רצון.

בברכת מועדים לשמהה
מערכת האיגוד

3 ----- דבר המערכת
4 ----- מלכם בראשם
6 ----- מלכות הרחמים
8 ----- הדרת מלך
20 ----- פאר הדור
28 ----- מקראיקודש
36 ----- דתי המלך
40 ----- נקודת אור
42 ----- נאמנים דבריו
44 ----- מוסר מלכים
56 ----- יובל
64 ----- בנק של חסד
72 ----- אוי נא לה אמרה רקת
76 ----- הוגה באותיותיו
82 ----- משובצים זהב
84 ----- חדשות אני מגיד
א.בית המלכות
ב.חצר המלכות
ג.חדש באוצר
110 ----- שהשמחה במעוננו

איגוד בוגרי ישיבת "כסא רחמים" ספרדית תכנ"ץ ומוסדותיה

המען למכתבים:
ת.ד 2750 מיקוד: 51127
לציין עבור כתר מלוכה
טל': 0504158562
פקס: 03-6774060
דוא"ל: keter.meloca@gmail.com

הגהה: הרב שלמה מאזוז, הרב אלעד עשוש
ניהול הפקה: הרב עובדיה מאזוז
מזכירת המערכת: נ. ורדי
גרפיקה ועימוד: שזהם

עורך אחראי: הרב אביתר כהן
כותבים ומשתתפים: הרב מצליח עמוס מאזוז, הרב אדיר כהן, הרב עובדיה חן, הרב יהושע כהן, הרב מאיר ציון אליאס, הרב מאיר גבאי
ביקורת: הרב רפאל מאזוז

הבטאון יוצא לע"נ החכם השלם שייף עייל שייף נפיק ועסיק באורייתא תדירא, הרה"ג שנזדכך ביסורים רבים ר' יען חזאד צוק"ל ת.נ.צ.ב.ה.א.

מתאחדים

הכל התהפך בשבילם. אש ומים שמשו בערבוביה והלמו בעוז על מצרים ואנשיה, מים צלולים הפכו לדם סמיך ומבחיל, ואור השמש כוסה ביריעה שחורה ואפילה למשך ימים ארוכים. עשר מכות שונות ומשונות הביא בורא העולם על מצרים בכדי להוציא את עמו מכור הברזל. ומשם ועד מתן תורה עוד נסים

ופלאות כפולים ומכופלים, והמפעים שבכולם נס קריעת ים סוף שכבר עשרות דורות אנו סחים אודותיו בתהילת תודה יום יום. הכל חולל הבורא בשביל מה? בעבור "תעבדון את האלוקים על ההר הזה" (שמות ג', י"ב). הכל שווה, הכל משתלם, להכנס תחת החופה בברית עם העם הנבחר, ולהעניק להם את התורה הגנוזה תתקע"ד דורות. ו"הכלה" מלבד "יחוס" - אבותינו הקדושים, אין בה כלום, שקועה ברפש ובטיט במ"ט שערי הטומאה, עד שטענה מידת הדין: מה בין אלו לאלו הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, ולמרות זאת הוציאנו ממצרים וקרע לנו את הים...

עם זאת, כאשר הגיעו רבבות האנשים נשים וטף במדבר השמם והצחיח, אל היעד הנכסף למרגלות הר סיני, מגלה תורתנו הקדושה (שמות י"ט, ב') "ויסעו מרפידיים ויבאו מדבר סיני ויחננו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר" ואמרו רבותינו "ויחן שם ישראל. כאיש אחד בלב אחד" וכותבים על זה אור החיים הקדוש והגאון בעל כלי יקר דבר מבהיל: "ונראה שכל זה ראייה שלא היו ישראל ראויין לקבלת התורה עד אשר יהיה שלום ביניהם, בעלי אסופות נתנו מרועה אחד (קהלת י"ב, י"א) והתורה כל נתיבותיה שלום". ע"ש. אם נחדד את הדברים הרי שמהכל העלים כביכול נותן התורה עינו, אך אם האחדות חסרה, אם עדין לוטשים עיניים לחסרונות ותרעומות, אם צקלוננו גדוש בהטחות אשמה ורגשי נקם, תמתין התורה, עוד דור ועוד שנים, ולא תרד מאצל שוכן ערבות.

במה דברים אמורים, אחרי תקופה כה קשה ונוראה, שגם האחדות בקרבנו אנו שומרי התורה והמצוות, נותרה פצועה וחבולה, זה הזמן וזה העת לאחות את הפצעים, ולהתלכד איש תחת דגלו ובלבד תחת אבינו מלכנו, תחת כנפי תורתנו ויראתנו, ואז נזכה להגאל גאולת עולמים מכל חיות הטרף השוחרים סביבנו, ולעסוק בתורת ה' בשלווה ובהשקט. אכ"ר.

אגמי תודה למורנו ורבנו מרן ראש הישיבה שליט"א, על הפנינים היקרים שהעניק לנו מאוצרו הגדוש, אנו תפלה כי יזכה ה' בבריאות איתנה בקרוב ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, וימשיך להעתיק את השמועה ולמוסרה מידי יום תמידים כסדרם בישיבה, ולהאיר עייננו במאור תורתנו. אכ"ר.

אנו מחוייבים לציין כי למרות ההשתדלות והציפיות, כנס הבוגרים המתוכנן לאחרי פסח, ידחה ככל הנראה לבין הזמנים בשלהי השנה, עקב עיכובים בלתי צפויים בהרחבת היכלי הישיבה. פרטים נוספים והזמנות לערב, יגיעו במעטפות נפרדות מצוות ההפקה של הכנס, בחודשים הקרובים.

מלכם בראשם

פנינים ממושנתו של
מרן מייסד הישיבה זצוק"ל

ביאורים ערבים ונפלאים על פרקי אבות המתובלים בהגיגי מוסר, שנאמרו מפ"ק של מרן מייסד הישיבה זצוק"ל. רעיונות אלו נאמרו בשיעורים שמסר בין מנחה לערבית בימי העומר, ונכתבו בזמנו ע"י בנו מרן ראש הישיבה שליט"א, ונדפסים כאן לראשונה.

אור לכ"ד ניסן התשכ"א

נצר מטעי מעשה ידי להתפאר. הנה כתוב בהפטרה של שלשום (ח' של פסח). "ויצא חוטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה". וההבדל שבין גזע ובין שורש, הוא כי גזע, הוא כשקוצצים את האילן ומשאירים בו כמין עץ ארוך ממעל לקרקע. אבל השורש, הוא כשקוצצים את האילן עד לקרקע, ולא נשאר בו כי אם אותם השרשים אשר מתחת לקרקע, והעפר מכסה אותם. והנמשל במלכות בית דוד, ידוע שגם אחרי חורבן בית שני, שנכרתה מלכות בית דוד, מ"מ היו ידועים ונקובים בשם, מי הם היוצאים מגזע דוד המלך וכל אחד היה לו פתקא חתומה מגדולי דורו שהוא מזרע דוד המלך. עד שקם עליהם מלך אחד צורך היהודים, כוסדראי שמו, ואמר להכרית תקות ישראל ח"ו. אמר: "הלא היהודים מחכים למשיח מזרע דוד המלך, אני אעקור את זרעו מן הארץ, ואז אבדה תקותם ח"ו". ואכן הרג כמה מאות מזרע בית דוד, ולא נשאר רק אחד במעי אמו, שנמלטה מפני תגרת אויב, וברחה ונחבאה בבית כפרי אחד וע"י נס ניצלה, כמובא בספר בוסתנאי. מאז ראו זקני הדור ההוא, כי אם ימשיכו הדבר כך, אפשר שפעם אחרת יקום מלך צורך כזה, ואפשר שלא יקרה באותה הפעם נס ח"ו, דלאו כל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא. ולכך תיקנו להעלים את האנשים שהם ממלכות בית דוד, כדי שלא יוכל איזה צורך לעשות כמעשה הראשון.

וזהו פירוש הפסוק: "ויצא חוטר מגזע ישי" - פירוש: המשיח הוא יוצא מגזע ישי, ר"ל אם זכינו היה כבר בא המשיח באלף הראשון לחורבן הבית, בעוד שהיו ידועים מי הם אנשי בית דוד, שהם דומים בזה לגזע שנשאר כמין עץ מעל הארץ ומוכר לכל. אמנם עכשיו שלא זכו: "ונצר משרשיו יפרה" - פירוש: אע"פ שלא נשארו כאן ענפים בולטים מן הקרקע, רק הכל מתחת לקרקע, רמז, כשיהיו מלכות בית דוד נסתרים ובלתי גלויים כמו בזמנינו, בכל זאת "ונצר משרשיו יפרה". יפרה ויעלה נצר - ר"ל ענף קטן - יגדל ויצמח מהשורש הטמון בקרקע, בעגלא ובזמן קריב אמן.

למדנו מכאן כי נצר פירוש: יונק, ענף קטן. והנה חקרו המפרשים הראשונים, למה היתה תכלית ירידת האדם לעוה"ז? אם כדי ליהנות מזיו השכינה אחרי מותו, הרי גם קודם ירידתו הוא נהנה מזיו השכינה. ואדרבא עכשיו שירד, יש חשש שיקלקל מעשיו, ולא יזכה לחזות שוב בנועם ה' ולבקר בהיכלו. וא"כ לשם מה יורד האדם בעולם הזה? ותרין בספר "מגיד מישרים" (פרשת בראשית, אור ליום השבת י"ד בטבת) כי הנשמה קודם רדתה לעוה"ז, היא אוכלת "נהמא דכיסופא" - ר"ל כאדם שמתבייש לאכול אצל אחרים. כמאן דבהיל לאכול מאן דלאו דיליה. אבל אחרי רדתה לעוה"ז, ועשתה מצוות ומעשים טובים, כשתחזור אח"כ ותהנה מזיו השכינה, הרי היא נהנית בזכות מעשי

ידיה, ואינה מתביישת ליהנות ולקבל מתנות, כי הרי מעשי ידיה הם. אלו דברי בעל מגיד מישרים. אבל התירוץ הזה אינו מספיק כל כך, כי היעלה על הדעת שבשביל דבר קטן שלא תתבייש הנשמה, כדאי שהנשמה תרד למטה והדרך מלאה מוקשים וחתחתים, והיא רחוקה מן השכר וקרובה להפסד וכן"ל. ואפשר שלא תחזור למקום ממנו באה. ולכך תירץ בספר "שפע טל" (לרבי שעפטיל הורביץ בן דורו של השל"ה, בהקדמת 'בן מאה שנה' בהגהה ב'), טעם אחר לירידת הנשמה, והוא על דרך משל, כשהתינוק נולד, סוגרין לו את החלונות ואת החרכים, כי אינו יכול לצאת תיכף מאפילה לאור גדול, רק בהדרגה מעט מעט. וכשגדל יותר, פותחין לו עוד קצת, וכן על זה הדרך, עד שאור השמש נכנס בביתו, ואפילו יכול להביט בעין השמש, אם בעל עין חדה הוא. וכך בנמשל, הנשמה בתחילת בריאתה, אינה יכולה ליהנות תיכף ולהביט בזיו השכינה, כי אור גדול הוא ומסנוור את העינים, עד שתרד לעוה"ז, ותעשה מצות ומעשים טובים, ואז כשתשוב למקומה הראשון תוכל להביט בזיו השכינה, שאין תענוג גדול מזה כמאמרם ז"ל: "עוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה. אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם (רמז למצות ומעשים טובים שעשו בחייהם) ונהנים מזיו השכינה".

וז"ש התנא "לעולם יירשו ארץ" - וא"ת הלא בלאו הכי קודם שירדה לעולם היתה בגן עדן. וא"כ מה תועלת בירידתה, וכן"ל? לזה אמר: "נצר מטעי" פרוש שמתחילה היא רק בבחינת נצר, דהיינו ענף קטן מן השורש. כמשל התינוק הנ"ל. שבתחילת לידתו אינו יכול להביט באור השמש. ולכך יורדת הנשמה בעוה"ז ומסגלת לה מצות ומעשים טובים. "מעשי ידי להתפאר", שהמצוות והמעשים טובים הנ"ל הם מעשה ידיה בזיעת אפיה וביגיעת כפיה. ומזה נעשה לה חלוקה דרבנן ובגדי פאר כדי שתוכל ליהנות וכאמור. וזהו "להתפאר". ר"ל ע"י בגדי פאר שנעשים לה, בסיבת מצות ומעשים טובים שסיגלה בעוה"ז.

ברכת מזל טוב וסימן טוב ברכה והצלחה

נשגור לכבוד המשגיח המסור

רבי יורם חדאד שליט"א

משגיח ישיבה קטנה

לרגל היכנס בנו המצויין מפארי הישיבה

החתן היקר

ר' אלעזר חדאד הי"ו

בברית הנישואין

עב"ג הכלה הכלולה מב"ת

יה"ר שיזכו שיהא ביתם בנין עזר עדי עד ברוב

שלום ושלוה. אמן.

חנוך לנער

את גודל השפעתו וכשרונו הפדגוגי של גאון עוזנו מרן אבי הישיבה זצוק"ל, אי אפשר לתאר למי שלא זכה להכירו, אך זאת נודע, שכל אלו שזכו לעמוד במחיצתו, העידו שדבר כזה לא היה מעולם.

לדוגמא, תלמידו הרה"ג רבי מיכאל הכהן שליט"א, סח: ראיתי הרבה רבנים, בחוץ לארץ ובארץ, אבל רב גדול ומיוחד כזה כמוורנו הרב, בכל התחומים, לא ראיתי מעולם. ואין מי שישווה לו.

ואחד שהכיר את רבינו בילדותו, שח אמר שנים רבות: אם אמצא רב שיש לו השפעה כרבנו, אוליך לו את פני לחנך אותם בתורה ומידות. אך אם אמצא...

ובן תלמידו, מרן ראש הישיבה שליט"א, כינה את רביו: "רב מובהק,

מחנך פדגוג מבטן ומלידה".

ומכל מקום שמץ של מושג משיטתו, אפשר ללמוד ממה שכתב רבנו הגדול בכבודו ובעצמו, בענין הנהגת הרב עם התלמידים. והילך לשונו לשון הזהב:

... וסדר הנהגתו עם התלמידים הקטנים הלומדים לפניו הוא, כי צריך להתבונן ולשים לבו ודעתו אל המחסורים אשר בכל תלמיד ותלמיד אם בלימוד אם בחסרון יראת ה' וכדומה, ואחר כך יחקור וידרוש ויתבונן אחר השורש הגורם אותו דבר ויטרח עליו לעוקרו, ואז בהיבטל הסיבה בטל גם המסובב.

גם צריך לירד לסוף דעת כל תלמיד ותלמיד ולהכיר דעתו וידיעתו ומדותיו וכל עניניו, למען יוכל להתהלך עם כל אחד כפי דעתו. וביותר וביותר לְיִשָּׁר מדותיהם וטבעם מנעורם...

גם ישים לבו ודעתו לבל יתערבו ויתחברו עם אנשים לא טובים, כי רבים חללים הפילה ההתחברות...

גם יתן דעתו שלא יהיו יושבים ובטלים מן לימוד התורה ומתעסקים בשיחה בטלה.

וגם בהיותו מלמד תלמידים אחרים, ישים דעתו על שאר התלמידים אם הם לומדים או לא.

ובעת הלימוד יתן דעתו להבינם היטב ולחזור להם באר היטב, ולומר לכל מי שרואה בדעתו שלא הבין שיחזור הדברים לראות אם הבין. וכל ערום יעשה בדעת, שיאמרו הם בעצמם אחרי שיאמר להם מתחילה, ולא יאמר הוא עמהם, כי בזה לא הרויחו כלום, והעיקר שיאמרו הם בעצמם לדעת אם הבינו.

וכאשר יראה שהתחילו להבין את דברי הגמרא בעצמם, ישמור פיו ולשונו שלא יאמר להם דבר בעת הלימוד, רק הם עצמם יבארו לו היטב דברי הגמרא על מתכונתם, ואף אם ירצה לדבר עמהם בביאור הסוגיא, ישמור עצמו שלא ידבר רק דבר הידוע שבודאי יודעים אותו, אבל שאר הדברים יאמרו הם, ואז יוכל לירד לסוף דעתם אם הם מעיינים ומכינים שיעורם קודם הלימוד או לא.

1. בספרו מנחת כהן חלק ד' (דרוש י"ז).

ובתוך הלימוד יקשה להם איזה קושיות גם שאין בהם ממש לחדד שכלם ולראות אם הם מבינים וכיצא, מעלין בקדש ולא מורידין, עד שיהיה מקשה להם קושיות עצמות לראות מה בפיהם על זה. ויזהר היטב שיבינו את דברי הגמרא על מתכונתם כי זה היסוד. דשבשתא כיון דעל על.

וכאשר יבארו פירוש הסוגיא לפעמים הם מדברים בסגנון של לשון הגמרא אע"פ שאינם מבינים, וצריך לשאול ולחקור על כל דבר מה רוצה לומר זה, ומה פירש זה וכדומה.

וכאשר רואה שכבר הורגלו להבין דברי הגמרא עם פירש"י, ירגילם ללמוד דברי התוספות ומהרש"א ומהרש"ל ומהר"מ שהם סמוכים ומחוברים למסכתות, ויבאר להם כל דבר ודבר למה הוצרך רש"י לדבר זה, ולמה הוצרכו התוספות לדבר זה ומה רצונם בזה ומה נרגשו שאמרו זה, וכן בדברי המפרשים וכדומה.

וכאשר יראה שכבר הם מבינים הדבר על בוריו, ירגילם לכתוב קושיות וחיידושים בדברי הש"ס ופירש"י ותוספות עם המפרשים המפורסמים, כי כפי מה שהנסיון הורה, שלימוד כתיבת חיידושי תורה בש"ס ובמפרשים לתינוקות של בית רבן הוא חפץ יקר למאוד, שבזה יראו אור בלימודם ויחזו לעין כל פרי תנובתם ולימודם, ויגדל חשקם בתורה, ויהיה הזמן חביב עליהם מאד לבל יאבדו אותה בדברים של מה בכך, כי הם רואים ההפסד במוחש שלא למדו ולא כתבו חיידושים כלל.

ובפרט אם ישלחו פרי תנובתם לחכמים אחרים למען יעמדו על דעתם ותהיה התווכחות ביניהם, כי אז תרבה החכמה ותפרוץ הדעת.

ויש בזה כמה מיני תועליות יוצאים מזה.

כי בזה יורגלו לכתוב בלשון צח ונקי מכל שגיאה בכתיב האותיות.

לימוד ההתווכחות - יגדיל החשק, שלא לאבד הזמן, להשיב אמרים אמת לשולחיו.

בירור האמת! כי על ידי ההתווכחות תתברר האמת.

יורגל שלא לכתוב רק דבר אמיתי, כי בהיותו מתוכח - בלי ספק נותן דעתו ולבו לא לכתוב רק דבר ברור, ולשון ברור, למען יבין דבריו זה שכנגדו להצדיק דבריו, ולכן ישמור עצמו מלכתוב דבר שאינו ברור, וכל שכן דבר שאינו אמיתי, כי יודע שיש מבקר אחריו. ועל ידי זה יורגל לכתוב רק דברים נכונים וברורים, ובלשון קצר וברור, ויעלה מעלה מעלה.

אם מי שמתוכח עמו הוא גדול ממנו בחכמה, אז בלי ספק לומד ממנו דרכי ונתיבי הרעיון והעיון האמיתי.

אך ביותר וביותר ראוי להזהר היטב שלא תהיה בהתווכחות שום קנטוריא ח"ו ודברים קשים ובזיונות ח"ו... כי בזה יוצאים מדרך האמת...

כסא דנחמתא

נשגור לכבוד החה"ש רבי **אלטר סעדון** שליט"א
על פטירת אמו הצדקת והצנועה אשת חבר כחבר
מרת **מבירכה סעדון** ע"ה
אשת מוה"ר הגאון רבי **בוגיד סעדון** זצ"ל
ובת החה"ש רבי **מעתיק מאוזו** זצ"ל
נ"ע ביום ה' בטבת התשע"ג
בנחמת ציון וירושלים תנוחמו

כללי הפסיקה

דרשה שדרש מרן ראש הישיבה שליט"א בחורף השתא, במסע חיזוק בארצות הברית. על הזהירות בפסיקת ההלכה, על החובה לבדוק כל דבר לעומקו, וכשמעירים הערה על הפוסקים לא לשכוח את מקומנו אנו ואת הדרת גאונם, שיחה מרתקת ורבת תוכן¹.

אדם חייב לעיין קודם פסיקת ההלכה א] קודם כל בהלכה, כלל ראשון - לא תכירו פנים במשפט! אדם חייב לעיין ולעיין עד מקום שידו מגעת, לא יאמר: איך יתכן שפלוני אומר כך ואני חולק עליו, אתה לא רוצה לחלוק - אל תחלוק! אבל תעיין. אם אדם סותם את הפה - עושה טעות. הרמב"ם כותב באגרותיו: "כלל אומך לכם, לעולם אל ישליך אדם דעתו אחריו, כי העינים נבראו לפנים ולא לאחור". ה' ברא את העינים קדימה, יש לך דעת - תפעיל אותו. כמה פעמים גדולים יכולים לטעות.

אנחנו נדבר על דרכים של פסיקת ההלכה, ככה ביקשו. אמרו לי: 'עיון' כבר למדנו, למדנו כבר "דרכי העיון"², אבל האמת היא שיש הרבה מה ללמוד בעיון, בספרי הבאתי רק דוגמאות, אבל כשרוצים ללמוד הלכה זה משהו אחר.

1. דיסק ההקלטה התקבל באדיבותו של מרן שליט"א, ונערך ע"י המערכת. תודתנו נתונה לבחור היקר משה חדאד הי"ו עורך הקובץ "משה ואלעזר" על עזרתו בעריכת המאמר.

2. אל תגידו 'דרפי', 'דרפי' זה טעות, אגיד לכם למה, דרך - דרכים, 'דרכים' רפוייה, 'דרכי' רפוייה. מלך - מלכים, 'מלכים' רפוייה, 'מלכי' רפוייה. בכל התנ"ך: "מלכי יהודה", "מלכי ישראל", "מלכי ירושלים", "מלכי ערב", "דרכי ציון". אין דרפי! הרחוב שלנו משובש, אל תשמעו לרחוב.

השיבות קריאת שמו"ת ופירש"י

ב] אני אביא לכם דוגמא שלפני כמה שנים הרגשתי בה, ונראה שזה נכון. אתם קוראים חומש ברש"י או לא קוראים? מסתמא אחד מני אלף. שנים מקרא ואחד תרגום אתם קוראים? גם לא! אומרים: למה מרן כתב לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום בסימן רפ"ה? כי זה דבר רפה, העולם לא עושים אותו. עד שמרן הרב עובדיה אמר אפשר לעשות פעם אחת בקריאת החזן, ופעם אחת בליל שבת. והתרגום? כבד עלינו, כבד מנשוא.

אות אחת בתרגום שוה שתי קושיות של רש"י

ג] אם אדם היה יודע כמה חכמה יש בתרגום, כמה עומק יש בתרגום, אות אחת של תרגום שווה שתי קושיות של רש"י! כתוב: "ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש, ויוסף היה במצרים" (שמות א', ה'). רש"י שואל: וכי לא ידענו שהיה במצרים, למדנו כבר בפרשת וישב, מקץ, ויגש, ויחי, ודאי שהיה במצרים? ועוד, איך כתוב "שבעים נפש ויוסף היה במצרים", יוסף ובניו הם מכלל השבעים, ככה כתוב בפרשת ויגש! אלא לומר לך יוסף היה במצרים - ועמד בצדקו, ולא התפתה אחרי ההבלים של המצרים ואחרי כל הדברים שלהם.

התרגום עונה על שתי השאלות האלה באות אחת בלבד, איזו אות? "ויוסף דהוה במצרים" - "ויוסף שהיה במצרים", שהיה, מה הכונה? הפסוק מתחילה אומר כך: "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, את יעקב איש וביתו באו. ראובן שמעון לוי ויהודה. יששכר זבולון ובנימין. דן ונפתלי גד ואשר" (שם א'-ד'). הפסוק לא יכול למנות אתם את יוסף, כי אמר "הבאים מצרימה את יעקב", יוסף בא לפני כן למצרים, ולא עם יעקב, לכן מה אמר הפסוק? "ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש", אבל לא 'שבעים נפש' אלה שלמעלה, אלא תוסיף עליהם "ויוסף שהיה - מזמן - במצרים", יוסף

הוא משלים את השבעים! ולא קשיא מידי, הפסוק לא בא להגיד לך שיוסף היה במצרים, אנו יודעים את זה, אלא יוסף הוא המשלים את השבעים, ולמה לא כתב אותו למעלה, כי היה שם מזמן - ויוסף דהוה במצרים. אות אחת של התרגום!

מלה אחת של הראשונים שוה הרבה

ד] אומרים: "טובה צפורנן של ראשונים מכרסן של אחרונים", מה זה 'צפורנן'? ציפורן של העט שלהם, העט יש לו ציפורן, 'ציפורן של הראשונים' שוה הרבה! ואם תגיד לי איפה ראינו שהפסוק מדלג שי"ן, אביא לכם דוגמא: "והודעת להם את הדרך לכו בה, ואת המעשה אשר יעשון" (שם י"ח, כ'). מה צריך להיות? "את הדרך שילכו בה". או למשל: "וסרו הצפרדעים ממך ומבתיך ומעבדיך ומעמך, רק ביאור תשארנה" (שם ח', ז'), מה זה "רק ביאור תשארנה" יצאו הצפרדעים ממצרים וילכו ליאור? לא, מתו כולם! כמו שכתוב: "וימותו הצפרדעים... ותבאש הארץ" (שם ט"ו-ד'), אז מה זה "רק ביאור תשארנה", שִׁבְיָאֹר! התרגום אומר "לחוד דבנהרא ישתארו", הצפרדעים שנמצאים ביאור ישארו, וחסר שי"ן. כמה פעמים השי"ן מדולג ואתה צריך להבין, גם פה "ויוסף היה במצרים" - "ויוסף שהיה".

הערה בפירש"י פרשת וירא

ה] רש"י בפרשת וירא (בראשית כ"א, ל"ד) על הפסוק: "ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים", עושה חשבון, כמה שנים חי אברהם בארץ פלשתים? אומר רש"י, לפני כן, מזמן ברית בין הבתרים שאברהם היה בן 75, עד שנולד לו יצחק בגיל מאה, גר אברהם 25 שנה בחברון. ועכשיו נאמר: "ימים רבים", דהיינו עשרים ושש שנים, תוסיף עוד שנה אחת. אז אברהם אבינו גר בארץ פלשתים כ"ו שנים. רש"י מסיים: "ואותה שנה קדמה לעקדתו של יצחק שנים עשרה שנה", למה רש"י כתב את זה? משום שרש"י אחר כך בפרשת תולדות (כ"ה, כ') אומר

מתי נעקד יצחק, בגיל שלושים ושבע. מי שישכח יזכור את הפיוט 'עת שערי רצון': "אמר לשרה, כי חמוּדך יצחק, גדל ולא למד עבודת שחק". גדל, כמה עולה? שלושים ושבע. אז כ"ו ואחר כך שתיים עשרה שנה.

אבל תמיד לא הבנתי, בשביל מה חכמים חפשו לדעת כמה שנים חי אברהם בארץ פלשתים? מה זה מענין אותנו, חי עשרים, חי עשר, מה זה משנה, לדעת כמה מסים ישלם? מה אכפת לנו? רש"י אומר: "כך שנויה בסדר עולם". בסדר עולם כתוב ככה, אבל לא כתוב סוף דברי רש"י שאומר: "ואותה שנה קדמה לפני עקדתו של יצחק שתיים עשרה שנה".

סדר עולם סובר שהעקידה היתה כשיצחק היה בן עשרים ושיש, ולא בגיל שלושים ושבע. מאיפה אני יודע? התוספות ביבמות (דף ס"א ע"ב בד"ה וכן) אומרים שיש שתי דעות באיזה גיל היתה רבקה כשנישאה ליצחק. יש דעה שרבקה היתה בת שלש, ויש דעה שרבקה היתה בת ארבע עשרה. באיזה גיל היה יצחק כשלקח את רבקה? "ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה", אם רבקה היתה בת ארבע עשרה, זאת אומרת שנולדה כשיצחק היה בן עשרים ושיש. וא"כ מטרת סדר עולם לחפש מקור בן כמה היה יצחק בשעת העקדה, אבל רש"י לא שמע מהשיטה הזאת. והתוספות הוכיחו אותה מהספרי, הוכחה לא פשוטה. בסדר עולם שלנו יש שתי גירסאות, לגבי עקדת יצחק פעם כתוב כ"ו, ופעם כתוב ל"ז. וגם לגבי רבקה פעם כתוב י"ד פעם כתוב ג'. יש סתירה, הגאון מוילנא מגיה ארבע עשרה.

ומה נרויח בשיטה הזו של ארבע עשרה? הרבה דברים נרויח. "והנערה טובת מראה מאד, בתולה ואיש לא ידעה" - בת שלש, וכי זה חידוש גדול שאיש לא ידעה? תינוקת קטנה בת שלש, בתולה ואיש לא ידעה, מי לא יודע את זה? דבר שני, תינוקת בת שלש - הרימה את הכד "וכדה על שכמה",

והשקתה את הגמלים, השקתה את אליעזר, ענק כזה מגיע לשמים 'עוג מלך הבשן' לפי המדרש, זה קצת קשה להבין. מאידך, יש הוכחה קצת שהיתה בת שלש, "וישלחו את רבקה אחותם ואת מניקתה", מניקת? בת ארבע עשרה צריכה מניקת? אז כנראה בת שלש. אבל אפשר לתרץ גם את זה וגם את זה, לעולם היתה בת ארבע עשרה, ככה מסתבר, אבל 'מניקת' פירושה 'חונכת' שלה, מגיל שנה הניקה אותה, אחר כך גידלה אותה, הרי לא הולכים לבית ספר³, אז צריך לה חונכת - מניקת. אפשר לפרש ככה, אבל רש"י עליו השלום לא ידע מהשיטה הזו, ולכן נדחק להוסיף "ואותה שנה קדמה". אפילו גדולי עולם לפעמים יעלם מהם דבר!

מהי עטיפת ישמעאלים

[1] למה אני אומר לכם את זה, זו הקדמה לפני שאדם בא לפסוק הלכות, אתה רואה דברים תמוהים, אתה אומר היתכן שרב גדול כזה יטעה? יתכן! למשל "עטיפת ישמעאלים", כתוב שעטיפת טלית כעטיפת ישמעאלים, מה זה "עטיפת ישמעאלים"? כתב מגן אברהם עד למטה מפיו. מה הבינו האשכנזים, מכסים את כל העינים עד למטה מהפה. ככה הולכים הישמעאלים? הלואי שילכו ככה, יפלו כולם וישברו את העצמות, לא יתכן כדבר הזה!

אז שאלו את האדמו"ר מלובביץ', הרי גם הוא נוהג כך, אמר: אני חושב שהם הולכים ככה, בגלל שיש להם הרבה רוחות, הרבה סערות, נכנס להם עפר בעינים, אז מה הם עושים, מורידים קצת את הגלימא שלהם על העינים, מסתכלים, בסדר? והולכים ככה שלש-ארבע אמות, עוד פעם מרימים

3. איך מברכים בזבד הבת, "ונתי בחגוי הסלע... מי שברך אמותיו הקדושות... ויגדלה בבריאות שלום ומנוחה". מי שיש לו בת, אז בריאות שלום ומנוחה, רק שתביא בנים. פעם עלה איזה אחד, אמרתי לו: "שתלמד" - תלמד באור החיים, תלמד בהרב וולף, תלמד... אמר: "לא, לא, שתשב בבית", זה לא בסדר! הבת תשב בבית, תהיה בטלית גמורה, מה תעשה, רק תדע לעשות כופתאות...?

מורידים, מרימים מורידים... לא יתכן! למה לא יתכן? יש רש"י מפורש בשבת (דף ס"ה סוע"א) במשנה, "ערביות יוצאות רעולות ומדיות פרופות", אומר מה זה "יוצאות רעולות", "מכסות את פניהם ברעלות חוץ מהעינים", לא עלה בדעת רש"י אפילו דקה אחת לחשוב שערביות מכסות העינים! לא יתכן! קל וחומר ערבי, ערביות כביכול שומרות על הצניעות, ערבים למה שיכסו את העינים?

הפירוש הנכון ב"עטיפת ישמעאלים עד למטה מפיו" - זה לא ככה! מי שמכיר את הגלימא של הישמעאלים, היו כמה רבנים גדולים אצלנו לובשים גלימא כזאת, רואים בתמונה שלהם, בערבית נקרא 'ברנוס', זה כתוב ברבנו עובדיה מברטנורא באיזה מקום [מסכת מקואות פ"ז משנה ו' בד"ה הטביל בו את הסגוס: וקורין לו בערבי אלבורנו"ס] זה גלימא ארוכה מדאי, לכן משליכים את הכנף של צד ימין מאחורה, ואז היא מגיעה ל**סנטר** 'עד למטה מפיו', היא מכסה את ה**סנטר**, לא את העינים! העינים גלויות, זה הפירוש האמיתי! ולמה אשכנזים לא הבינו את זה? כתוב בדרישה (יורה דעה סימן שפ"ו) "כתב מורי ורבי, (מורו ורבו של הדרישה, הוא מהרש"ל, ר' שלמה לוריא. יש היום חידושי מהרש"ל מכתב יד על הטור) אנחנו לא בקיאים בעטיפת ישמעאלים". לא בקיאים! כיון שלא בקיאים, חשבו מה זה 'עד למטה מפיו'? הפירוש הוא, מורידים את הטלית על העינים. אבל זה לא נכון.

עם החזון איש, ואשכנזים לא רצו לשמוע. מה עשו האשכנזים? הלכו לחפש במוזיאונים את הדרהם שהיה בזמן הרמב"ם. כמה הדרהם לפי החזון איש? 5.5 גרם. לפי הרב נאה 3.2 גרם. הלכו, הפכו את העולם, מצאו שהדרהם שהיה בזמן הרמב"ם פחות משלושה גרם! כל מה שאמר החזון איש, במחילת כבודו לא נכון, לא! הדרהם הוא פחות משלושה גרם, מקסימום שלשה גרם, הרב עובדיה שיחיה אומר שלשה גרם בלבד.

ולכן שיעור רביעית זה לא שמונים וששה גרם, אלא שמונים ואחד. החזון איש אומר: רביעית - מאה חמשים גרם! למה? כי הדרהם שלו גדול יותר, ה'אינטש' (הגודל) שלו גדול יותר, ואילו הרב נאה אומר: לא, האינטש של האשכנזים הוא גדול, אצל הספרדים קטן. קטן?! מאיפה אני יודע? הרב יוסף זליכה זצ"ל אמר לי: פעם מדדתי חמשת אלפים ידים, חמשת אלפים גודלים, של אשכנזים ושל ספרדים. של האשכנזים - שתי סנטימטר וחצי. ושל הספרדים - שתי סנטימטר. אז הרמב"ם ספרדי היה, היה לו גודל קטן, וכמו שאמר הרב נאה. מי שהוא אחר - אשכנזי או ספרדי - יתוכח עם החזון איש, פעם אחת. פעם שניה - ימס. לא, הרב נאה נלחם. והוא למד מהבוכרים, מה זה "עטיפת ישמעאלים", עטיפת ישמעאלים ככה, שמים טלית ושמים ככה, ולא מכסים את העינים.

לא תכיר פנים!

ח] אבל יש כאן בעיה, הרב נאה הוא חבדני"ק, הוא חסיד חב"ד. היה אחד בדורנו לא מבין, שכתב "הרב אברהם חיים נאה הלך אחרי רבו הגרש"ז", אתם יודעים מי זה הגרש"ז? ר' שניאור זלמן מלאדי, בעל התניא, בעל שלחן ערוך, והרב נאה כתב 'אדמו"ר הגרש"ז', ועל סמך מלים אלו כתב אותו אחד 'רבו הגרש"ז'. איזה רבו, ר' שניאור זלמן נפטר בתקע"ג, והרב נאה נולד בתר"ן, שבעים ושבע שנה ביניהם! הרב נאה נולד שבעים ושבע שנה אחרי שנפטר ר'

כמה גודל הדרהם?

ז] והנה בא חכם אחד בדורנו, **רבי אברהם חיים נאה**, היה חכם אשכנזי והוא נלחם עבור המנהגים הספרדים, אחרי שהיה ארבעים שנה אצל הבוכרים - יש תמונה שלו כמו בוכרי ממש, בוכרי למהדרין. ואחר כך היה במצרים, והיה רבם של האשכנזים במצרים. כתב ספר "שנות חיים", ראיתי אותו בתל אביב לפני שנים, יש בו כל המנהגים של הספרדים. והוא נלחם על השיעורים, כמה זה דרהם - התוכח

שניאור זלמן! איך יהיה רבו? אלא הכונה, הוא ראש חסידות חב"ד.

הבעיה של הגרא"ח נאה שבשלחן ערוך של רבנו זלמן, כתוב: "עד למטה מפיו", מה נעשה עכשיו? אמר: לא, בודאי לא התכונן לזה, אלא התכונן כמו האמת, שלוקחים את הגלימא כמו שאנו עושים. לא נכון! ר' שניאור זלמן התכונן לכסות את העינים, מאיפה אני יודע? הרי האדמו"ר האחרון ע"ה היה מזרעו, והוא אומר צריך לכסות את העינים. אל תוציא דברים מפשטון, בגלל שאתה חבדני"ק! אתה חבדני"ק או לא חבדני"ק - אתה משועבד לאמת, תהיה אמיתי, תהיה אמיתי, נכון רבנו זלמן הוא אמר ככה, אבל גם הוא לא ידע עטיפת ישמעאלים, מהרש"ל אמר ככה, שאינו מכיר עטיפת ישמעאלים. מה רע לומר את זה, העטיפה הנכונה כמו שהספרדים עושים, ר' שניאור זלמן לא ידע אותה, מהרש"ל לא ידע אותה, אולי גם מגן אברהם לא ידע אותה. אבל אחרי שנתברר האמת, הדבר פשוט וברור.

מדוע אי אפשר לשער את אורך הגלימא? (ביאור הגמ' בב"מ דף כ"ח ע"א)

ט] בעטיפת ישמעאלים הרווחנו ביאור הגמרא בבבא מציעא (דף כ"ח ע"א), הגמרא אומרת אם אדם אומר מצאתי גלימא, ויבואו שני אנשים, אחד אומר מדת האורך של הגלימא, ואחד אומר מדת הרוחב. למי נותנים? כל אחד נותן סימן, הגמ' אומרת: נתן למי שאמר את האורך, למה? כי הרוחב יכול לדעת, איך לשון הגמ', "דמדת רחבו - שעורי קא משער לה, כד מכסי לה מרה וקאי, ומדת אורכו לא משתער לה". אחד מכריז מצאתי גלימא, מצאתי חליפה, בא אחד אומר האורך של החליפה שני מטר, השני אומר לו הרוחב של החליפה מטר. אז נותנים למי שאמר מדת אורכו. למה? דמדת רחבו - יכול להיות שהוא רמאי, הוא משער אותה כאשר הבעלים מתכסים בה, הוא משער כמה הרוחב של

הבעלים, בערך כך וכך, אמתא, ששים סנטימטר, אבל האורך אינו יכול לשער. יש פה קושיא עצומה, למה האורך לא יכול לשער, כשם שאתה רואה את הרוחב אתה רואה גם את האורך. האדם הזה כמה אורכו? מטר שמונים, אז מטר שמונים. כמה הרוחב? חמשים סנטימטר, ששים סנטימטר, הגעת למדה! אלא שאורך אי אפשר לשער, כי את הגלימא משליכים גם אחורנית, ואי אפשר לשער, החלק שהושלך אחורה מגיע עד הרגלים או מגיע עד למתניים? אי אפשר לדעת. זה פירוש הגמרא! מי שידע מה זו "עטיפת ישמעאלים" הבין את הגמרא הזאת, מי שלא מכיר אותה לא מבין.

הפשט לא יופשט

י] יש חכם אחד ממאה שערים, שמו רבי אברהם דוד הלוי הורוביץ⁴, יש לו ספר שו"ת קנין תורה, ושמה (בח"א סי' ב' אות ב') הוא כותב שבדברי הרב ר' שניאור זלמן אחר המחילה לא נכונים, משום שבאמת לא זו עטיפת ישמעאלים. בא מרן הרב עובדיה שיחיה ביחווה דעת (ח"ה סי' א'), הביא את דברי הרב נאה שאמר: דברי ר' שניאור זלמן - ככה פירושם, ודלא כהרב קנין תורה שלא הבין את ר' זלמן. מחילה מכבודו, הרב קנין תורה הבין את האמת, למה הבין את האמת, כיון שכל חסידי חב"ד ממשיכים לכסות את העינים, את זה ראו מאבותיהם ואבות אבותיהם עד ר' שניאור זלמן. הרב נאה כיון שהוא חבדני"ק, נדחק להוציא את דברי רבנו זלמן מפשטון, אבל הפשט זה הפשט! איך אומרים הספרדים של פעם: "הפשט לא יופשט, והמוחש לא יוכחש". אי אפשר לקחת את הפשט ולסובב אותו, פשט אמיתי, רבנו זלמן גם הוא

4. מסתמא הוא ממוצא ספרדי, למה, 'הורוביץ' במקור ספרדים היו, קראתי מפורש שהשל"ה היה דור רביעי לגרושי ספרד. פעם אמרתי את זה באיזה כנס של בחירות, לפני עשרים וארבע שנים, אמרתי להם החזון איש היה מגזע הספרדים והשל"ה דור רביעי לגרושי ספרד, מה כתבו ב'שורשים' (גם זה טעות, שְׁרָשִׁים צריך לומר, "ותשרש שְׁרָשִׁיךָ ותמלא ארץ". תהלים פ' י"ד) כתבו בשמי שאמרתי שהחזון איש דור רביעי לגרושי ספרד. זה שיבוש, גרוש ספרד ברנ"ב, החזון איש נולד בתרל"ט, ארבע מאות שנה! איך יתכן בארבע מאות שנה רק ארבעה דורות? לא אמרתי דברים כאלה.

לא מכיר עטיפת ישמעאלים, מה יש בזה. אלישע הנביא אמר פעם, ה' העלים ממני ולא הגיד לי, וכאן ה' העלים ממנו ולא הגיד לו עטיפת ישמעאלים, עד שיבואו הספרדים וילמדו מהם האשכנזים איך מתעטפים הישמעאלים, זו דוגמא אחת.

שיעור חלה, הערה על בא"ח, ולא על ר' חיים פלאג'?

יא] דוגמא שניה, הרב נאה שוב פעם, מקשה על הרב בן איש חי בדין שיעור חלה, בן איש חי אומר כמה שיעור חלה, תשע"ז דרהם. דרהם - 3.2 גרם. איך הגיע לחשבון הזה, פשוט מאד, מ"ג ביצים, כל ביצה מקובל אצל הספרדים מדורי דורות - ח"י דרהם⁵, תכפיל ח"י בארבעים ושלוש - קשה לכם להכפיל, אני אלמד אתכם עצה פשוטה - ארבעים ושלוש כפול עשרים, שמונה מאות ששים, תוריד עשירית, שמונה מאות ששים פחות שמונים ושש, שבע מאות שבעים וארבע. עכשיו 'חומש', הביצה - שמונה עשרה, כמה החומש של השמונה עשרה? שלש נקודה שש. שבע מאות שבעים וארבע ועוד שלש נקודה שש, שבע מאות שבעים ושבע נקודה שש - תשע"ז. אבל זה לא נכון, למה זה לא נכון, קודם כל הרמב"ם אומר שיעור חלה תק"ך (520). ודבר שני הרמב"ם כותב מפורש בפירוש המשנה בעדיות (פרק א') שהקמח קל מהמים בשליש, כלומר אם תמלא הכוס מים, ויש בהם מאתים וחמשים גרם, תריק אותה, ותמלא אותה קמח, יש בה רק מאה וששים וששה גרם. משום שהקמח קל בשליש, כשאנחנו אומרים מ"ג ביצים זה לא הכונה על משקל, הכונה על נפח. אם כן, עליך להוריד מתשע"ז, שליש, ותמצא חמש מאות ועשרים. קושיא על בן איש חי, אין מה לעשות.

הרב עובדיה שיחיה תקיף היה, היה דורש בגיל שמונה עשרה ברבים: מה שאומר בן איש חי בשיעור חלה - לא נכון, לא מדויק, צריך לשער חמש מאות עשרים דרהם! קראו לו חכמי בבל, התחילו להקשות לו, ענה להם תשובות ובסופו של דבר נשאר בדעתו, כי זאת האמת.

גם כף החיים כתב, אבל כף החיים כתב בעדינות, לא הזכיר את הבן איש חי, הביא מקורות, מקורות, מקורות, כך המנהג בתימן ומצרים ועוד. כשאתה מוצא כף החיים מאריך, רוצה לחלוק על בן איש חי ולא מזכיר אותו. למעלה מארבעים מקומות מצאתי את זה⁶, פעם ראשונה פגשתי את זה בכף החיים בסימן כ"ו, עמוד וחצי כף החיים, כתבתי בגליון בעפרון "עשה את עצמו כאילו לא ידע את יוסף" - לא ראה את רבי יוסף חיים?! לא! בכונה עשה את זה, הוא רוצה לחלוק עליו אבל מפני הכבוד לא מזכיר אותו.

עכשיו, הרב נאה שהקשה על בן איש חי בנושא הזה בשיעורי תורה אמר, בן איש חי לכאורה מסתמך על רבי חיים פלאג' בספר חיים לראש, אבל מה שאמר רבי חיים פלאג' בספר חיים לראש - תשע"ז, אין כוונתו: תשע"ז דרהם קמח, כוונתו: תשע"ז דרהם מים. זה פשוט? זה לא פשוט, הפשוט שגם רבי חיים פלאג' עשה כמו הרב בן איש חי, אצלנו הספרדים לא עשו כאב ראש מהנפח הזה, הכל דרהם, אז עשה חשבון מ"ג ביצים כפול ח"י יצא לו תשע"ז, מה שהערת על הרב בן איש חי תעיר על רבי חיים פלאג'. אסור לשאת פנים! "לא תשא פנים", קשה?! דבריו צריכים עיון. ואפשר להעיר עליו בכבוד. אבל אי אפשר לתרץ זה כך וזה כך, הקושיא על שניהם באותה מדה.

אדם יתן את הדין על פשט שפירש (בכוונה) לא נכון

5. מסתמא ראתם את זה, ביצה ח"י דרהם, שאדם אוכל שיעור קביעות סעודה, יש לנו שתי דעות, יש דעה שלש ביצים, יש דעה ארבע ביצים. אז כתבו הרב חיד"א ואחרים, סימן לדבר: "מדן ועד באר שבע", מדן - חמשים וארבע זה שלש ביצים, באר שבע - שאוכל ב"ע - שבעים ושתיים דרהם, כל ביצה ח"י דרהם.

שמירת המנהגים

יד] יש עוד דבר, אל תהרוס מנהגים! הרבה אנשים חושבים: זו חכמה לבטל מנהג, אל תבטל מנהג, תבטל מנהג בסוף תתחרט, המנהג חזק ביותר, אפילו מדברי מרן! נגד מרן אומרים סב"ל, נגד המנהג לא אומרים סב"ל, נהגו כך וכך, קיבלנו. וזה דבר שמרן הרב עובדיה שיהיה בריא, מזכיר אותו תמיד, בשם הרב תרומת הדשן (סימן ל"ד). ואני מצאתי לו מקור במשנה בשני מקומות, בסוכה (דף ל"ח) ומגילה (דף כ"א). בסוכה (דף ל"ח) כתוב: "מקום שנהגו לברך אחר הלל מברכין, מקום שנהגו לא לברך אין מברכין". הברכה חובה או לא חובה? אם הברכה חובה - כולם צריכים לברך, אם הברכה לא חובה - אז אלה שנהגו לברך, ברכה לבטלה! מה הם עושים?! אותו דבר כתוב במגילה (דף כ"א): "מקום שנהגו לברך לאחר המגילה" הרב את ריבנו והדן את דיננו" מברכין, מקום שנהגו שלא לברך לא יברכו". אם הברכה חובה - כולם צריכים לברך, הברכה רשות - ברכה לבטלה! משמע, במקום מנהג לא אומרים סב"ל! על מרן אומרים סב"ל, על מנהג לא אומרים סב"ל. שאדם ידע, לא בקלות ידחו מנהגים.

ברכת האב לבנים בשעת ברכת כהנים

טו] יש לנו מנהגים, למשל בתונס נוהגים כאשר עושים ברכת כהנים אז באים הילדים והנכדים לאבא ולסבא שיברך אותם. ביום כיפור בנעילה, באים הנשים והבנות והכלות לבית הכנסת, ותבקע הארץ לקולם, עושים רעש גדול...

פעם שאלו אותי בבית כנסת אחד בשכונת בלוויל בפאריז, לפני עשרים וחמש שנה, נדמה לי בשנת תשמ"ח, "המנהג הזה טוב?" כי כל העדות חוץ מהתנוסאים לא עושים את זה. אמרתי להם: זה לא

יב] כשאדם לומד צריך לדעת, אתה נותן דין וחשבון לפני הקדוש ברוך הוא! בשמים יאמרו לך: למה אתה מסובב את הדברים? למה אתה לא מודה על האמת? איתו לא תוכל לשחק, הפייטן ב"לך אלי תשוקת"י" אומר: "ואעמוד נגדך ערום ומה תהיה תשובתי" - כשאדם עולה לבית דין של מעלה, לא יקראו לו: רשכבה"ג, הראשון לציון, גאון עולם... שום דבר, "פלוני בן אלמוני כתבת דבר כזה?" האם ידעת שאתה טועה? או לי אם אומר אוי אם לא אומר, אם לא ידע שהוא טועה - טעה. אבל אם הוא ידע שהוא טועה, והוא מסובב את הדברים - יתן את הדין! אתה חייב להיות אמיתי! אתה חייב להיות ישר! אתה חייב ללכת ישר.

לימוד ההלכה אינו כלימוד הגמ', בהלכה עליך להתחשב

יג] אבל בכל זאת כשאתה בא לדון דברים למעשה, עליך להתחשב. בלימוד הגמרא אתה חופשי, אתה בן חורין, "אין לך בן חורין אלא מי שיושב ועוסק בתורה". רש"י פירש, תוספות פירשו. אפשר לומר פירוש אחר! 'אולי לולי דבריהם' - ככה כותבים. והלואי שהפירוש שלך יהיה נכון, רובא דרובא זה לא שווה כלום. אבל אם אדם מצא פירוש אמיתי, יעלים אותו? אסור להעלים. אבל כשאתה בא לפסוק הלכה, עליך להתחשב! רבי נסים כדורי הוא הראשון שהרגיש בקושיא על שיעור חלה, אמר: "אני לא יכול לחלוק על בן איש חיי", הוא היה בעירו, מכבד אותו מאד, לכן פסק מתק"ך עד תשע"ז להפריש בלי ברכה. אבל למעשה, אפשר להפריש בברכה, ככה נראה פשוט וברור, ככה פוסקים הראשונים כולם. והטעות נגרמה כי חשבו שהנפח והמשקל אותו דבר, אבל כשאתה בא לעיין עליך להיות ישר.

8. ושוב הראוני בי"א (ח"ב ס' כ"ה אות י"ג) שהביא ראיות אלו בשם צמח צדק ואשל אברהם מבוסטשט. ע"ש.

7. לא ידוע מי הפייטן, העולם מנחשים כל מיני ניחושים, אחד אומר אבן עזרא, אחד אומר רב האי גאון... אף אחד לא יודע מי הפייטן הנפלא הזה שכתב את זה, לי יש הוכחות שהפייטן הזה היה אחרי הרמב"ן. (ועיין א"ת תשרי תשס"ו).

לו נכד, הצמח צדק, עד גיל חמש עשרה ומעלה, שהתחתן, היה בכל יום בברכת כהנים שם את ידו על ראשו.

אמרת, אולי הסיבה כדי שלא יסתכלו הילדים בכהנים, כי פעם הכהנים לא היו מכסים את פניהם וידיהם בטלית, אלא ידיהם היו גלויות, והילד רוצה לראות מה זה? מה הידים האלה? מה האצבעות האלו? אז אמרו: בא נכסה אותך. אז טענו א"כ חכם בוכרי, שאומר שגם בבוכרה נהגו כך, שמו של הספר 'משמרת המנהגים', ומצא מקור לזה מדברי טורי זהב (סימן קכ"ח ס"ק כ"ב), טורי זהב אומר: הברכה באה לראש המשפחה, והוא מעביר אותה לכל המשפחה. זה המנהג, אל תבטלו אותו, מי שנהג שלא יבטל אותו! לא יחשוב שזה מנהג טעות, כל הרבנים נהגו אותו, גם בתונס, גם בג'רבא, גם בבוכרה, וגם בבית כנסת ירושלמי באיטליה, ככה כתוב. **אל תזלזל במנהגים - תחפש להם מקור**. אם מצאת טעות - אין ברירה, כמו שיעור חלה, כמו לכסות את העינים בטלית. אבל כמה שאפשר למצוא מקור - אל תוותר.

המנהג קדמון מלפני כאלף שנה

טז] היה לנו עוד מנהג, ואנחנו נוהגים בו עד היום, אצלנו בבית הכנסת שלנו, כשקוראים הפטרה בשבת, כשהמפטיר מגיע לפסוק האחרון, כולם אומרים אותו במקלה, אחר כך המפטיר חוזר עליו, עדות אחרות לא עושים את זה. מאיפה בא המנהג הזה? המנהג הזה קדמון לפני אלף שנה! מאיפה אני יודע? מצאתי כתוב, רב שרירא גאון - זה היה אביו של רב האי גאון, רב האי גאון חי לפני אלף שנה, בכ' בניסן בשנת תשצ"ח נפטר, לפני אלף שנה. בן תשעים ותשע, פעם מצאתי רמז, "אורך ימים אשביעהו", ר"ת **האי** אם תחליף אל"ף בה"א, "ואראהו בישועתי" - **בישועתי** גימטריא **תשצ"ח**. ואביו היה רב שרירא גאון, יש אומרים שאת רב

מתאים, זה לא יפה. אחר כך נתתי להם טעם, בגמרא בחולין (דף מ"ט) כתוב: "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם", על מי נאמר "ואני אברכם"? יש פירוש - "ושמו את שמי על בני ישראל" - הכהנים, "ואני אברכם" - לכהנים, הקדוש ברוך הוא מברך לכהנים. והפירוש השני: "ושמו את שמי על בני ישראל - הכהנים", מה, הם ראויים לברך אותנו? לפעמים כהן הוא עם הארץ, פשוט, הדיוט, מה הוא מברך אותנו? **כה** תברכו" ר"ת כהנים הדייטים, נו, מה הם מברכים אותנו?! אומר הקב"ה רק ישימו את שמי, 'ישימו' יזכירו, אבל 'אני' - הקדוש ברוך הוא 'אברכם' - מברך אותנו מלמעלה, והברכה באה מלמעלה, לא מהכהנים, הכהנים הם רק שלוחים. אז אמרתי להם: שישבירו לנשים את הדבר הזה, ברכת הכהנים של הנעילה לא הכהנים מברכים אותה, אלא היא באה מן השמים! אם היא באה מן השמים, הנשים איפה נמצאות? בעזרת נשים למעלה, הברכה מגיעה אליהן לפני הגברים! למה עושים את הטפשות הזאת לרדת למטה, בשביל מה אתן יורדות? תקבלו אותה, היא אצלכם לפני הגברים, אחר כך יקבלו אותה הגברים. אינני יודע אם שמעו או לא שמעו, אבל ודאי זה טוב.

אבל עצם המנהג שהאבא מברך, קמו עליו חכמים, רבי חיים רבי (מחולון) טוען: מה המנהג הזה, מה? האבות מברכים? מה פתאום האבות מברכים, לא האבות מברכים, הכהנים מברכים, אז המנהג הזה טעות לפי דעתו. האמת, רוב העדות לא נהגו, ואני חיפשתי ומצאתי חכמים גדולים שנהגו בו, מצאתי בספר תולדות חכמי תונס, שאחד הרבנים הגדולים בירושלים לפני מאתיים שנה שהיה ראשון לציון, **רבי משה סוזין**, לפני שנתמנה לראשון לציון, הגיע חכם גדול מתונס, שמו **רבי יוסף הכהן**, היה כהן אבל היה זקן, ולא יכול לעלות לדוכן, ורבי משה סוזין היה בא אליו לברכת כהנים, שם את ראשו תחת ידיו, לברך אותו! לא בתורת ברכת כהנים, אלא מתברך ממנו. היה עוד מנהג כזה, אדמו"ר הזקן בעל התניא היה

באו תלמידים שלי שיהיו בריאים, אמרו: בספרו צבא השמים כתב, שאחרי שבעים ושנים דקות נגמרו כל הכוכבים, אין יותר כוכבים. זאת אומרת, שכבר לא יוצאים עוד כוכבים בלילה. הכוכבים יוצאים רק ביום? יש דבר כזה בעולם? לא יכול להיות! אז למה רבנו תם אמר מה שאמר, רבנו תם היה בצרפת, וראה שבצרפת לא רואים את הכוכבים מיד בתלתא רבעי מיל, רואים יותר מאוחר בהרבה, חמשים וכמה דקות, אז מה נעשה עם הגמרא?! אז הוא מצא את החשבון של ארבעה מילין. אבל בארץ ישראל פשוט מאוד מדורי דורות, ככה נהגו. **לכן לדעתי לא מצרפים דעת רבנו תם לספק, כי זה נגד המציאות, דבר נגד המציאות מה נתוכח?**

לפעמים טעו הראשונים במציאות כי לא היתה מצויה בארצם

יח] ואם תשאלו, איך רבנו תם לא ידע את המציאות? אני אביא לכם מקור שרבנו תם לא ידע את המציאות, יש תוספות ביומא (דף פ' ע"ב) אומרים בשם רבנו תם, שהתאנים שלנו יש בהם גרעינים שזורקים אותם. מישהו ראה פעם תאנים כאלה? לא, אין תאנים כאלה! לפי רבנו תם התאנים שלנו לא נברך עליהם 'על העץ', כי זה לא תאנים, צריך למצוא גרעינים! התוספות מעירים עליו: ותימה, שאין גרעינים בתאנים. ורבנו תם איך טעה באמת? אז כותב הרב נאה בשיעורי תורה, במדינה שחי רבנו תם לא היו תאנים, אז הוא חשב שתאנים יש להם גרעינים.

יותר מזה יש תוספות בפסחים (דף ל"ו סע"א) ובעירובין (דף י"ח ע"ב) אומרים: הזיתים מתוקים, ואע"פ שבגמרא כתוב שהזית מר, אין הכוונה שהזית מר, אלא האילן מר, אבל הזית מתוק. ובמציאות הזית מר ודאי, אלא שהתוספות לא הכירו זיתים! ולמה חשבו שהם מתוקים? חשבת, הסיבה כך היא, כל הפירות בדר"כ נאכלים בלי בישול, בלי שום דבר. מה ההבדל בין פרי ובין ירק, הירק מבשלים אותו, או

שרירא גאון תלו אותו הגויים ימח שמם. אבל כאשר נפטר רב שרירא גאון אז קראו הפטרת פרשת ויחי, ככה נדמה לי כתוב באבודרהם [ח"א, בסדר הפרשיות], פסוק האחרון בהפטרת ויחי, "ושלמה, ישב על כסא דוד אביו, ותכון מלכותו מאד". כתוב שם שהציבור אמר: "ורב האי ישב על כסא שרירא אביו ותכון מלכותו מאד". מי יאמר דבר כזה? כתוב בפסוק 'שלמה', מה אתה משנה? התשובה היא, זה לא המפטיר אמר, אלא הציבור אמר! הציבור נהגו כמו שאנחנו נוהגים, לומר את הפסוק האחרון במקלה, ובגלל ההתרגשות שעכשיו ממנים את רב האי, אז שינו את הפסוק, מה יכול להיות, המפטיר יחזור אותו כמו שצריך. אל תבטל מנהגים! תחפש מקורות, כמה פעמים מנהגים הם נכונים, אל תבטל אותם.

על שיטת ר"ת

יז] דבר מנהג שלא נהגו, כמו רבנו תם במוצאי שבת, מרן הרב עובדיה שיחיה עשה את זה ממש חובה. אבל מתברר, שכל מי שהוא מסתכל טוב בארץ ישראל בלילה, יראה שאי אפשר לקיים דעת רבנו תם. רבנו תם אומר: חמשים ושמונה דקות אחר השקיעה יום גמור, 'יום גמור'?! כל השמים מלאים כוכבים, מה זה 'יום גמור'? אז הרב אומר כל אלו כוכבים גדולים הנראים ביום, כוכבים גדולים כאלה! טוב, אם גדולים, נקבל! אבל מתי מתחיל הלילה? שבעים ושנים דקות מינימום אחרי השקיעה, רק אז מתחיל לילה גמור. ביררתי מפי אנשים שבקאים באסטרונומיה, ישנו יהודי אחד חרדי, שמו פרופסור נסים וידאל, יש לו ספר **צבא השמים**, שאלתי אותו פעמיים שלש בכמה הזדמנויות, תגיד לי: יש כוכבים חדשים נראים אחרי שבעים ושנים דקות? התחמק, הוא מבין שאני שואל בשביל רבנו תם, הוא יודע ללמוד, אז מה, יגיד נגד רבנו תם?! אז הוא שתק, מילא פיו מים. אין מה לעשות, מה אני צריך לבדוק אם יש איזה כוכב באיזה פינה? אז

יברך, ספק ברכות להקל. עכשיו הוא יעשה ספק ספיקא, שמא כדעת מרן, שצריך לברך פעמיים, וא"כ אני צריך לברך. ואת"ל שלא כדעת מרן, שמא לא ברכתי אפילו פעם אחת. אז ממה נפשך אני אברך פעם אחת. הרב חיד"א אומר, הסברא שהביא אותה מרן, שהיא דעת האשכול, בטלה, לא מסתברת, ולא מצטרפת לספק ספקא. אדם חייב לבדוק את הדברים.

וכן בהלכות מליחה (יו"ד סי' ס"ט ס"ו) מרן כותב שיעור מיל ח"י דקות, ולכן ביום ששי אם אתה נמצא בלחץ ובאו אורחים, ויש לך בשר לא מוכשר, תשים אותו במלח ח"י דקות. אבל לפי דעת הרמב"ם (והגר"א) שיעור מיל כ"ד דקות וא"כ צריך להמתין עשרים וארבע דקות, וככה עושים, כי דעתם יותר נכונה, אז אל תאמר לי: "מרן", "מרן", צריך לבדוק! צריך לעיין! קודם כל לעיין, אחרי העיון כללים של הלכה.

יש ללמוד בספרי כללים בהלכה, ובספרי מרן הגרע"י

כ] יש ספר שמו "הלכה למשה" של אחד מגדולי חכמי ג'רבא, הגאון רבי משה כלפון הכהן עליו השלום, יש שמה כללים איך פוסקים. גם מי שרוצה ללמוד לפסוק, ילמד יחזה דעת, ילמד הליכות עולם, ילמד יביע אומר. יש כמה דברים, תלמוד, ואם יש לך הערה תעיר, לא כאלה שאומרים שאסור להעיר, מה תעירו ומה תעוררו, ככה לא לומדים!

פעם אמרתי לר' דוד יוסף, תגיד לי, כל הדברים שאתה אומר הכל לקוח מאבא, רק אבא מתחיל "הרמב"ם והרשב"א", אתה כותב "הרשב"א והרמב"ם"... אין לך שום הערה? שום הערה? אמר לי: אין כלום. שמע, התורה לא ככה, הרב עובדיה שיהיה בריא אומר בשם רבי חיים מוולוז'ין: "והוי מתאבק בעפר רגליהם" מלשון "ויאבק איש עמו" - תילחם, תילחם על האמת, אבל אל תכתוב: "ליתא"! תכתוב: "וצריך עיון", "ויש להעיר", "וה' יאיר עיני"

כובשים אותו. אי אפשר לאכול ירק ככה, בדרך כלל ירק מבשלים אותו, אתה יכול לאכול תפוח אדמה ככה? אי אפשר! אבל פירות אוכלים אותם כמו שהם, תפוחים, ענבים... התוספות חשבו שגם הזיתים אותו דבר, אבל למעשה לא כך.

יש דברים של ידיעה במציאות, אני חולק על ראשונים? זאת המציאות! הרמב"ם כפשוטו, הרי"ף כפשוטו, הגמרא כפשוטה. בגמרא כתוב, שבערב שבת מדליקים נרות כאשר החמה בראש האילנות, לפי רבנו תם זה מוקדם מדי, עד שתשקע החמה, תחכה חמשים ושמונה דקות וחצי ואז מתחיל בין השמשות, למה אתה מדליק כשהחמה בראש האילנות, תחכה עד שתשקע ותדליק? אז יש דברים שהם ברורים, אל תבטל מנהגים. ובפרט שעי"ז נעשה את אבותינו ורבותינו במשך 500 שנה ויותר כמחללי שבת ח"ו.

קבלנו הוראות מרן, אך לא נגד כל האחרונים.

יט] כשאדם בא לפסוק, צריך לדעת קודם כל מה דעת מרן, ידייק מלשון מרן, כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים. אבל אם פעם קורה שמרן כתב דבר שהוא תמוה, וכל האחרונים חולקים עליו, לא קיבלנו דעת מרן. יש אנשים העינים שלהם סגורות - מרן אמר, מרן אמר... זה דעה של הגוים להבדיל אלף אלפי הבדלות - האפיפיור אמר, אפיפיור לא יטעה. לא! יש כלל שהובא בישיב משה (ח"א סימן ל"ד) בשם הגאון הגדול רבי ישועה בסיס שהיה צדיק יסוד עולם, "אם כל האחרונים חולקים על מרן אין מה לעשות"! אין, ככה צריך להיות!

למשל בסימן ז' מרן כתב שאם אדם הלך לבית-הכסא פעמיים, מברך פעמיים. אף אחד לא יעשה את זה. לא רק זה, יש שאלה במחזיק ברכה שם: אם אדם הלך פעם ראשונה ולא בירך, הלך פעם שניה, ועכשיו הוא לא זוכר אם בירך או לא בירך, מה הדין? ספק אם בירך "אשר יצר" צריך לברך או לא? לא

- כמו שעושה רבי עקיבא איגר. אבל ללמוד בעינים סגורות, ככה לא לומדים.

ה' יזכה אותנו, ואת כל הלמדנים מעם ישראל, שילמדו תורה לשמה, תורה לשם שמים, שיחפשו את האמת, ונזכה כולנו לגאולה שלמה במהרה בימינו. אמן ואמן.

פירות הנושרים

א אדם חייב לעיין היטב לפני שניגש לפסוק הלכה (אות י"ט)

ב בלימוד הגמ' הנך בן חורין לפרש אחרת מהמפרשים, אפילו הם גדולי הראשונים (וכמו שרגילים לכתוב: "לולי דברי... היה נראה לפרש"). אבל בלימוד ההלכה עליך להתחשב בדעות הפוסקים ובכללי הפסק. (אות י"ג)

ג מאידך, "לא תכירו פנים במשפט", אין לומר אם רב פלוני הבין כך, מי אני שאבוא אחריו ואפרש אחרת, אלא תעיין היטב ואם יש מקום להעיר, תעיר בדרך ארץ. (אות א')

ד לעתיד לבוא האדם יִתְבַּע, מדוע לא הודה על האמת ופירש לא כפי הפשט, רק בשביל להצדיק מאן דהוא (כמובן אם עשה כן בכוונה). (אות י"ב)

ה אך גם כשאתה מעיר, תעיר בכבוד! אל תכתוב "ליתא". אלא תכתוב: "וצריך עיון", "ויש להעיר", "וה' יאיר עיני". (אות כ')

ו כמה פעמים נעלם מהראשונים המציאות, מחמת שבמקום מגוריהם המצב היה שונה. ואין בכך נגיעה בכבודם, ודוגמאות לכך. (אות י"ז-י"ח)

ז קיבלנו הוראות מרן, ולכן יש לברר היטב מה דעת מרן, ולדייק בלשונו. אך כאשר כל האחרונים חולקים על דבריו לא קיבלנו דעת מרן. (אות י"ט). וכן אומרים סב"ל נגד מרן. (אות י"ד)

ח יש להתחשב במנהגים, ולא למהר לבטל אותם, אלא אדרבא יש למצוא מקור לכל מנהג. כשמבטלים מנהגים עלולים להתחרט אח"כ! אלא אם כן הדבר

ברור שהמנהג הוא טעות. (אות י"ד-ט"ו)

ט אע"פ שאומרים סב"ל נגד מרן, אין אומרים סב"ל נגד המנהג, ויש לזה ראייה מהמשנה. (אות י"ד)
י הרוצה ללמוד לפסוק עליו לעיין בספר "הלכה למשה" של מוה"ר רבי משה כלפון הכהן זצ"ל, שבו מכונסים כללי ההוראה. וכן בספרי מרן הראש"ל הגר"ע יוסף שליט"א יביע אומר, יחווה דעת, הליכות עולם ועוד. (אות כ')

יא סברת ר"ת בשקיעה, אינה מצטרפת לס"ס, כי היא נגד המציאות. (אות י"ז)

יב צריך לדעת סדר הדורות מי קדם למי, ומיהו תלמיד של מי. (אות ח')

יג כשאתה מוצא שכף החיים מאריך, על הרוב כוונתו לחלוק על הבא"ח, ולא מזכיר שמו מפני כבודו. (אות י"א)

נושאים שנידונו במהלך הדרשה

א התרגום מתרץ באות אחת שתי קושיות רש"י. (אות ג')

ב לפעמים הפסוק מדלג ש"ן השייכות. (אות ד')
ג באיזה גיל היה יצחק בעקידה? ובאיזה גיל היתה רבקה כשנישאת ליצחק? (אות ה')

ד הערה בפירש"י בפרשת וירא. (אות ה')

ה פירוש עטיפת ישמעאלים. (אות ו')

ו ביאור הגמרא בב"מ (דף כ"ח ע"א), מדוע אי אפשר לשער אורך הגלימא. (אות ט')

ז משקל הדרהם שלושה גרם בלבד (אות ז')

ח שיעור חלה תק"ך (520) דרהם בלבד (אות י"א). ומשיעור זה כבר אפשר להפריש בברכה. (אות י"ג)

ט אין לבטל המנהג שבאים הבנים אל אביהם בשעת ברכת כהנים והאב מכסה פניהם בטלית. אבל מה שנוהגים שבאות הנשים בברכת כהנים של תפילת נעילה ביום כפור, יש להסביר להן בדרכי נועם, שהברכה יורדת משמים, ומגיעה קודם כל

לנשים העומדות בעזרת נשים למעלה. (אות ט"ו)
(י) מקור המנהג שהצבור אומרים הפסוק האחרון של ההפטרה, והמפטר חוזר אחריהם. (אות ט"ז)
יא על שיטת ר"ת. (אות י"ז י"ח)
יב אע"פ שלדעת מרן (באו"ח סי' ז') אדם שהלך פעמיים להתפנות מברך פעמיים "אשר יצר", מ"מ מכיון שכל האחרונים חולקים על מרן, וסוברים שאין לברך אלא פעם אחת. כן הלכה. ואין לצרף דעת מרן

בזה אפילו לס"ס כמבואר במחזיק ברכה. (אות י"ט)
יג וכן אע"פ שמרן (ביו"ד סי' ס"ט ס"ו) פסק ששיעור מליחה ח"י דקות לכה"פ כי זהו שיעור מיל, מ"מ מכיון שדעת הרמב"ם והגר"א ששיעור מיל כ"ד דקות, ודעתם נראית יותר נכונה, כן יש לנהוג למעשה. וכן הסכימו האחרונים ביו"ד שם. (אות י"ט)

בעלוץ צדיקים רבה תפארת
ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל
קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה
קול אומרים הודו את ה'

ברגשי גילה ורננה, נביע ברכותינו לכבוד מורנו ורבנו ועטרת
ראשנו, גאון עוזנו וצניף תפארתנו, מאיר עינינו ומישר
אורחותינו הלא זה ה'וד

מרן ראש הישיבה שליט"א

ולבנו בכורו, איש חיל רב פעלים לתורה ולתעודה, מוצאו
משבט יהודה

הרה"ג רבי **דוד גדעון מאזוז שליט"א**

יו"ר מכון "אורות הנאמן"

לרגל נשואי הנכד / הבן

החתן המפואר, חמד בחורים, הבחור היקר

ר' **יעקב ישראל מאזוז הי"ו**

עב"ג **הכלה הכלולה מב"ת**

יה"ר שיהא ביתם בנוי על אדני התורה והיראה, ותשרה בו
השכינה, ויזכו לבנים ובנות, נטיעות דומות לאילנות. ששון
ושמחה ימצאו, אהבה ואחוה שלום ורעות שם יהיו, יגל **יעקב**,
ישמח **ישראל**, בדרך העולה בית אל, ויזכו הוריהם לרוות
מהם רוב נחת ושלוה, מתוך בריאות איתנה ונהורא מעליא.
אמן.

המערכת רבני הישיבה מנהלי הסניפים
הבחורים האברכים והבוגרים

פאר

הדדק

מעמד נדיר: מרן ראש הישיבה שליט"א יושב במשך כשעה לצידו של עטרת תפארת ישראל נשיא הישיבה מרן רבנו עובדיה יוסף שליט"א, ומרחיב על גדולתו האדירה של מרן בים התורה, מספר על כוחם של ברכותיו הטהורות, ומזהיר מפני נשיכתן של ת"ח.

כל פעם שזה קורה ההתרגשות פורצת גבולות מחדש. אנו משתוקקים לשימוע את דבריהם, אנו צועדים לאור לפידיהם, אנו מיחלים להביט בזיו פניהם, והנה מגיע יום והם מזדמנים אל שלחן אחד, זה לצד זה בידידות ובאהבה גלויה. מוצש"ק פרשת בא השתא בשלהי מערכת הבחירות הקשה, מרן ראש הישיבה שליט"א כיתת את רגליו הכואבות (ישלח ה' דברו וירפאהו בקרוב. אכי"ר) אל מעונו של נשיא ישיבתנו הקדושה מרן הראש"ל רבנו עובדיה יוסף שליט"א. רובנו היינו שם, אחד בראיה ואחד בשמיעה, הבטנו בהתרגשות במאורי האומה, חזינו את הידידות הנפלאה, והתפעלנו בעת שמרן הראש"ל יצא מגדרו והושיט את כוס התה שלו למרן ראש הישיבה שליט"א, לעיני רבבות עמך בית ישראל. הדברים שנאמרו שם היו אמנם בעטיים של בחירות, אולם פרקי ההוד על גדולתו של פאר הדור נשיא ישיבתנו, בכל זמן הם מקור טהור לשאיפה והערצה. לבקשת רבים שהחמיצו את ההזדמנות, אנו מגישים לפניכם את דבריו של מרן רה"י שליט"א, בתוספת נופך ממרן בשעת ההדפסה.

הדתיים שומרי תורה ומצוות, יחשבו העולם שעם ישראל נתן גט כריתות לתורה, נתן גט כריתות חס ושלום לקב"ה. צריכים העולם לדעת שעדיין אנחנו קשורים לקב"ה. כל הזמן שהיתה "אגודה" בלבד, רק ארבעה בנים, כל השנים שעברו - כנגד ארבעה בנים דיברה תורה, הראשון אגודה, השני אגודה, השלישי אגודה, הרביעי אגודה. בא מרן שליט"א ואמר: מה פתאום?! למה רק אגודה? נְרָאָה להם שיש עוד אנשים שומרי תורה ומצוות, ויסד תנועת ש"ס.

כשחזר מרן ממצרים בשנת תש"ט, ראה יהודים ששמרו שבת בחו"ל וכאן עובדים בשבת, אמרו: אין לנו פרנסה, אמר: זו מדינת ישראל?! זו מדינה של גיהנם! במקום "מְדִינָה של גיהנם", לקח את המפיק של הה"א, שָׁם אותה תחת המ"ם, החיריק נעשה שוא, מְדִינָה של גיהנם. במשך השנים האלה הפך מרן שליט"א מדינה של גיהנם למדינה של גן עדן, היו שבעה אחוזים ספרדים לומדים בישיבות, היום ששים וששה אחוזים ספרדים לומדים בישיבות, הכל בזכותו של מרן. וראיה לדבר שהחזון איש לא התנגד להצבעה, שהרי בן אחותו שיבדל לחיים, רבי

מורי ורבותי! כבוד מרן שליט"א!

היום ח' שבט מלאו שלשים ותשע שנים לנפילה שלי מקומה שלישית (לא אליכם), ח' שבט תשל"ד-ח' שבט תשע"ג, וסימניך הגומל לחייבים טובות ר"ת ל"ט. ואז מרן שיהיה בריא בא לבית-חולים תל-השומר וברך אותי ואמר לי "יש לך זכות אבות". ברוך ה' חייתי בזכותו עד היום. אמנם עדיין יש לי כאבים, התחדשו כאבים ברגלים, אולי אצטרך לעבור ניתוח בברך. יש לי גם גלאוקומה ובצקת בעינים ל"א. כל החדש הזה נמנעתי מלבוא ולהסתובב, כי קשה לי לבוא, אבל אם מורנו הרב "ספר תורה בצער" חייבים לבוא, אין ברירה, מוכרחים לבוא.

אני צריך לדבר על כל סוגי אנשים, כל אחד יש לו ספיקות וספיקי ספיקות. יש כאלה אומרים: שמעו שהחזון איש נגד הבחירות, לא מצביע בבחירות. זה לא נכון, החזון איש היה מצביע בבחירות, כך כתוב בספר פאר הדור. אמר: אדרבה אם לא יצביעו

חיים קנייבסקי, חותם שיצביעו, והוא עצמו מצביע, צריך להצביע, אין ברירה. כתוב בירמיה (נ"א ה') "כי לא אלמן ישראל ויהודה מאלהיו". אנחנו קשורים לקב"ה, נִרְאָה לעולם כולו שיש לנו עשרות נציגים של שומרי תורה ומצוות בעם ישראל, ויש לנו אלפים ורבבות שהם שומרי תורה ומצוות.

יש כאלה אומרים ש"ס לא אוהבים את ארץ ישראל, וכדי להגן על ארץ ישראל צריך לקחת מפלגות אחרות. הם לא יודעים מה כתב מרן בזמנו בשו"ת יביע אומר חלק חמישי (חיו"ד ר"ס כ"ו) על מלחמת ששת הימים: "וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו". הם לא שמעו שמרן בירך את אריק שרון שגירש 8000 יהודים והחריב את גוש קטיף, בירך אותו שתי ברכות, ברכה ראשונה שישכב ולא יקום, וברכה שניה אריכות ימים. שתי הברכות נתקיימו, גם זו וגם זו. והוא שוכב בעוה"ר כאבן שאין לה הופכין מחדש שבט התשס"ו עד היום (שבע שנים) ומי יודע עד כמה.

העולם אינם יודעים את הערך של הרב, אינם יודעים אחד מאלף מהערך שלו. אני אביא לכם עדויות של חילונים, יש מדען גדול אנגלי ושמו ניוטון, שעד דורנו האחרון נחשב כגדול המדענים בעולם. היו שרים עליו כך: "העולם היה בחושך, אמר אלקים יהי ניוטון, ויהי אור". ניוטון גילה כח המושך, ואני מצאתי בס"ד כח המושך בגמ' חגיגה (דף י"ב סע"א). שם הובאו שלש דעות, בית שמאי אומרים שמים נבראו תחלה, בית הלל אומרים ארץ נבראה תחלה, וחכמים אומרים שניהם נבראו כאחד, שנאמר (ישעיה מ"ח י"ג) קורא אני אליהם יעמדו יחדיו. הגמרא שאלה: מה יעשו בית שמאי ובית הלל בפסוק הזה "יעמדו יחדיו"? אומרת הגמ' הכוונה "דלא משתלפי מהדדי", שאינם נשלפים אחד מהשני, לעולם שמים נבראו תחלה או ארץ תחלה, אבל אחר שנבראו שניהם שוב אין נשלפים השמים מהארץ. עד כאן דברי הגמרא. מה זה לא נשלפים? מה פירוש לא נשלפים? וכי הם נוגעים

אחד בשני?! הגמ' במקום אחר אומרת: מן הארץ עד לרקיע מהלך חמש מאות שנה (פסחים דף צ"ד ע"ב), אז מה זה לא נשלפים, נשלפים שייך כאשר הם נוגעים אחד בשני, כמו "שלף איש נעלו ונתן לרעהו" (רות ד' ז'). אלא שחז"ל חכמי התלמוד ידעו שיש קשר וכח המשיכה בין הכוכבים.

פעם בא סטודנט אחד לאבא מארי זצ"ל ואמר לו: המורה שלנו באוניברסיטה (בחו"ל) אמר, מה אתם מתפללים שכדור הארץ תלוי על בלימה, זה לא חידוש, הראה להם במרכז החדר כדור עומד באויר, יש לו מארבעה צדדים בארבע רוחות החדר כאן מגנט וכאן מגנט וכאן מגנט וכאן מגנט, והכדור באמצע באויר, אתם רואים "על בלימה"! הסטודנט חשב שזה דבר גדול. אז אבא אמר לו: ומי תלה את הכדורים האלה, מה החכמה הזאת?! ברחת מקושיא אחת, הבאת במקומה ארבע קושיות! יש לך ארבעה כדורים מחזיקים את כדור הארץ, מי תלה אותם? תולה ארץ על בלימה, יש מי שתלה אותם, יש מי שעשה אותם. אם כן איפוא, זה שכדור הארץ תלוי באויר הוא ע"י גרמי השמים שמחזיקים אותו בכח המושך מכאן ומכאן, ולכן נאמר בגמרא "דלא משתלפי מהדדי", כי יש כח משיכה בין כוכבי השמים ובין הארץ. זו כוונת הגמ'. זה כח המושך שגילה ניוטון.

ניוטון זה נוצרי היה, אבל לא האמין בנצרות. כתב הרבה ספרים. הוא למד בעצמו את התורה, את הגמרא, את הרמב"ם, כל מה שיכול ללמוד. וזה היה פלא, הוא חי באנגליה (בשנים ת"ב-תפ"ז). בזמנו לא היו שם יהודים. בימינו גילו את הכתבים שלו שהעלימו אותם הכמרים, והוא מצטט פסוקים והלכות מתוך הרמב"ם ככתבם וכלשונם. יש לו

1. ומה שנראה לעין בקצה האופק כאלו השמים והארץ נוגעים זה בזה, זו רק טעות-ראיה. וההוכחה לכך שאם תמשיך ללכת לכיוון האופק תראה שהאופק "מתרומם" למעלה ונגלה לעיניך אופק חדש. ומה שאמרו בגמרא ב"ב (דף ע"ד סע"א) תא אחוי לך היכא דנשקי ארעא ורקיעא אהדדי, הדברים אינם כפשוטם, ככל אגדות רב"ח שם. ועיין למהרש"א בחידושי אגדות שם ובחידושי הריטב"א (נדפסו בש"ס ווילנא אחרי מהר"ם שיף) ובספר אמרי בינה להגר"ח מנבבל (דרוש א' לחינוך מדרש תלמוד תורה) ועוד. **הכותב.**

כתב מאוד יפה. ראה אותם שמעון פרס, אמר: "יש לו כתב-יד מאוד יפה כמו של הרב עובדיה יוסף". אתם מבינים? ניוטון הכתב שלו דומה לכתב של מרן, לא להפך. יש גמרא אומרת (בב"ב דף י"ב סע"א): מנין לנו שחכם עדיף מנביא? כי כתוב (תהלים צ' י"ב) "ונביא לבב חכמה", הנביא הוא חלק מן החכמה, מי נתלה במי? הוי אמר: קטן נתלה בגדול. עד כאן. ובכן, ניוטון גדול המדענים של פעם הוא מגיע למרן. הכתב שלו דומה לכתב יד של מרן, שתבינו מה זה.

עכשיו יש מדען יהודי בדורנו שעבר בחכמתו את ניוטון, ושמזו איינשטיין. פעם היה משורר חילוני מפורסם שחלה, היה בוינא לעבור ניתוח, נפגש עם הרוגטשובר, הרוגטשובר (ר' יוסף רוזין זצ"ל) היה עמקן גדול כל כך, והמשורר התפעל ממנו עד שאמר: "מהמח של הרוגטשובר אפשר לחצוב שני איינשטיינים". זה מובא בספר של הרב זוין "אישים ושיטות" (ויש גירסא עשרה איינשטיינים). והנה איינשטיין נתן הרצאה פעם בתורת-היחסות שלו לפני 200 מדענים ולא הבינו ממנה כלום. ואילו הרוגטשובר בע"פ היה נפלא מאד ושומעים דבריו בשקיקה (גם מדענים חילוניים התפלאו לשמוע איך היה בקי בכל נקודה ונקודה במפת א"י והכל ממקורות התלמוד). אבל בכתב היה "ערל שפתיים" (כך כותב עליו הרב זוין בספרו הנ"ל). אי אפשר להבין מלה מהספרים שלו. פעם ישבו שני רבנים ב"פורת יוסף" שלשה ימים על סימן בשו"ת צפנת פענח (להרוגטשובר), עד שבא הרב עזרא עטייה ע"ה אמר להם: לא חבל על הזמן שלכם, המחבר בעצמו אמר בבדיחותא: "צפנח פענח ואור שמח, לא טעם ולא ריח" ... אבל מרן שליט"א שיהיה בריא, יודע להסביר כל כך טוב בכתב ובעל-פה. כמו שאמר ר' אריה דרעי הי"ו: את מרן כלם מבינים, מתינוק בגיל שמונה עד זקן בגיל שמונים. הוא יודע להסביר בכתב לא פחות מאשר בעל פה.

2. עיין בספר "הרוגטשובר" מאת יאיר בורוכוב עמוד 85. הכותב.

יש תשובה אחת בענין דוד-שמש בשבת, תשובה נפלאה ביביע אומר (חלק ד' אורח חיים סימן ל"ד). למדנו אותה בישיבה. אנחנו לומדים כל שבוע ביום חמישי שיעור ביביע אומר, כל שבת בפתיחת ההיכל עושים מי שבירך לרב לרפואה שלימה, בריאות איתנה, להצלחה רבה. כך עושים. אז פעם למדנו יביע אומר בתשובה הנ"ל, יש בה כחמש מאות מקורות, משהו מיוחד. קראו אותה פעם לפני הרב אלישיב זצ"ל סעיף אחר סעיף, אומר: בסדר, עוד סעיף - בסדר, עוד סעיף - בסדר, אחרי שגמרו את הכל, שאלו: "ובכן, הרב מסכים?" אמר: לא מסכים. למה לא מסכים? כי יש כמה דעות יחידאיות שמחמירים, אני חושש אליהן. זאת אומרת לכתחילה הדין כמו שאמר הרב, זהו. פעם גרתי ברחוב חזון איש (בשנת תשמ"ב), היה לנו שכן בשם שיינפלד, אביו היה קבלן בנין גדול מפורסם, אז הבן שאל אותי: אתם משתמשים בדוד שמש? אמרתי לו כן, אמר לי: בשמירת שבת כהלכתה מהדורה א' התיר ובמהדורה ב' אמר לא כדאי. אמרתי לו: הרב ציץ אליעזר מתיר. אמר לי אה... אמרתי לו יביע אומר מתיר. אמר לי אה... טוב, עכשיו בסדר, יש לכם על מי לסמוך, יביע אומר מתיר זה בסדר, גמרנו עכשיו. התשובה הזאת של דוד שמש כתובה עוד בשתי נוסחאות, כתובה ב"קול סיני" (עמוד 398 והלאה) בשלשה עמודים, ועוד בספר אחר (שכחתי כרגע את שמו) בארבעה-חמשה עמודים. הרב יודע סוד הצמצום. (סוד הצמצום הוא יסוד בריאת העולם ע"פ שיטת המקובלים). יודע לכתוב בהרחבה, יודע לכתוב בקיצור, יודע לכתוב בצורה בינונית, והכל ברור, הכל ברור. זה המתיקות שיש בדברים, אתה קורא דברים של חכמים אחרים אתה לא מבין. הרמב"ם כותב ברור, רש"י כותב ברור, אתה קורא מהר"ם שיף שובר את הראש, בקושי תבין אותו, יותר מאוחר בספרי האחרונים אתה לא מבין כלום. והרב "בן פורת יוסף בן פורת עלי עין" אצלו הכל ברור, גם בכתובה, גם בהסבר, אין דבר כזה בדורות

האחרונים.

עכשיו עוד משהו, תשע מאות עגונות היו במלחמת כיפור, תשע מאות עגונות, וגולדה מאיר בזמנו הציגו לה שאילתא בכנסת: למה כל התשע מאות תיקים ניתנו לרב, היה צריך לחלק "פיטמה לחצאין כשרה", 450 לרב גורן ו-450 למרן? אמרה, מה לעשות, בכל העולם מקבלים רק את הפסקים של הרב, זהו זה, אין מה לעשות, כשהרב פוסק "מוותר", זה מקובל בכל העולם, כשיש שאלות בענייני ממזרות, אז הרב פוסק. האשכנזים מכל העולם שואלים, איך פותרים את הבעיה. יש כאלה אומרים אסור, והמשפחה הזו נכרתת מזרע ישראל רח"ל, גמרנו. אבל הרב נכנס בעובי הקורה, מחפש עד שמוצא טעם ועוד טעם ועוד סניף עד שפותר. עכשיו להבין מה הכח הזה לפתור עגונות, להתיר עגונות, אספר לכם שני סיפורים:

רבי יהושע העשיל רבה של קראקא היה חריף ועמקן גדול. בג'רבא חשבו שקריאת המלה "עסל" ופירושה דבש (בערבית), וכינהו כן על חורפותיו הרבות מימי ילדותו. ואינו כן, אלא זה כינוי באידיש. הוא היה רבו של הש"ך והסכים לו בענין מין במינו

בטעמא ולא בשמא (עיין בש"ך יו"ד סי' צ"ח סק"ו), וכן הסכימו כל האחרונים (עיין בשו"ת ישיב משה שתרוג ח"א סי' ר'). והנה בזמנו בגזירות ת"ח-ת"ט היתה עגונה אחת שבאו שני עדים נאמנים והעידו שראו שבעלה נהרג, והרב התיר לה לינשא. אך האשה לבה סירב להאמין שבעלה מת, אמרה: אני חושבת שבעלי חי, לא רצתה לינשא. והנה אחרי ששה חודשים בעלה הגיע. היעב"ץ כותב "בא הרוג ברגליו". ההרוג הגיע. איך זה יכול להיות? כשראה את הרוצחים הארורים עשה את עצמו מת בין ההרוגים והוא היה חי. אז נשבע רבי העשיל שלא יתיר שום עגונה אחרי שקרה הדבר הזה. יותר מאוחר, הגאון בעל חוות יאיר (ריש סי' ע"א) כותב, שמימיו לא נטפל להתיר עגונה אפילו לסניף למימטי ליה שיבא מכשורא (כלומר לקבל עונש קטן כשהוא מצטרף לכמה רבנים שהתירו). וכנראה מפני המעשה הנ"ל. וכן הגאון רבי יוסף חיים לא רצה לטפל בדיני עגונה. פעם באו אליו חכמי העיר אמרו: כבוד הרב אתה מתיר רק חצי עגונה, מה זה חצי עגונה? אמרו: יש לנו כמה ספיקות, רובם פתרנו אותם, אחד מהם ספק קשה, אין לנו בו הכרעה. אתה תפתור רק את הספק הזה,

מרגישה רע מאד. אז אמר: אני אתקשר לרב, הרב שיהיה בריא הגיע ובירך אותה. כשהגיע אמרו לו: רגע, אתה לא נכנס כך, צריך לשטוף את הידים וללבוש מעיל לבן כמו כהן גדול, ואח"כ אם תרצה תכנס. הרב נכנס, בירך אותה, קרא שיר למעלות בדמעות. הרב מתפלל בדמעות, שערי דמעות לא ננעלו, בירך ויצא. למחרת בבקר נכנסה האחות לראות אותה, הילדה היתה מונשמת, והנה פתאום הורידה את מכשיר ההנשמה, האחות אמרה: מה זה, מסוכנת! מה זה? והנה היא רואה שהילדה נושמת לבד. האחות התחילה לבכות. באה אחות בכירה, אמרה: מה את בוכה פה, זה מקום שכולם הולכים ממנו לעולם הבא, מה יש לך לבכות? אמרה לה: לא! היא לא הולכת לעולם הבא, היא נושמת. התחילה גם היא לבכות. בא הרופא אמר: מה אתם בוכים כאן, מה זה "מן הגלגל אל הבוכים" (שופטים ב' א'), כולם בוכים? אמרו: בא תראה, בא תראה, הילדה נושמת לבד. גם הוא התחיל לבכות. בא הרופא הראשי, "מה יש לכם?" תראה איזה נס, אתמול הרב בא ובירך אותה, היום התחילה לנשום לבד. באמת איך זה יכול להיות. שוב פעם הגיע הרב, עכשיו אמרו לו: בוא, בוא כבוד הרב,

לא את העגונה, את העגונה לא תתיר. (עיין בשו"ת רב פעלים ח"ב אה"ע סי' א'). אבל בדורנו חייב להיות אדם גדול שיכנס בעובי הקורה. אם כל אחד יאמר אני לא מתיר לא מתיר, יקומו בוקי סריקי שאינם יודעים כלום בהלכה יגידו: "מותרים לכם מותרים לכם". מרן שיהיה בריא פתר תשע מאות עגונות! ארבעים שנה מאז עד היום **לא חזר אף אחד** מהבעלים של העגונות, לא חזר, סימן שהוא כיוון לאמת, זהו הדבר הגדול ביותר, מה שפסק כיוון לאמיתה של תורה, כל מה שפסק - כל התשע מאות שהתיר - על צוארו על הכתפים שלו לקח אותם והתיר, כולו חסד כולו רחמים. איך הרמב"ם כותב בהלכות שבת (פ"ב ה"ג): "הא למדת שאין משפטי התורה נקמה בעולם, אלא רחמים וחסד ושלוה בעולם".

ועוד דבר על כח ברכתיו של מרן. היתה ילדה בת שנה וחצי שחלתה במחלה, והיתה מאושפזת בבית-החולים בירושלים בטיפול נמרץ, אח"כ העבירו אותה לחדר מסוכן מאוד אשר כל באיו לא ישובן רח"ל. יום אחד קראו לאבא שלה, אמרו: תשמע, אתה יודע הילדה לא מרגישה טוב, אמר: אני יודע, היא לא מרגישה טוב, אמרו: היא

בוא "מחיה מתים ברחמים רבים", ראשי תיבות רמב"ם, בוא תברך אותה לא צריך ללבוש לבן, היא בסדר. בדרך אותה וחיתה והבריאה, היום ב"ה היא אם לילדים. הסיפור הזה ראיתי כתוב, שאלתי את אבי הילדה ואישר הכל. ושאלתי פעם את מרן בתשנ"ד, אמרתי לו: הסיפור הזה אמיתי? אתם יודעים איך ענה לי? בענות חן, אמר לי "היתה שעת רצון". אתם מבינים? הוא לא עשה כלום, היתה שעת רצון, ולכן נתקבלה התפלה. איזו ענוה.

פעם בא הרב שיחיה לברך את אשתי, היתה בבית חולים תל-השומר, והנה בחדר השני היה קצין אחד חולה, נו, מה לעשות. אז קורא לו: הרב עובדיה! בוא תברך אותי. הרב נכנס אליו, בירך אותו. למחרת באה אשתו לחדר שלנו, אמרה: בעלי שבועיים לא יכול לישון, אתמול הרב בירך אותו והוא נרדם בשקט, "אני שכבתי ואישנה", איזה יופי, הברכה של הרב נתנה לו שינה עריבה, "על זאת הקיצותי ואראה ושנתי ערבה לי" (ירמיה ל"א כ"ה). כמה פעמים רואים ברכות של הרב לעומת זאת קפידא של הרב מסוכנת. מסופר שאחיו של הרב פלוני זצ"ל אמר, אני לא מבין את האנשים האלה שיוצאים נגד הרב, זו סכנה, מה אתם עושים נגד הרב? אמר, הרב פלוני היה בריא כמו שור, יצא נגד הרב, תוך כמה שנים ה' ירחם, זהו, והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה, שנשיכתן נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת עקרב וכל דבריהם גחלי אש.

אני אומר עוד משהו, אנשים אומרים שצריך ללמוד ליב"ה, אנגלית, מתימטיקה וכו'. אבל בואו תראו את ההבדל בין תורה בלי ליב"ה לליב"ה בלי תורה. ליב"ה בלי תורה - במלחמת כיפור (התשל"ד) היו לנו שני מנהיגי המדינה, שר הבטחון משה דיין וראש הממשלה גולדה מאיר, ואז פורסם שהם ידעו לפני יום כיפור שתפרוץ מלחמה, המלחמה מתקרבת. איך כתוב באיוב (ל"ט כ"ה) "ומרחוק יריח מלחמה", הם מריחים

מלחמה. אבל אמרו: אין דבר, תהיה מלחמה, "נקיז מעט דם להחזיר את הכבוד האבוד לערבים", "להחזיר את הכבוד האבוד לערבים" אתם שומעים, איזו הקזת דם, אתם יודעים מה זו הקזת דם, עשרת אלפים חללים בעוה"ר ועשרים וארבעה אלף נכים לחלוטין שחייהם אינם חיים, זו הקזת דם! יותר מאוחר במלחמת המפרץ (התשנ"א), היה רבי אריה דרעי בתוך הקבינט, ורצה יצחק שמיר המנוח לשלוח חיילים משלנו, ואפילו אמר ברירת שמשון "תמות נפשו עם פלשתים". רבי אריה אמר לו: רגע רגע רגע, תשב, "הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב", "לא יתחשב" בגימטריא תשנ"א, אל תלך איתם לא לכאן ולא לכאן, תשב כך, תסתכל, השם ילחם לכם. וכך היה, לא נשפך דם אחד מישראל, רק אחד שנפל עליו טיל, מתוך עשרות אלפים בתים שנהרסו ברמת-גן. זה שכל של תורה בלי ליב"ה. כן קרה יותר מאוחר במלחמה האחרונה (השנה, מלחמת "עמוד ענן"), רצו גם כן להכנס לעזה רגלית, ובא רבי אליהו ישי שיחיה ואמר, לא, לא להכנס רגלית, אנחנו לא רוצים לשפוך דם, אבל הם גורמים לעצמם, נרסס אותם מלמעלה, כך כתוב "ימטר על רשעים פחים אש וגופרית ורוח זלעפות מנת כוסם", "על רשעים פחים אש" ר"ת **ערפא**, חסר לנו ת', ס"ת וגפרית, זה ערפאת, ימטר עליהם מלמעלה, תהרוס להם את הבתים את הבנינים, אבל אל תכנס לשם, אתה יודע איזה מוקשים יש שמה. ובזכות זה לא היה שום דבר במלחמה האחרונה, חוץ מחמש נפשות בעוונות שנפל עליהם טיל, אומרים שמחוסר זהירות, אני לא יודע, אבל המלחמה נסתיימה בנסי נסים. הקב"ה עושה אתנו נסים. צריכים להכיר טובה. אלה למדו אנגלית ולמדו להקיז דם, ואלה למדו תורה בלבד. תורה בלי ליב"ה - תב"ל ויושבי בה, תבל ראשי תיבות תורה בלי ליב"ה, "ויושבי בה" זה יישוב הדעת, אבל ליב"ה בלי תורה "לבת אש", רק אש, רק מלחמות.

עכשיו אני אומר עוד דבר אחד, יש לנו חכם אחד, חכם בעיניו, שרוצה לעשות מפלגה על דברים בטלים. הוא חושב כשיעשה מפלגה ימכור הלחם בשקל, אין דבר כזה בעולם, לחם בשקל צריך שיהיה לו שבעים ושמונה מנדטים כמנין "לחם", זה סתם דמיון, בשביל מה אתה עושה את זה, מה אתה מרויח מזה, סתם לפלג, לזרוק אלפי קולות לטמיון, הולכים מכאן והולכים מכאן, צריכים להתאחד, כינוס לצדיקים הנאה להם והנאה לעולם. אם היה שומע לי, הייתי אומר לו: כשם שקבלת שכר על הדרשה תקבל כפלי כפליים שכר על הפרישה. "רבי אמנון" עם הכולל - ש"ס. אז בשביל מה אתה עושה כל הצרות האלה? למה לך את זה, בשביל מה אתה מחזיר בתשובה. אם אתה החזרת בתשובה עשרה אנשים, הרב החזיר מאה, אם אתה החזרת מאה, הרב החזיר אלף, אם אתה החזרת אלף, הרב החזיר מיליון. זאת אמת לאמיתה. פעם עשו תחקיר בטלויזיה מי זה המחזיר בתשובה הכי גדול בדורנו, מי זה, הרב נויגרשל, הרב שכטר, הרב פלוני, הרב אלמוני. אמרו: המחזיר בתשובה היותר מכולם זה מרן. איך זה, מרן זה דוגמה חיה, הוא דוגמה אישית. פעם סיפר לי רבי אליהו סויסה בתשס"א, אמרו לו בחורים אשכנזים שבאים ללווין, אמרו, שמע, אנחנו שומעים כמה שיחות מהמשגיחים שלנו, חמשים שיחות של המשגיחים שלנו אינם שוים סיפור אחד מהרב, למה, כי הם מדברים יפה, אבל למעשה כשהרב מדבר על תורה, אש הוא, כולו אש, מרגישים את הרב זה תורה ממש. מלה ראשונה בתורה "בראשית" זה 913, אש תורה 912, אש תורה עם הכולל. הרב מוסר את עצמו על התורה. אתה מרגיש את זה. אחרים רק דיבורים יפים, סיפורים יפים. לכן צריכים לדעת לשמוע בקול הרב, לא להתחכם. רק לשמוע בקולו. הרב בצער. פלוני טוען שהסיפור הזה על אירוע מוחי (שקיבל הרב בשבת פרשת וארא) זה לא היה ולא נברא, למה לא נברא? כי ב"יתד נאמן" לא כתוב,

אה באמת?! אם ביתד לא כתוב סימן שלא היה. בט"ו באב האחרון היה סיום הש"ס במגרש טדי ארבעים אלף איש, אבל ביתד לא כתוב, אז לא היה גם כן, לא היו דברים מעולם. מה נעשה לו ליתד, היתד בשבילו הספרדים קופים, זו בעיה שלו, לא בעיה שלנו. (החליפו את העורכים של יתד נאמן, אבל תמר בתמרוריה עומדת).

אנחנו צריכים להעריך כל פעולה שעשתה התנועה של הרב, באו מסתננים סודאנים שחורים לארץ, מי נלחם בהם? הרב אליהו ישי ראש תנועת ש"ס, קצבת-ילדים - מי משתדל בשבילם? תנועת ש"ס. מפלגות אחרות נולדו עם כפית זהב בפה. לאחר הבחירות יגידו לכם: "ועתה לכו עבדו וכסף לא ינתן לכם"...

שאל מופז ראש תנועת קדימה פרסם על גבי אוטובוסים שהאברכים מקבלים 3400 ש"ח לחודש (שאלו אותו: באיזה כולל מקבלים כן). הוא לקח ר"ת של שמו ש.מ. והכפיל פי עשרה ויצא לו 3400. אבל ש.מ. הם גם ר"ת שקר מוחלט! המדינה נותנת לאברך בקושי 800 ש"ח לחודש, והשאר צריכים לקושש מנדיבי חו"ל. היו אברכים אצלנו שבכו בדמעות שליש שאין להם כסף לערוך סדר בליל פסח.

כל מי שיש לו טענות על ש"ס, ידע שאין אדם או תנועה כלילי השלמות בעולם. איתא במדרש על פסוק "לעשות כרצון איש ואיש" (אסתר א' ח'), אמר לו הקב"ה: רשע! אני איני יוצא ידי בריותי ואתה אומר לעשות כרצון איש ואיש?! אבל באופן כללי ש"ס עוזרת הרבה.

למען התורה ולמען הישיבות, למען קצבת ילדיכם, למען זוגות צעירים שיוכלו להשיג דירה במחיר סביר, למען גירוש המסתננים שהפכו את תל-אביב וערי ישראל לערי רפאים, הצביעו ש"ס!

מקראי קודש

ליקוטים נבחרים מתורתם של רבותינו על החגים והמועדים

הרב מצליח עמוס מאזוז

אותם

י"ב חדש שהיה משפט המצריים לא נשתעבדו, היינו שלא היו משעובדים בעבודה קשה, אבל מכל מקום אכתי 'עבדי פרעה ניהו'. אך בשבת זה ידעו שיצאו לחירות' אם באלהיהם שלטו, בעצמם לא כל שכן?

(צפנת פענח למהרימ"ט פרשת בא דרוש ב')

בפסח - המחמיר תע"ב

מצות ביעור חמץ היא רבה, שהרי כתבו המפרשים שפשט מצוה זו הוא הרמז שבה, שהוא לבער את רוח הטומאה ואת היצר הרע מקרבנו, ולכן כל היד המרובה לבדוק הרי זה משובת. ועיקר מצוה זו היא מוטלת על הנשים לכבד הבתים יפה יפה, ולחטט אחר החמץ בחורים ובסדקים, במקום שיש לחוש ובמקום שאין לחוש. ולהגעיל כל הכלים אפילו אותם שמשתמש בהם בצונן, ולברור ולנקות החטים יפה, וכנהנה זהירויות ומנהגים טובים, מנהג ותיקים, כולם אהובים ולכולם יש שורש למעלה, ומעשה ידינו כוננה לבער רוח הטומאה. ולכן כתבו גורי האר"י ז"ל שהזהיר מאד באיסור חמץ, והמחמיר על עצמו בחומרות יתרות - מובטח לו שלא יחטא כל השנה! כי מאחר שביער את רוח הטומאה מכל וכל, ולא נתן מקום שתלוט בו הסטרא אחרא, באיזה דרך יוכל לשלוט בו

ניסן

בניסן עתידים להגאל

החודש הזה לכם ראש חדשים. פי' שכל חדש ניסן יהיה לכם כמו ר"ח שאין אומרים בו תחנון. (מרוך הגר"ע יוסף שליט"א בדרשותיו). ותיבות "החדש הזה לכם" בגימטריא משיח בן דוד, רמז למה שאמרו רז"ל (בר"ה דף י"א ע"א) בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל. וכן פסוק ראשון בהפטרת החדש "וחטאת את המקדש" (יחזקאל מ"ה י"ח), וחטאת בגימטריא משיח בן דוד. וכן בברכות ההפטרה "כי בשם קדשך נשבעת לו". ובתלתא הויא חזקה.

(מרוך ראש הישיבה שליט"א בסנסן ליאיר הנד"מ עמ' מ"א)

שבת הגדול על שום מה?

ואבא מארי [מוה"ר רבי משה מטראני] זצ"ל היה דורש: שכאשר היו ישראל במצרים, ביקש משה מפרעה יום אחד של מנוחה, ונתן לו יום שבת. אך בכל שבת תקף היו יוצאים ממנוחה ועונג - ליגיעה ועינוי. אבל בשבת זו שלקחו יראתם וקשרוהו בכרעי המיטה, הרימו ישראל את ראשם ולא חזרו להשתעבד. ולכן נקרא 'שבת הגדול' כלומר: "יומא דשבתא אריכתא". כי אף למאן דאמר שכל

להחטיאו
אח"כ?

(פלא יועץ מערכת חמץ)

אמת תלויה במצה

וישא העם את בצקו טרם יחמץ (שמות י"ב ל"ד).
 עיין להרב תנופה חיים (אות ח"י) שכתב: "וישא
 העם את" סופי תיבות **אמ"ת**. עיין שם. ואפשר
 לפרש, על פי מה שידוע שהחמץ רומז לגאווה,
 שהרי הבצק התנפח והתווסף. והמצה רומזת לעני
 שידוע ערכו. והנה, על ידי הענוה - האמת מתרבה,
 כי הגאה נשען על השקר לכסות מומיו, ואינו מודה
 בשום אופן על האמת, והגאווה בעצמה מעיקרא
 היא שקר, שיתגדל האדם במה שאינו אמת, ואינו
 ראוי לו. והענוה היא ידיעת ערכו באמת. וכן תמצא
 כי **אברהם אבינו** עליו השלום אמר: "ואנכי עפר
 ואפר" (בראשית י"ח כ"ז). **ומשה רבנו** עליו השלום
 אמר "ונחננו מה" (שמות ט"ז ח'). **ודוד** אמר: "ואנכי
 תולעת ולא איש" (תהלים כ"ב ז'). **ושלשה** אלה
 'אפר' 'מה' 'תולעת', ראשי תיבות **אמ"ת**. מעתה
 זהו רמז "וישא העם את" - סופי תיבות **אמ"ת**,
 "בצקו טרם יחמץ" - סופי תיבות בגימטריא **מצ"ה**

עם

הכולל, כי

האמת תלוי במצה

הרומזת למדת הענוה.

(ספר ברוך אברהם לרבי אברהם ברוך מאני

פרשת בא)

הבצק כמשל לגוף האדם

בל יאמר איש "הלא זכיתי ליבי טהרתי מחטאתי
 גופי ונפשי, והסירותי כל מחלתי יצר הרע ממני.
 ומה לי עוד להיות נצב על משמרתי לבלתי הִטמא?
 כי מאין לאין יִשְׁלוֹט בי יצר הרע? והלא בערתיו
 ממני!" לא זו הדרך, כי הלא יחזור ויחמץ עיסתו
 בהסח הדעת, כי בהסיחו את דעתו אז ידלג כאיל
 יצרו הרע להאבידו, והוא יושב לבטח לא ישית
 לב ויאבד. והוא רמז ציווי רז"ל באומרם "אל יסיח
 האדם דעתו מהבצק", רמז על עיסת גוף האדם.
 כאמור. אך כל זמן שהאדם עוסק בבצק אינו בא
 לידי חימוץ, וכן כל זמן שאדם עוסק בבצק - בגופו

שאמרו חז"ל (במכילתא פ' בשלח פ"ד) שבזכות המילה נקרע הים. ועוד יש לרמוז בפסוק "לגזור ים סוף לגזרים" - בעבור מה גוזר ים סוף? לגזרים! דהיינו שבביל המילה שבארמית נקראת 'גזירה'. והכוונה מפני שעם ישראל כולם מהולים. ושוב מצאתי רמז זה בילקו"ש (רמז רמ"א). ע"ש.
(לחם לפי הטף מערכת קו"ף אות ט')

האמנם מגיע למשה חלק בביזת הים?

דרשו בגמרא: "חכם לב יקח מצות" - זה משה, שכל ישראל נתעסקו בבזה, והוא הניח הבזה, ונתעסק בעצמות יוסף. ע"כ. וראיתי להרב פני דוד (פרשת קרח) שהקשה הרי כל שבט לוי לא היה לו חלק בבזה מפני שלא נשתעבדו, והבזה שכר העבודה כמ"ש חז"ל, א"כ מהי רבותא דמשה שהניח הבזה? ע"ש. ונ"ל דלא קשוא, דאיתא במד"ר (פ' שמות): "וירא בסבלותם" - שהיה רואה בסבלותם ובוכה ואומר: חבל לי עליכם, מי יתן מותי עליכם, שאין לך מלאכה יותר ממלאכת הטיט. והיה נותן כתיפו, ומסייע לכל אחד ואחד מהם. ע"ש. הרי שמרע"ה עשה מלאכת העבדות עמהם, וא"כ יש לו חלק בבזה, אע"פ שכל שבט לוי אין להם חלק.

(כף הכהן לקוטים דף ז"ך ע"ב)

אייר

ספירת העומר מקרבת את הגאולה

רבנו חיים בן עטר אמר בדרשה לצאן מרעיתו: אין אנו יודעים, אם מצוות ספירת העומר, נוהגת אפילו בזמן הזה, משום שפשט הפסוק נראה שהיא דוקא בזמן הבית, שנאמר "וספרתם... מיום הביאכם", משמע שבזמן שמביאים העומר יש מצות 'ספירה' ולא בזמן הזה. אולם זהו רק לכאורה, אבל כשנדייק היטב בפסוק נראה שהחייב הוא אפילו בזמן הזה, כי אם התורה ציותה רק בזמן שבית המקדש קיים, היה לה לומר "וספרתם לכם מיום הביאכם את עומר וכו' תספרו" וכו'. מאי

לעשות בו מצוות בידיו ואיבריו, ואינו מסיח דעתו מעבודת שמים, לא יבא לידי חטא. ואם ככה נעשה שלא נרפה מגופנו הנקרא 'בצק', ונעשה באופן שלא יחמיץ ולא ידבק בידנו חלאת היצר הרע, תקרב שנת גאולתנו ותבא קל מהרה לא תאחר. וזהו כמו שאמרו רז"ל שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ וגאלם מיד, כן יעשה הוא בעשותינו שלא יחמיצו בצקותינו אחרי הטהרה. ואז יתעקר השאור שבעיסה מכל וכל, ויעברו הגלולים מן הארץ, כמו שנאמר: "ואת הצפוני ארחיק מעליכם" (יואל ב' כ'). וכתבי: "והסירותי את לב האבן מבשרכם" (יחזקאל ל"ו כ"ו).
(חמדת ימים פסח)

'משך תורא' - וגאולה במהרה

כתב הרב אמונה ודעת שסיבת אורך הגלות נעוצה בכך שאין מחזיקים כ"כ בשלושת עמודי העולם תורה עבודה וגמ"ח. ע"ש. וכן אמרו חז"ל שע"י לימוד התורה תבוא הגאולה שנאמר: "גם כי יתנו בגויים עתה אקבצם". וכן אמרו: "גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה", שנאמר: "שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא". וידוע גם כן שכאשר האדם מתפלל בשביל גלות השכינה, התפלה מתקבלת. ובזה אפשר לבאר סדר הפרשיות של פסח: "משך תורא, קדש בכספא, פסל במדברא, שלח בוכרא". דהיינו מתחילה "משך תור"ה" - שימשך אחר למוד התורה. ואח"כ "קדש בכספא" - קדש את הכסף ועשה בו מטרות נעלות כצדקה וגמ"ח. וכן "פסל במדברא" - תפסול ותתקן את דבוריך בשעת התפלה ועבודתך לפני בוראך, שיהיו בכוונה ולמען השכינה הקדושה. ובזה נזכה "שלח בוכרא" - שהש"י ישלח לנו את משיח צדקנו הנקרא "בכור" כמו שנאמר: "אף אני בכור אתנהו.

(מנחת כהן ח"ג, מערכות מוסר, למרן אבי הישיבה)

איזו מילה קרעה את הים?

מה לך הים כי תנוס". ר"ת מילה, רמז למה

וצוה לר' אבא לכתוב מה שצריך לכתוב. ולכן צריך להיות בשמחה - שמחה של תורה, ולהתעסק בלימוד ההלוא לכוון רשב"י, ואז יתעורר זכותו להליץ בעדנו החיים והשלום, גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם. ולא שמחה של הוללות, שמחת הגילוח, ובפרט, אם מגלחים בתער, שעל כל שתי שערות עובר בחמשה לאוין! או שמחה שהתפלה בלא תחנון, שתהיה ח"ו כמשאוי. אלא צריכה להיות שמחת מצוה. וזכות רשב"י יגן בעדנו. אכ"ר.

(מכת"ק מרן מייסד הישיבה זצ"ל בשעוריו לפרקי אבות ריש פרק חמישי)

צדיק - מ"ט

בתו של החו"ש ר' יוסף חורי זצ"ל (שו"ב בנתיבות) עמדה להינשא בשעטו"מ, ומסיבות מסוימות נקבעה החתונה לאחר ל"ד לעומר אך קודם שבועות. פנה הלה ללשכת רב העיר מוה"ר הגאון רבי כדיר צבאן זצ"ל (נשיא הישיבה) לשאלו האם מותר לו להתגלח לרגל חתונת בתו? משלא מצאו שם, ובירור קצר העלה שהרב יעדר בזמן הקרוב, ולא יוכל לשאלו לפני החתונה, פנה לעמיתו של מוה"רכ"ץ, מוה"ר הגאון רבי שלמה מאזוז זצ"ל לדעת מה יעשה. אך הגאון מהרש"ם השיבו: אסור לי לענות, יש כאן מרא דאתרא. כשהסביר לו הנ"ל שהרב איננו בנמצא, השיבו שוב: אבל לי אסור לענות! אך הלז הפציר שוב ושוב שאין לו את מי לשאול, ולא יידע מה יעשה, השיבו הגאון: שמע בני, איני מרא דאתרא, ולא אוכל להורות, אולם אומר לך פסוק במשלי (כ"ה, כ"ו): "צדיק מט לפני רשע". הלה לא הבין את דברי הרב, ומה תשובה השיב לשאלתו, חזר ושאל שוב: מה כוונת הרב? הרב חזר על פסוקו אך בהטעמה: "צדיק - מ"ט! לפני - רשע!" השואל שהיה ירא שמים מרבים והבין כעת את דברי הרב, אכן ניגש לחתונת בתו, מבלי להתגלח. [לענין הלכה למעשה, עיין מ"ש מרן ראש הישיבה שליטא באו"ת תשע"ב חודש

"וספרתם לכם ממחרת השבת", דמשמע תרי: "ממחרת השבת" ו"מיום הביאכם את עומר", אלא גילתה לנו התורה: "וספרתם לכם ממחרת השבת" - בעוד שאתם בגלות, ו"מיום הביאכם את עומר" - בזמן בית המקדש תספרו גם כן. ומה שהקדים הפסוק, חיוב הספירה בזמן הגלות קודם החיוב בזמן בית המקדש, הוא להבטיח לנו שאם אנו מקיימין המצוה הזאת בגלות, בזכות זה יקויים בנו "מיום הביאכם את עומר". או נאמר, השוותה לנו התורה מצות הספירה, כמו מצוות הבאת העומר ממש! וזהו "וספרתם לכם ממחרת השבת" כמו "מיום הביאכם את עומר" וכו'. ובזכות זה ינחיל לנו ה' י"ש עולמות, (כמו שנאמר "להנחיל אוהבי יש"). הרמוזים בתיבת "עמר" חסר וי"ו, שעולה מספרו כמספר י"ש.

(ספר מאור החיים מתלמיד האוה"ח, עמ' קכ"ח)

מי גדול ממי?

אמר ר' ירמיה משום רשב"י יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה. ואילמלי אלעזר בני עמי [יכול אני לפטור] מיום שנברא העולם ועד עתה. ואילמלי יותם בן עוזיהו עמנו, [נוכל לפטור] מיום שנברא העולם ועד סופו" (סוכה דף מ"ה ע"ב) ולכאורה יפלא איך יתכן שזכות רשב"י אינה אלא לדורו בלבד, ואילו זכות בנו ר' אלעזר יכולה היא לפטור אף מיום שנברא העולם? אך הדבר יובן במשל, מרגלית יקרת ערך ששויה הוא כך וכך. וכשתשובץ יחד עם עוד מרגלית הדומה לה, יעלה ערכם פי כמה וכמה יחדיו. כך הדבר בעניננו, רשב"י גדולה זכותו להגן ולפטור לבדו את בני דורו, מה שאין כח באחרים. אך בהצטרף בנו ר"א הדומה לו, גדולה זכותם פי כמה וכמה.

(כרם שלמה למהר"ש טוביאנה בחידושי הש"ס שם)

מה השמחה בל"ג לעומר?

ביום ל"ג לעומר חתם רשב"י את חלק הסוד,

סיון עמוד תתמ"ה, ואלול ס"י קמ"ב אות ד'. ומשם
[בארה].

(שמעתי מפי בנו של בעל המעשה ר' מצליח חורי הי"ו,
בליל ג' בסיון התשע"א)

סיון

שבועות = ב' שבועות

שמעתי רמז מדוע חג השבועות נקרא כן?
על שם שתי שבועות שניתנו ביום מתן תורה א.
שבועת הקב"ה לישראל שלא יחליפם באומה
אחרת. ב. שבועת ישראל להשי"ת שלא יחליפוהו
חלילה באלוה אחר. ונ"ל לרמז **שבועות** ר"ת: שכן
בנו ונגלה עלינו ונתן תורה. עוד יש לרמז שהוא
ר"ת הפסוק בתהלים (ע"ח, ה') "ויקם עדות ביעקב
ותורה שם בישראל".

(כרם שלמה למהר"ש טובייאנה, מאמרים דף ס' ע"ב)

מוסר לחג השבועות

המשנה בריש מס' ר"ה אומרת: "בארבעה פרקים
העולם נדון: בפסח על התבואה, בעצרת על פירות
האילן, בר"ה כל בני עולם עוברין לפניו כבני מרון,
ובחג נידונים על המים". בר"ה נידון האדם עצמו,
כמ"ש: ספרי חיים ומתים וכו'. ובפסח על מזונותיו,
ובסוכות על שתייתו, ובשבועות על כל השייך לו.
האדם נקרא אילן, "כי האדם עץ השדה", ופירות
האילן היינו כל מה ששייך לאדם: הן נכסיו, והן
בניו ובנותיו הקטנים התלויים בו, אם הוא מדריכן
ביר"ש ומלמדם תורה כראוי. ולכן תיקנו להיות
ניעור כל הלילה שהוא **תיקון כרת**, כי בזה"ז כל
חייבי מיתות אינם אלא כרת, אך בשבועות יש
מעליותא, שזוכה לכתר העליון, שהוא כרת בהפוך
אתוון. וביותר צריכים לזוהר בשיחה בטלה בבית
הכנסת בשעת הלימוד. וגם בכל ימות השנה צריך
ליזוהר מאד שלא לדבר מתחילת ברוך שאמר
עד סוף התפלה. ואמר החכם שזה דומה למגשה
שהעמיד צלם בהיכל, כי הם בוראים משחיתים

ומחבלים בבית הכנסת, ומתוך כך אינם שמים לב
לענות קדיש וקדושה ואמנים. וכ"ש בלילה הקדוש
הזה שהוא **תיקון כרת** שיש לזוהר מאד שלא לדבר
ושלא להתקוטט כלל, ושלא לישן. יען דשכיח
טובא במקום אסיפת בני אדם בזמן ארוך, ובפרט
שהם כבר נדודים משינתם, שיבואו להתקוטט.
וצריכים לידע: "כי המעביר על מדותיו, מעבירין לו
על כל פשעיו", ומרויח הרבה, שהרי היה צריך לו
כמה תעניות וכמה סיגופים לתקן את אשר עיית
ע"י עוונותיו ופשעיו. משל לאדם שהשחית אחד
מחפצי המלך היקרים, וכעס עליו המלך מאד,
וביקש להורגו, והלה התחנן על נפשו מלפני המלך,
ויעתר לו המלך, ויאמר סלחתי כדברך. אך בתנאי
שתתקן את אותו החפץ שקלקלת, שהרי בכל פעם
שאני רואה את הכלי הרוס ואינו ראוי לשימוש, אני
נזכר בפשעך נגדי. והנמשל הוא, האדם שבחטאיו
פוגם בעולמות העליונים כביכול וכשמתחרט ושב,
השי"ת מקבלו בתשובה, אך צריך לתקן את מה
שפגם ע"י תעניות וסגופים. אך הכולם פיו בשעת
מריבה מעבירין לו על כל פשעיו, ומתקן הכל, ואינו
צריך עוד לתעניות וסגופים.

(נערך מכת"ק של מרן מייסד הישיבה זצ"ל בסוף שעוריו
לפרקי אבות)

הכל הולך אחר החיתום

והכל הולך אחר החיתום! שיתגבר כארי, להיות
ער בשעת קריאת שמע ותפלה, שאם לא יוכל
עמוד, יותר טוב שינוח מעט בלילה או ישכב כל
הלילה ולא יקרא קריאת שמע ותפלה כשהוא
מנמנם. ויאחז צדיק אורחות צדיקים לטבול במקוה
טהרה באשמרת הבוקר, כי סודה רם ונשא, וקונה
הארה וקדושה וטהרה לנפשו. ואחר התפלה יאכל
משמנים וישתה ממתקים כפי כוחו, לכבוד היום כי
קדוש הוא, והכל מודים בו דבעינן נמי "לכם". ואחר
שינוח מעט יחזור ללמודו, כי חביבה תורה, ובפרט
בשעתה ביום נתינתה. ומה טוב דבר בעתו לשפוך
נפשו בימים האלה ובזמן הזה שיזכה הוא ובניו

לכתרה של תורה, ללמד וללמד לשמור ולעשות.

(פלא יועץ ערך עצרת)

התורה נקנית במיעוט שיחה

תנן באבות: "סיג לחכמה שתיקה". וכן אמרו שאחד ממ"ח דברים שהתורה נקנית בהם הוא: "במיעוט שיחה". ואפשר לפרש בזה כוונת הכתוב: "אמרו בלבבכם על משכבכם ודומו סלה". כדרשינן בפ"ק דברכות "אמרו בלבבכם" - היינו תורה. וזהו: "ודומו סלה" - לשון דממה ושתיקה, שהתורה נקנית בשתיקה.

(מרון אבי הישיבה במנחת כהן ח"ג מערכת ש' אות ד')

מנחת העומר ושתי הלחם

מה שמצינו בחג המצות, שנצטוינו להקריב מנחת עומר שעורים, שהוא מאכל בהמה, וביום טוב של עצרת נצטוינו להקריב שתי הלחם מן החטים, הטעם הוא, כי בחג המצות אשר יצאנו ממצרים, לא היה לנו תורה הנקראת לחם, כדכתיב: 'לכו לחמו בלחמי'. ולכך ג"כ אין אנו מברכין זמן [שהחיינו] על העומר כיון שהוא מאכל בהמה, ובאותו פרק היינו דומים לבהמה, שלא היה בידינו תורה. שמטעם זה הוזהרנו לבטל החמץ, שהוא יצר הרע המחטיא לאדם, ולהיטהר מטומאתם שנטמאו במצרים, ולספור שבעה שבועות ימי טוהר וליבון מרע, והוא העמר שרמוז בו מרע, כי אותיות 'מרע' הם אותיות 'עמר'. ואחרי טהרתם באו לקבל התורה בחג השבועות, וכיון שיש בידם תורה, הרי הם ראויים לאכול לחם חטים מאכל אדם, כי מתוך התורה נקראים בשם אדם, והקריבו שתי הלחם מן החטים שהם מאכל מאכל אדם. (הרב המוסמך ר' יאשיהו פינטו בצרור הכסף דרוש ז')

ואתא מיא וכיבה לנורא

התורה מבטלת כח היצר, כמו שאמרו חז"ל: "בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין" (קידושין דף ל' ע"ב). וכן איתא בזוהר (פ' ואתחנן דף רס"ח ע"א)

"לית מקטרגא ליצה"ר בר מילי דאורייתא". וצריך ביאור מה הטעם שרק התורה מועילה ליצה"ר? ונראה לומר ע"פ מה שמובא בקידושין (דף פ"א ע"א) במעשה דרב עמרם חסידא שהשביע את היצה"ר שיצא ממנו, ויצא ממנו עמוד של אש. ע"ש. כי יצה"ר הוא מלאך וכל המלאכים עשויים מאש, כמו שנאמר: "משרתיו אש לוהט". והתורה נמשלה למים, כדאיתא בתענית (דף ז' ע"א). ועל כן יש כח במי התורה לכבות אש יצה"ר. ועוד יש לפרש, על פי מה שאמרו ביומא (דף כ"א ע"ב) שש אשות הן והאחרונה שבהן, אש השכינה שהיא אש אוכלת אש. ע"ש. וא"כ התורה הקדושה שהיא אש דת מן הקב"ה, יש בה כח עליון לאכול ולשרוף את אש יצר הרע.

(לחם לפי הטף מערכת הת"ו אות י"ד)

כל אשר בכחך לעשות עשה!

כתב בעל חובת הלבבות בשער חשבון הנפש (פרק ב'): "כי השתדלות בני אדם בענייני תורתם ועולמם, יתחלף כפי התחלפות הכרתם ושכלם וזכות הבנתם, וכל אחד ואחד מצווה לחשוב עם נפשו במה שהוא חייב בו מעבודת הבורא יתעלה, כפי הכרתו בטובות הבורא הכוללות והמיוחדות וכו', וכפי הטובות שהטיב לו הבורא יתברך יותר מחברו" וכו'. ע"כ. והיינו שכל אדם חייב לעשות כפי יכולתו, הבכור כבכורתו והצעיר כצעירתו, וכמו שאמרו רז"ל (כתובות ס"ז ע"א) "כדהוה ליה למעבד לא עבד". וזהו רמז סמיכות הפרשיות (ראה-שופטים): "כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך" - כפי הברכה שהשפיע לך השי"ת יותר מחברך, כך: "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך" - היינו שערי נפשך וחושך, כמו שכתב בחובת הלבבות (שער עבודת האלקים פרק ט') "כי תשפוט את נפשך, ותחשב עמה, ותראה אם עשית כל אשר ביכולתך, כפי הברכה אשר נתן לך ה', אם לא".

(ספר ברוך אברהם לר' אברהם ברוך מאני פרשת שופטים)

בכמה פנים התורה נדרשת?

איתא במדרש (במדב"ר פר' ב'): "הביאני אל בית היין, למרתך גדול של יין - זה סיני. ולמדנו משה תורה שנדרשת מ"ט פנים, וזהו: "ודגלו עלי אהבה". ע"כ הנה מה שאמרו מ"ט פנים, הוא לפי שהתורה יש בה חמשים שערי בינה, אבל לשער החמשים לא זכה אפילו משה רבנו עליו השלום, כמו שנאמר (תהלים ח' ו') ותחסרהו מעט מאלקים", לכן רק מ"ט פנים התורה נדרשת, כי הוא מה שאפשר לאדם לדעת. אבל הפן החמשים אין שום אדם שידוע אותו. וזהו שאמר "ודגלו עלי אהבה", מה שהם מ"ט פנים כמנין "ודגלו", הוא דוקא "עלי אהבה" - שהוא שייך אלי ואפשר שאדעם, אבל התורה בעצמה יש בה חמשים שערי בינה, וכמו שאמרו רז"ל בסוף פרק קמא דראש השנה (דף כ"א ע"ב).

(ספר ברוך אברהם לר' אברהם ברוך מאני, פרשת יתרו)

מלכות דוד

דוד הוא בבחינת שבט לוי ממש. דכמו ששבט לוי הם מצד הגבורה - מדת הדין. כן דוד אחוז במלכות שכינת עוזנו שהיא שם **אדנ"י** אותיות **דינא**. והיה אדמוני ושופך דמים מצד הגבורות. וכמו ששבט לוי הם המשוררים את שירי ה', כן דוד היה נעים זמירות ישראל, ושיריו ותהלותיו ישירו במקדשי אל. ולכך, **לוי** במלוי: למ"ד וי"ו יו"ד, סופי תיבות **דוד**, לרמזו על בחינתו. וזה רמז הכתוב: "נאם דוד בן ישי, ונאם הגבר הוקם על, משיח אלהי יעקב, ונעים זמירות ישראל, רוח ה' דיבר בי, ומלתו על לשוני" (שמואל ב' כ"ג). ס"ת **לוי** שרמזו על בחינתו. ודו"ק. (לחם לפי הטף מערכת ר' אות י"א)

התורה 'לרעתנו' ניתנה, או 'לטובתנו'?

איתא במדרש (דב"ר פרשה ח' אות ב') "שמא תאמרו לרעתכם נתתי לכם את התורה, לא נתתי אותה אלא לטובתכם, שהרי מלאכי השרת נתאוו לה! הדא הוא דכתיב: "כי לקח טוב נתתי לכם".

ע"כ. והנה במאמר זה יש להתפלא! היאך יעלה על הדעת שהקב"ה נתן את התורה לרעת ישראל? אתמהו! ומהי התשובה "שהרי מלאכי השרת נתאוו לה"? והנה שמעתי מאת מורי ורבי הגאון רבנו **עזרא עטיה** זצוק"ל שני פרושים בזה. האחד ע"פ מה שאמרו בגמ' (ב"ק דף פ"ז ע"א) אמר רב יוסף מתחלה הייתי אומר כל מי שיאמר הלכה כר' יהודה שאמר "סוּמָא פטור מכל המצוות", הייתי עושה סעודת יו"ט לחכמים, מכיון שהייתי סבור שזהו דבר גדול שאינני מחויב במצוות, ואעפ"כ הנני מקיימם אע"פ שהנני סומא. אך עתה ששמעתי שאמר רבי חנינא "גדול המצוה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה", אמרתי, אדרבא כשאשמע שאין הלכה כר"י אעשה סעודת יו"ט לחכמים, מדוע? מפני שכשאני מצווה ועושה יש לי שכר יותר. ע"ש. ולפ"ז יתבאר המאמר הנ"ל "שמא תאמרו לרעתכם ניתנה התורה", כלומר, שמא תסברו כמו שחשב רב יוסף מתחילה שמי שאינו מצווה ועושה גדול יותר, ולכן כשניתנה תורה לרעתכם ניתנה, כי אם לא ניתנה, הייתם בגדר 'לא מצווים ועושים', והיה לכם שכר יותר גדול, ועתה כשניתנה תורה, נעשתם "מצווים ועושים", וא"כ נתמעט בזה שכרכם. ובכן, ניתנת התורה באה לרעתם ח"ו, לזה אמר 'הרי לא נתתיה אלא לטובתכם' - מכיון שגדול המצווה ועושה, וכמו שאמר ר' חנינא, והראיה לכך שהרי 'מלאכי השרת נתאוו לה', מדוע ערערו מלאכי השרת על התורה? הלא יכולים לקיים אותה גם מבלי שיקבלוה, ומי מעכב על ידם? אלא ודאי משום שגדול המצווה ועושה, והם רצו להיות מצווים ועושים. פירוש שני, כי ידוע כי סגולות התורה הם גדולות, לא רק מתקנות את המדות הרעות שבאדם, אלא גם מזככים את האדם ומעלים אותו למדריגות עליונות ונשגבות מאד, וזה אומרו: פן תאמרו 'לרעתכם' ניתנה התורה - כלומר, רק לתקן ולהסיר את המדות 'הרעות' שבכם ולא יותר, אבל אין בה תועלת אחרת ח"ו? לזה אמר: לא נתתיה אלא

שעל ידה מתעלים ומזדככים גם המלאכים, 'הוי לטובתכם נתנה התורה'. ודפח"ח וש"י זיע"א.

(קול יהודה שער האגדה, מאמר מעמד הר סיני עמוד כ"ה - כ"ו)

'לטובתכם' כלומר יש בה ג"כ סגולות מיוחדות, כי הלומד בה מתעלה ומזדכך הלאה והלאה, ומשיג על ידה טובה גדולה ועליונה. והראיה לכך: 'שהרי מלה"ש נתאוו לה' - ולמלאכים בודאי אין מדות רעות ומדוע רצו את התורה? אלא ודאי שידעו

ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל
צרוך ברכות ואיחולים נשגר לכבוד רבותינו הגאונים

שני צנתרות הזהב: מר בריה דרבינא

הגאון רבי **מצליח מאזוז** שליט"א

ר"מ בישיבתנו הקדושה ורב קהילה בראשל"צ

לרגל נשואי בנו החתן המפואר הבחור היקר

ר' **אברהם מאזוז** הי"ו

עב"ג **הכלה הכלולה** מב"ת

בתו של שם חתנא דבי נשיאה

הרב הגאון רבי **אהרן מאזוז** שליט"א

ר"מ בישיבתנו הקדושה ומעורכי משנה ברורה איש

מצליח ח"ג

יה"ר שיהא במזל טוב וסימן טוב והצלחה, ויהא ביתם

מושתת על אדני התורה והיראה, ששון ושמחה ימצא

בה, וישרור ביניהם אהבה ואחוה שלום ורעות. אכי"ר.

רבני הישיבה

המערכת

"הכנסת אורחים" רק לא בליל הסדר!?

דתי
המלך

התמונה באדיבות: "מלכות וקסבורג"

בשעה שכולנו מסייבים על מצעי משי ורקמה, מרחיבים את הלבבות וקוראים "כל דכפין יתי ויכול" ישנם כאלו שמגיפים את הדלתות לבל יהין אורח זר לחמוק לשלחן החג | מנהג ישראל תורה או מנהג נשים זקנות | ומה הקשר בין קלגסי האינקוויזיציה הנוראה ליהדות טריפולי וג'רבא

הרב אדיר כהן
מח"ס ילקוט כהונה ג"ח ועוד

אורחים קרובים ורחוקים, אשר מסיבות שונות לא יכלו לעשות את הסדר בביתם, ומתארחים אצל קרוביהם ומכריהם, ולעיתים אף אצל זרים, ויחדיו מקיימים מצוות ליל הסדר בנעימה קדושה, בשמחה ודיצות, אהבה ואחוה שלום

את קריאת ההגדה בליל התקדש חג החירות פותחים המוני בית ישראל בקריאה לבבית "כל דכפין יתי ויכול, כל דצריך יתי ויפסח". ואכן, ברוך אומר ועושה, רבים רבים מארחים בבתיהם

ורעות.

"ומאז נתבטל מבינינו המנהג הנזכר. וכן ביטלוהו כמה וכמה מהק"ק ולא נשאר זה רק אצל איזה המונים המטים אוזן לשיחת נשים זקנות. וזכר צדיק מז"ק מהר"ם הכהן ז"ל יהיה לברכה, אשר זכה וזיכה את הרבים". ע"כ.

בתקופה מאוחרת יותר, הגאון רבי **רפאל אהרן בן שמעון** זצ"ל, אשר הסתובב כשד"ר מירושלים ת"ו בערי המערב, כותב בספרו נהר מצרים⁴, שיש עיר בערי האפריק שליל ר"ח ניסן ולילי הפסח לא יתכן שיהיה שום אורח בבית, ומפחדים מזה סכנת מות רח"ל. והמשיך לספר מאי דבדידיה הוה עובדא: "וכאשר קרה לי בהיותי בעיר ההיא, ליל ר"ח ניסן, והוכרתי ללין בביהכ"נ יחידי, לולא שהקרה ה' לפני איש דר שם, והוא מבן עיר אחרת, שהכניסני לביתו קרוב לחצי הלילה, כמעט הייתי בכל רע ח"ו". ע"כ. והביא שם עוד מנהגים שראה בערי המערב, ושיש עוד מנהגי הבל רבים כאלו שראה, שאם יבוא לכותבם יהיו לספר שלם מהבל הבלים. וסיים: ואשרי איש אשר תמצא בידו לבער אחר אמונות שוא והניחושים הנז"ל. כי חרפה היא לעם הקודש שנתפארו "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל", להיות הדברים האלה שוררים בתוכם. ע"כ.

ועד אחר'ן בזמנו של מר זקננו מרן אבי הישיבה הגאון **רבי רחמים חי חויתה הכהן** זצ"ל (נין ונכד לרבי משה הכהן הנ"ל), ראב"ד ג'רבא, הגיע אורח אחד ממרחקים לג'רבא בליל פסח, וביקש מהאנשים שיראו לו את ביתו של דיין העיר רבנו מוהרח"ך זצ"ל. נאות אחד התושבים רבי שמואל עידאן זצ"ל (לימים מנהל הישיבה לש"ש) להראות לאורח את הבית. אך הרבנית אשת הרב יצאה אליהם באומרה, שאי אפשר להכניס אורחים בחג זה כפי "המנהג". עד שפיסה רבנו בחכמתו באומרו לה: "אל דאגה, בדיעבד מותר"⁵. וכן כשארי עלה מבבל זצ"ל הגיע לאה"ק, חגר בעוז מותניו לבטל

שונה הדבר אצל רבים מיוצאי ג'רבא¹, ולוב², אשר להיפך מזה, מקפידים שלא להכניס אורחים בליל הסדר ובליל ר"ח ניסן.

לעיתים קרה בעקבות "מנהג" משונה זה, שאורחים יקרים מאחינו בית ישראל שנקלעו בזמנים אלו למקומות אלו, נאלצו להשאר לבדם ללא קורת גג, לולא פקחותם של כמה חכמים שעקפו מנהג זה והכניסום לביתם. ועל כך יעידו העובדות הבאות.

בזמנו של מר זקננו מרן הגאון רבי **שאל הכהן** זצ"ל, ראב"ד ג'רבא, אחר שגמרו תפלת ערבית של החג בבית הכנסת העתיק 'אלגריבה', והחלו האנשים לצאת, שם לב בנו של הרב, הנער הצעיר **רבי משה** (שלימים נתפרסם אף הוא כגדול בתורה), לאורח זר שהגיע ממדינת הים, שאף אחד לא פונה אליו וקורא לו לבוא ולהתארח אצלו. כך לאט לאט התפזרו המתפללים לבתיהם עד שנשאר האורח לבדו. לבו של הנער הצעיר נקרע בקרבו, כיצד יתכן להשאיר את האורח הזר לבדו בליל קדוש ונשגב זה, בלא אכילה ובלא לינה?! ללא היסוס ניגש אל האורח והפציר בא לבא ולהתארח בבית אביו.

בבואם אל הבית, אשת הרב ניצבה לעומתם בפתח הבית, וביקשה מרבי משה שלא להכניס את האורח כמנהג. מיד קפץ הנער ונשבע שבועה חמורה, כי במקום שיחוג האורח, יחוג גם הוא. ואמר לה בנועם שיח: איך אנחנו אומרים בלילה הזה "כל דכפין ייתי ויכול, כל דצריך ייתי ויפסח", והאורח הזה יהיה בודד וגלמוד בביהכ"נ. בעל כרחו נאלצה אשת הרב לעבור על המנהג, ונשאר עמם האורח בליל פסח.

מרן עמוד ההוראה הגאון רבי **כלפון משה הכהן** זצ"ל בספרו ברית כהונה³ הביא מעשה זה, וסיים:

1. כמובא במקורות דלהלן.

2. כמובא בספר אור יהדות לוב, פסח אות ו'.

3. או"ח (מערכת פ' אות י"ט).

4. הלכות ניהוש וכישוף סעיף ד', דף פ"ז ע"א.

5. ספר ויען עמוס חלק ב' (חודש ניסן מערכת פסח).

מנהג זה, באומרו לנשים "כאן אין מה לחוש"⁶.

גם תלמידו מרן מייסד הישיבה הגה"ק רבי מצליח מאזוז זצ"ל, אשר הורתו בקדושה באי ג'רבא, ולימים ישב על כס הדיינות בתנוס הבירה, בשו"ת איש מצליח⁷, שם דן לגבי ברכת יהללך בסוף ההגדה אחר חצות, ואף שתפס שם עיקר שאין לברכה אחר חצות, וכדעת רבו מז"ק מוהרח"ך בהגדת מגיד דבריו ליעקב, מ"מ סיים שאצלם בביתם מנהגו לברך אחר חצות, ואין לומר סב"ל נגד המנהג. וביאר וז"ל: "ועם שזה נאמר במנהג שידענו שהוא קבוע בעיר, וכאן בכל העיר אין מכניסים זרים בלילי פסח הראשונים, ואין מי יודע מהנעשה בבית חבירו, עכ"פ אין לנו הוכחה לאידך גיסא וכו'". עכ"ל.

ולכאורה קשה, איך נהגו במנהג זה שנהגו בו במקומות שהיו מרכזי תורה ויראה, ובפרט שעל ידי כן נראה כמוציאים שקר מפיהם כשאומרים כל דכפין וכו'⁸. ואף שיש לתרץ זאת כמו שכתב ראב"ן⁹ ד'כל דכפין וכו', לבני ביתו הסמוכין אליו אומר כן, ולא לכל אדם, שהרי ביתו סגור ומסוגר, ושארית ישראל לא ידברו כזב¹⁰. מ"מ ודאי מנהג ישראל קדושים, לארח אורחים כל השנה ובפרט בליל הסדר. וא"כ חובה עלינו לחפש אחר מנהג זה, מה מקורו וטעמו.

ושמעת' באומרים לי שמנהג זה נשת"ר מימי האנוסים אשר בספרד שפחדו שיכנסו הבולשים של האינקוויזיציה הארורה בדמות אורחים ויגלו שהם יהודים. וכן כתב בספר ויען עמוס (שם), ומו"ר ועט"ר מרן ראש הישיבה נר"ו בהקדמתו לספר פני משה (לרבי משה הכהן הנזכר). וכן

נכתב בספר יהודה יעלה (עמוד תקצ"ט) משם הרב המחבר רבי יששכר חדאד זצ"ל, וע"ע לאחיו בספר מעשה נסים הנד"מ (עמוד תקס"ט) ששמע מרבי יששכר הנ"ל שאמר זאת למוהרמ"ך, ושאלו זה כדבריו בברית כהונה שזה מנהג נשים זקנות. ע"ש. ואף שאמת הדבר שחלק ממגורשי ספרד הגיעו לארצות צפון אפריקה והטביעו את חותמם על התושבים המקומיים (ולדוגמא הסליחות "שפתי רננות" הנאמרות בג'רבא ובלוב, נתחברו ע"י גדולי משוררי וגאוני ספרד כידוע). מ"מ קצת קשה לומר שהביאו עמם מנהג זה, אחר שמקומות אלו רחוקים מספרד, והותר במקומות אלו לנהוג בכל דתי התורה בפרהסיא, ואין חשש שקלגסי האינקוויזיציה יגיעו אליהם. ולכאורה יותר נראה כמו שמשערים חוקרים אחרים שמוצא המנהג מדורות השמד בימי שלטון אלמווחדין (בימי הרמב"ם בערך) שכפו את האיסלאם שחגגו פסח ור"ה בסתר, ופחדו פן ילשינו עליהם מרגלים או אנשי רשע, שהם מוסיפים לחוג את מועדי ה' במסתרים, ולכן סגרו דלתות בתיהם בפני כל אורח הבא מבחוץ יהיה מי שיהיה. ומעשה אבות נשאר ביד בניהם¹¹. וע"ע בהגדת "ביד רמה"¹² שכתב, ששמע הטעם כי פעם התארח אצל משפחה אחת בג'רבא אדם שאינו הגון והגיעו לידי סכנה ב"מ. ע"ש. ודוחק גדול לומר כן, שבעבור אחד כל העדה תקצוף להקפיד בזה מאד, בג'רבא בתנוס ובלוב. ועל כל פנים כל אלו בגדר השערות, ולא נודע על מה אדני מנהג זה הוטבעו אף שודאי שרשיו קדומים¹³.

טעם מפתיע כתב לשער למנהג זה הרב החוקר רבי לוי יצחק רבינוביץ ז"ל במאמריו ב'ברקאי'¹⁴ שכיין שבג'רבא הצניעות היתה גולת הכותרת,

6. מפי חתנו ואחינו מז"ק רבי ששון הכהן נר"ו. ועיין במ"ש בספר ילקוט כהונה תאו"ח (הלכות קדש הערה 2), ובספר אב הרחמים חלק א' (פרק ג' הערה 68).

7. ח"ב (תאו"ח סימן כ"ט או ו').

8. וכמו שכתב בשו"ת מעשה נסים חלק ד' (סימן נ"ב).

9. מסכת פסחים (עמוד קס"ו).

10. והובא בחק יעקב (סימן תע"ג ס"ק ל"ג) ובכח"ח (ס"ק קל"ב). וכיו"ב כתב לפרש בשבולי הלקט (סימן ר"ח, דף צ"ו ע"א).

11. כן הביא מו"ר נר"ו באור תורה (חשון התשמ"ב עמוד פ"ז), וציין לספר מסעי בארץ לוב (עמודים 90, 142, 237), ולספר הגיד מורדכי (עמ' 303, 375), ולספר ילקוט מנהגים בעריכת אברהם בן יעקב (עמוד 83).

12. חלק והגדת לבנך (עמוד ט"ז).

13. כמו שכתב מו"ר באו"ת שם.

14. נדפס בסוף ספר יהודה יעלה (עמוד תר"ל), ובספר מעשה נסים חדאד (עמוד תר"כ).

ברכות מליפות נשגר

לכבוד הרב הגאון

רבי **רוזן כהן שליט"א**

מפקח ת"ת "לחם הבכורים"

לרגל הכנס בנו **יצחק** נ"י לנועם עול המצוות

יה"ר שיזכה לגדול בתורה ויר"ש ומדות

טובות לתפארת אביו וכל המשפחה, וירו

ממנו רוב נחת ושלווה, יחד עם כל אחיו מתוך

בריאות ושמחה. אכ"ר.

המערכת

ברכות מליפות נשגר לכבוד

ידידנו היקר והמסור הרה"ג

רבי **יאיר טרבלסי שליט"א**

מנהל המתיבתא "**עץ חיים**" בני ברק

לרגל הכנס בנו **בן ציון** נ"י לנועם עול המצוות

יה"ר שיזכה לגדול בתורה ויר"ש ומדות טובות

לתפארת אביו וכל המשפחה, וירו ממנו רוב נחת

ושלוה, יחד עם כל אחיו, מתוך בריאות ושמחה.

אכ"ר.

המערכת רבני המתיבתא רבני הישיבה

וגם הוא בכל הזמן ששהה בג'רבא והתארח אצלם, כמעט ולא ראה נשים, אשר היו מוכנסות בבית פנימה ולא יושבות על השלחן, רואות ואינן נראות, לכן לא הכניסו אורחים לסדר, שאיך אפשר שאיש זר ישב בשלחן הסדר כשנמצאות שם נשים¹⁵. אך באמת גם טעם זה קשה לאומרו, דא"כ כל השנה אין להם להכניס אורחים מטעם זה. ובנוסף לזה אף בליל הסדר נהגו נשות ג'רבא הצנועות להסב בשלחן נפרד מהגברים. מה שכתב שמנהגי צניעות אלו בהשפעת הישמעאלים. הדברים תמוהים, והצניעות היא מסימנים מובהקים של היהדות¹⁶.

סח הרה"ג רבי עמוס הכהן זצ"ל (רבו של הרובע הקטן בג'רבא, ובעלותו ארצה גר באשדוד) שבילדותו, כשראה נוהגים כן בביתם, שאל את אביו שאלת תם, איך אפשר לומר "כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח", בעוד שהדלת סגורה ונעולה לכל מי שלא מבני המשפחה עצמה? אביו השיבו: ככה המנהג ומסורת מאבותינו, ואין על מה להתווכח! ומה שאומרים "כל דכפין וכו'", הכוונה שאנחנו צריכים לדאוג לעניים קודם הפסח, שיהיה להם את היכולת לקנות מצרכי הפסח.

למותר לציין שרבי עמוס בבגרותו ביטל המנהג מביתו, ומשתבח שבאים לביתו אורחים לליל הסדר ללא כל חשש.

ואם כן אף שאין ספק שמנהג זה עתיק יומין, עתה בדורנו אין כל טעם להחזיק בו, וכמו שבטלוהו מביתם גאוני ג'רבא, החל במז"ק הגאון רבי משה הכהן, ונינו מרן אבי הישיבה, ואחרון חביב הרב ויען עמוס. ויש לחזור לעיקר הדין, ולמנהג כל ישראל, לקבל את האורחים בשמחה ודיצות. וכמו שהעלה מרן מוהרמ"ך בברית כהונה. ובזכות זה נזכה לאכול בקרוב מן הזבחים ומן הפסחים.

15. ונמשכו אחריו בספר אחרון הגאונים בתוניסיה חלק ב' (עמוד 85).

16. וכבר העיר עליו בזה הרב המו"ל ספר יהודה יעלה (שם).

צאו לחגוג

נקודת אור

נקודה קטנה של אור גדול

הרב רפאל בן מוהר"ץ מאזוז

מרגלא בפומיה "בפסח חוזרים לטבע", אין קולה ואין שאר משקאות למיניהם, יש יין ומים (אפשר גם קרים וגם חמים).

איברא מרוב שהתרגלנו במוצרים תעשייתיים במשך השנה, נדמה לנו כאילו א"א לעולם בלעדיהם, ובאמת לא היא, ואל יאמר אדם אי אפשר, אלא אפשרי ואפשרי! אפשר שבוע אחד לעצור את המרוץ ולחזור לטבע ולאכול ממעשי ידינו להתפאר.

נזכור נא כי רק לפני דור או שנים, הרבה משפחות אפילו בסוכר לא היו משתמשים, והיו שותים תה עם תמרים. אצל מו"ק מרן איש מצליח זצ"ל בישלו את האוכל בפסח ללא כל מיני תבלין, והאוכל היה - בלית ברירה - תפל וחסר טעם. ועכשיו ברוך ה' הן כל! יש לנו כל מיני תבלין, שאין בהם כל בעיה אשר לא עָבַד בהם ולא מידי, רק טחינה בעלמא, וכן כל מוצרי יסוד שאינם עוברים כל מיני עיבודים וערבובים, אבל למה לנו להוסיף כל מיני דברים ומוצרים שאפשר שיפלו בהם כל מיני חששות. ולפני כמה שנים פורסם שעשו מיוזם בהכשר אשכנזי מסוים משמן קטניות (האסור למנהגם), וכשהרגישו בטעות, רצו לצדד שאפשר להקל ולא להודיע הדבר, והכריחם הגר"ש אלישיב זצ"ל, לפרסם הדבר. ומי יודע מה קורה או יכול לקרות בשאר מדינות המלך ואין איש שם על לב, וגם אמנם שהוא מותר במ"ט שערים של היתר, מי

שקי

תפוחי אדמה, מגדלי תבניות ביצים, שקיות ענק של גזר, ארגזי תפוחים ותפוזים, וחבילות חבילות מצות בכל פינות ומחנות, כך פחות או יותר נראים רחובות הערים החרדיות לפני פסח.

הזדמן לי לראות לפני כמה שנים אצל אחד משכני אשכנזי, שהביאו אליהם כמה וכמה שקי תפוזי ביצים תפוזים וכו', כמות המספקת לכמה משפחות ולכמה שבועות. תמהתי ואמרתי לו וכי מפני ששבוע אחד אינכם אוכלים אורז וכל מיני קטניות צריך להגזים כ"כ? והלא כמה וכמה פעמים מזדמן לו לאדם מן השורה שיעבור עליו שבוע בלא אורז וקטניות? וענני: אתה דע לך, שאפילו שאר סוגי ירקות ופירות, אם לא היו אצלנו בחו"ל, איננו אוכלים!

והנה אנחנו ברוך ה', איננו נוהגים בחומרות כאלו, ונאכל גם אכול כל מיני ירקות וזרעים ופירות ממינים שונים בפ"י, אבל למה לנו משקאות תעשייתיים (לכל סוגיהם: קוקה קולה, פפסי, קריסטל ודרינק וכו')

מחסיפס

הישיבה יחש"א

בחיק הטבע

התורה. כששמעתי זאת התפלאתי, מה לנו ולמליצה זו שמקורה במאתים השנים האחרונות באירופה בעקבות המשכילים והרפורמים שהרסו כל חלקה טובה בישראל. והנה זימנו לי מן השמים אחר פסח לראות תשובה ממרן ראש הישיבה נר"ו לזוג שקבלו ארגו מוצרים לפסח מאיזה ארגון, ובין הדברים היה גם ביסלי, והם לתומם סברו שזהו ביסלי כשר לפסח. ואחר שאכלו מהביסלי בפסח שמו לבם שהיה זה ביסלי חמץ, ונבהלו. ושאלו להגר"ש חירארי נר"ו ואמר להם שישאלו לראש הישיבה נר"ו, והשיבם שיקבלו עליהם שלא יאכלו מעתה כל דבר המיוצר מקמח בפסח ועוד כמה תקונים. ואמרת אז, כמה גדולים דברי חכמים. ובכן, בואו אחי בואו רעי לחזור לטבע! שבוע אחד בלי קולה ובלי כל מיני משקאות למיניהם, רק תפוזים סחוטים טריים ובריאים, ולימונדה טריה ובריא, ופסח כשר ובריא ושמת.

לאור דבריו היקרים של הרב הכותב, בחרנו בכדי להביא את האמור לכדי מעשה, לצרף מתכונים מיוחדים קלים להכנה מרכיבים טבעיים בלבד! המתכונים מודפסים בעמוד 109. המערכת.

זוטר מה שכתבו האחרונים בשם גורי האר"י שהנזהר ממשוהו חמץ מובטח לו שלא יחטא, והנה כל העם מקצה נזהרים אפי' ממשוהו חמץ, ונראה שכוונת גורי האר"י שיש לזהר לכתחילה אפילו בדברים שיש בהם טענות גדולות וחזקות להתירם, וזה אפשר אם ימנע אשר נשאו לבו משחוטי ועשווי חוץ ואז יזכה לבריאת הגוף והנפש. (ומסתברא שר"ל שדבר שאין האדם יודע ולא חלי ולא מרגיש - בכה"ג ימלטוהו מן השמים ממכשול ולא יחטא).

ובאמת כמעט כל דבר אפשר שיעשה כל אחד בביתו ובחומותיו עוגות וממתקים, מעט כדי שיעור שבוע אחד, וישמח האדם במעשיו, ויאכל וישתה והראה את נפשו טוב בעמלו. ואם תגבר עליו העצלות יוכל להסתפק בממתקים מן הטבע, כתמרים אגוזים שקדים אגסים ותפוחים וכו' וכו'. ואע"פ שלכאורה דבר קשה הוא אם יתבונן ולבבו יבין ושב וראה כי שבוע אחד מילתא זוטרתי היא.

רגיל אני בל"נ ללכת מידי שנה בשבת הגדול לדרשתו של הגר"ש מחפוד שליט"א, דרשה זו כידוע למי שהשתתף בה משופעת בידיעות שונות ובסיפורים מענייני כשרות ומושכת קהל רב, ולפני כמה שנים הוא סיפר שביקשו ממנו הכשר לופלים לפסח, שכמובן יעמדו בכל ההידורים האפשריים כראוי, וכידוע אין צורך בוופלים לחומרי התפחה והכל ענין של ביצים ושוקולד, ולכאורה בקלות ממש אפשר לעשות וופלים לפסח מהודרים בתכלית ההידור. אך הגר"ש מחפוד אמר שהוא התנגד לזה, ונימק דבריו בטענה שחדש אסור מן

נאמנים

דבריו

פרקים במשנתו

של מרן

ראש הישיבה

שליט"א

משנתו המרתקת של מרן ראש הישיבה שליט"א פרושה על פני אלפי מאמרים, הקדמות, הגהות ועוד, הפזורים בספרים וירחונים רבים. לפעמים מובלעים בהם אף תוך כדי דיבור גילויים מקוריים ויסודות עצומים שיש בהם כדי להאיר דרך בלימוד, בהוראה ובחקר התורה. מטבע הדברים, יש בהם גם עניינים שעניינם במקום אחד ועשירים במקום אחר. במסגרת מדור זה, נעשה נסיון להפנות זרקור לעבר נקודות מעניינות ומקוריות במשנתו הרחבה של מרן שליט"א, תוך הקבלה בין המקומות השונים בהם כתב על הנושא.

כיון דעל על

הרב עובדיה חן

את הסעד לאזהרתו זו, הוא מוכיח בספרו "דרכי העיון" (מאמר ב' אות כ"ז) מההיסטוריה. במהלך הדורות, היו מגדולי ישראל שהחלו להתרגל באמנות הכתיבה רק בגיל מבוגר, ולמרות גאונותם העצומה, התקשו מאד להביע מחשבתם עלי ספר, ולשונם מעורפלת ומשמעת לכמה פנים.

בכל הזדמנות, מזהיר מרן ראש הישיבה שליט"א את תלמידיו ושומעי לקחו, להתחיל להתלמד בכתיבה כבר בגיל צעיר, כשהשכל עדיין שקט ומוכן לקלוט וללמוד. ופעם המשיל זאת להליכה, אשר חייבים להתחיל להתרגל ללכת בגיל קטן, ואם לא ילך האדם עד גיל בוגר - שוב לא ילך לעולם.

ובזה, תולה מרן שליט"א בהקדמת הספר "ארים נסי" על גיטין (עמ' 87) את ההבדל בין סגנון הכתיבה של חכמי ספרד לזה של חכמי אשכנז, שכן קיים היה הבדל בין המקומות בחינוך לכתיבה בגיל צעיר:

בתקופת תור הזהב בספרד, נהגו ללמד את הילדים כתיבה כבר מקטנותם. רבי שמואל הנגיד, למשל, שולח היה שירים שחיבר במערכות המלחמה לבניו הקטנים יוסף ואליסף - יוסף בן שמונה שנים ומחצה, ואליסף בן שש ומחצה - ומצווה עליהם להעתיקם בכתב יפה לקונטרסים, ועבור כל קונטרס שהעתיקו לו, היה משלם להם שכר, כדי לחבב עליהם את המלאכה (אנציקלופדיה לתולדות גדולי ישראל, ערך ר' שמואל הנגיד). רבנו זרחיה הלוי (הרז"ה), חיבר את ספרו "המאור", הכולל השגות על הרי"ף, בגיל תשע עשרה שנה (וכמ"ש בפתיחתו למסכת ברכות). הרמב"ן, החל לחבר חידושיו על הש"ס בגיל חמש עשרה שנה (כמ"ש בספר יוחסין דף ע"ה ע"א). הרמב"ם כתב את חיבוריו הראשונים בגיל צעיר מאד, ואת פירושו למשנה בגיל עשרים ושלוש שנה. וכל הראשונים הנ"ל כתבו בסגנון צח ובהיר המוכיח שלמדו מלאכת הכתיבה מילדותם...

בארצות אשכנז לעומת זאת, לא היו מחנכים לכתוב מילדות, עד אשר יגדל הנער ויתחיל לכתוב בעצמו. וזאת כנראה כדי למנוע פרי בוסר וחידושים ילדותיים. דא עקא, שמאחר שלא התרגלו בניסוח, כאשר כבר החלו לכתוב, סגנונם היה קשה ומגומגם. (ועיין עוד מה שכתב בזה מרן שליט"א בירחון אור תורה מנחם אב התשד"מ).

על הבחנה זו, הוא גם לומד מהמובא בספר "תולדות אדם" (ח"א פ"ג) בשם הרב שפתי ישנים

שהעיד: "ומאז באתי לק"ק אמשטרדם והלכתי לבתי מדרשות של הספרדים, ראיתי ילדים רכים וקטנים כחגבים, אבל היו בעיני כענקים, ברוב בקיאותם בכל המקרא ובחכמת הדקדוק ובכחם לחבר חרוזים ושירים ע"פ המשקל ולדבר צח לשון הקדש, אשרי עין ראתה כל אלה וכו".

מרן שליט"א עצמו לימד ידיו בכתיבה כבר מגיל צעיר ביותר, בהכוונת אביו מרן רבנו הגדול זצ"ל, ובעידודו הגדול של רבו של אביו מרן הגאון רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל. במכתב ארוך שכתב מוה"ר רבי חויתה למרן כשהיה בן 13, הוא מעודדו וממריצו להעלות על הכתב דבר יום ביומו חידושי תורה חק בל יעבור. וזאת, על אף שבמקום מושבו אף נער לא העלה חידושים על הכתב! חידושו הראשון נכתב בגיל 8 (כפי שסיפר במבוא לספרו "לא תשיך" עמ' 10), ומאז הקולמוס לא מש מאצבעותיו.

ומגו דוכי לנפשיה, ממשיך מרן שליט"א את המורשת המבורכת הזו בישיבתנו הקדושה ישיבת "כסא רחמים" תכב"ץ. נדמה כי זהו המקום היחיד כיום שמלמדים לתלמידים אמנות הכתיבה, וזאת כבר משיעור א' ישיבה קטנה. בהשפעתו הישירה של מרן שליט"א שמים בישיבה דגש חזק ללמד בני יהודה קס'ת, ומעמידים רב אשר דבר המלך ודתו מגי'ה, והוא בודק את תוכן החידושים, ומדריך את הכותב כיצד לכתוב ולסגנון בצורה מתוקנת ובלשון נאה.

ואת פירות שיטה זו, רואים בדמות הספרים הרבים שיוצאים לאור על ידי בוגרי ישיבתנו הקדושה, שמלבד תוכנם המשובח, בולטים הם בסגנון נאה מתוקן ומסודר. ❁

בין הגיע הזמן

אחד, עשית עולם. ילד אחד זה עולם מלא.

מהפכה של ילד

מי היה אברהם אבינו? בסך הכל אדם אחד שהיה יחיד נגד כל דורו, ומתוכו יצאו כל עם ישראל. הוא הכיר את הקב"ה שהוא אחד ושמו אחד, והיום רוב העולם, גם הגויים - הנוצרים והערבים, בזכותו כולם יודעים ומודים שה' אחד ושמו אחד. כל זה מהפכה של ילד אחד שקוראים לו אברהם אבינו.

אתה לא יכול לדעת לאן תגיע ההשקעה שלך בילד אחד. כל אחד ואחד צריך להשתדל להקדיש שעה ביום לילדים שבסביבתו, לילדי השכנים, לילדים שבבית הכנסת, להגיד להם בואו נלמד קצת תורה, בואו נלמד קצת הלכות פסח, ולהכניס ולהחדיר את האמונה בקב"ה "ולמען תספר באוזני בןך ובן בןך את אשר התעללתי במצרים" (שמות יו"ד, ב'). התורה רוצה שנספר את הנסים והנפלאות שעשה איתנו הקב"ה. יש לך קבוצה קטנה של שני ילדים, טוב. שלושה ילדים, יותר טוב. ילד אחד - גם טוב.

מכאן נבין עד כמה התקופה של ימי 'בין הזמנים' יכולה להיות טובה, אתה בונה את עצמך, אתה לומד תורה, אתה מתפלל כמו שצריך, מגיע בזמן ומתפלל במנין, נזהר ושם לב לא לבוא להתפלל אחרי שעבר זמן קריאת שמע. וכל זה מרצון. אף אחד לא כופה אותך ואף אחד לא רואה אותך, רק הקב"ה. זו דרגה גדולה.

שבוע טוב ומבורך.

הערב אנחנו מסיימים את תקופת החורף, שהיא רוב השנה, שבעה חודשים מאלול ועד היום. תקופת הקיץ לעומת זאת היא בקושי ארבעה חודשים: אייר, סיון, תמוז, חצי אב, ועוד שבוע ימים בסוף ניסן. אך רוב רובה של השנה היא בחורף!

כעת יוצאים לבין הזמנים, עד עכשיו היתה לנו תקופה טובה מאד, אבל הלימוד הוא בגדר מה שהאדם חייב, הוא לא יכול לשבת בישיבה ולא ללמוד. בישיבה בחור לומד ומגיע לתפילות בזמן כי הוא מצווה ועושה. אך במשך שלושת השבועות הללו, הבאים עלינו ועל כל עם ישראל לטובה, כאשר אנחנו נמצאים לבדנו, זוהי תקופה מיוחדת שהאדם דואג לעצמו ויכול לצבור זכויות.

בחור שמתדל לקבוע עתים לתורה בכל יום, וכמו שאמרו חכמי הדור ארבע שעות לפחות, אשריו ואשרי חלקו. ומי שזוכה - לומד עוד מעבר לזה, ומי שזוכה - גם עוזר להורים בהכנות לפסח, ומי שזוכה - גם תופס ילדים בשכונה בבית הכנסת ולומד אִתָּם קצת הלכות, לומד אִתָּם קצת אגדה, קצת מוסר, קצת גמרא, ואתה לא יכול לדעת לאן ימשיכו אח"כ הילדים האלה. אתה מטעים אותם קצת תורה, ובהחלט יכולים הילדים האלו להשתנות אח"כ לטובה. החכם יכול לנצל את הימים האלו לעשות דברים חשובים ולהפוך את שלושת השבועות הללו שיהיו בגדר של "ואת עלית על כולנה", ואם הצלחת למשוך ליבו של ילד

הזמנים להנייר את עצמך!

ישיבה בבין הזמנים, הוא יכול להשפיע בזה המון. אל תאמר לא רואים אותי, אל תאמר לא מכירים אותי. כולם מסתכלים איך מתנהג בחור ישיבה - האם הוא ירא שמים? האם הוא עם דרך ארץ? עם כבוד? אתה נמצא באוטובוס, עלה אדם מבוגר ממך ואין לו מקום לשבת, תעמוד ותכבד אותו לשבת במקום שלך! מה בכך שאתה נשאר עומד?! ב"ה אתה עוד צעיר ואתה יכול, וקיימת מצות חסד עם

קידוש ה' מקרב רחוקים

כמו שהזכרתי כמה מעלות טובות אפשר לעשות, גם להשפיע על אחרים, גם חסד עם ההורים, עזרה בבית במה שצריך, בתקופה הזו אפשר לקדש שם שמים ועליה יש לומר: "ראובן". וכפי שמסביר רש"י, למזה לאה אמנו קראה לבן שלה ראובן? לומר, "ראו - בן!" ראו את ההבדל בין הבן שלי לבין הבן של חמי, בין הבן שלי ובין עשו בנו של חמי יצחק אבינו. כך אי אפשר לדעת אולי מישהו שיראה

את ההתנהגות הנפלאה שלך, יתעורר בזכותך לחזור בתשובה.

בשבוע שעבר שמעתי סיפור על גיורת שראתה להתגייר מכיון שכאשר היא היתה גרה באמריקה, ראתה שם התנהגות טובה של ילד יהודי. ואז אמרה, אם התורה של היהודים יכולה לחנך ילד להתנהג בצורה מופתית כזאת, מחנכת לכל כך

הרבה דרך ארץ להרבה הקשבה ולחסד ומעשים טובים, המראה הזה השפיע עליה להתגייר. למרות שהיתה מעל גיל עשרים, הלכה ושינתה את אורח חייה, התגיירה והתחתנה עם אברך.

מכאן נלמד, כי כל מעשה טוב שעושה בחור

מכאן נבין עד כמה התקופה של ימי 'בין הזמנים' יכולה להיות טובה, אתה בונה את עצמך, אתה לומד תורה, אתה מתפלל כמו שצריך, מגיע בזמן ומתפלל במנין, נזהר ושם לב לא לבוא להתפלל אחרי שעבר זמן קריאת שמע. וכל זה מרצון. אף אחד לא כופה אותך ואף אחד לא רואה אותך, רק הקב"ה. זו דרגה גדולה.

יהודי מבוגר, וגם קידוש ה'. צריך תמיד לשים לב לסובבים, להסתכל על אחרים ולחפש במה אפשר להיטיב ולסייע לזולת.

קידוש ה' יכול לקרב רחוקים. הנה רק בשבוע שעבר פורסם שחמשת אלפים איש מהקיבוצים

יהודי טוב, ולא עבר עלי יום אחד בלי תפילין.. שם את התפילין כמו היהודים של ה'תחנה מרכזית', אומר ברכות השחר, הוא הרי "תלמיד חכם" וידוע שברכות השחר זמנם כל היום... וקורא קריאת שמע. ומה עם התפילות? ומה עם הלימוד? מה פתאום! ברוך שפטרנו! הגענו לחופש! מה פתאום לפתוח גמרא? וגם כשאבא ישלח אותנו לקנות משהו, או כשאמא אולי תבקש ממנו לצבוע, הוא גיד: "אני לא יכול", "אני מת..." "אין לי כח..." וכל שאר הביטויים האלו ששומעים אותם ברחוב. הוא אומר שאין לו "כח", זה כבר מעיד שהוא למד את הביטויים האלה מהרחוב.

אדם יכול במשך ימי בין הזמנים האלה לעלות עד הרקיע, וה' ישמור אם הולך בדרך השניה יכול ח"ו לרדת עד לתהום. צריך להזהר לבחור בדרך הנכונה, לבחור בחיים. "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב, את המוות ואת הרע, ובחרת בחיים!" משה רבנו מייעץ לנו, "למען תחיה אתה וזרעך", לא ללכת אחרי המתוק והנוצץ, אלא ללכת אחרי הטוב!

החיים הם בית חרושת

הרב נסים יגן זצ"ל, בספרו "נתיבי אור" - ספר יקר ונחמד מאד, מלא ביראת שמים, אתה יכול לקרוא בו מבלי להתעייף, וגם כאשר סיימת, אתה חוזר לקרוא בו שוב מרוב שניתן לקבל בו הרבה יראת שמים.

בספר שם הוא מדבר על "בין הזמנים". ומספר, שליד הבית

שלהם במקום שהוא היה גר בילדותו, היה בית חרושת לבלוקים. אינני יודע איך מייצרים היום בלוקים, מסתמא שהעולם השתכלל מאז, אבל בזמנו, לפני חמשים-ששים שנה, היו מערבבים יחד מלט חצץ וחולות, לוקחים וממלאים את העיסה הזו של הבלוקים בתוך תבניות חלולות מפת,

החילוניים שלחו מכתב לאיזה ארגון, שהם רוצים שישלחו להם משהו שיעשה להם את הסדר בליל הפסח, כמו שעשו אבותינו ואבות אבותינו. עד היום היו עושים בקיבוצים סדר ליל פסח עם צחוק וקלות ראש, יש להם גם הגדה כזאת שחיברו אותה שהכל שם צחוק וליצנות. ליל הסדר בשבילם היה לילה של התפרקות. אבל ב"ה חוזרים להקב"ה, וחמשת אלפים איש מעשרות קיבוצים, פנו וביקשו שישלחו להם רב שיעשה להם את הסדר של ליל פסח. בקרוב בימינו יגיע היום שכל עם ישראל יחזרו בתשובה, והקב"ה יבדוק וישלם שכר לכולם, כל מי שבזכותו או בזכות מעשיו הטובים אנשים התקרבו לתורה וחזרו בתשובה, הקב"ה ישלם להם שכר.

איגרא רמא - בירא עמיקתא

מצד אחד בין הזמנים זהו זמן גדול ומיוחד, שכל מעשה קטן שלנו יכול להוליד רווחים גדולים מאד. ואם נקדש שם שמים בכל מקום בו נהיה, הרי שאנחנו יכולים לקרב עוד אנשים לתורה ומצוות.

אדם יכול במשך ימי בין הזמנים האלה לעלות עד הרקיע, וה' ישמור אם הולך בדרך השניה יכול ח"ו לרדת עד לתהום. צריך להזהר לבחור בדרך הנכונה, לבחור בחיים.

אך מאידך גיסא, רחמנא ליצלן, יש כאלו שבבין הזמנים ח"ו יכולים ליפול עד לעפר. עכשיו אין מי שיאמר לי למה לא קמת לתפילה, עכשיו אפשר להמשיך לישון ולישון.... שמונה, תשע, עשר, אחת עשרה... קם בשתים עשרה, יודע, נכון שעבר זמן קריאת שמע ועבר זמן תפילה, אבל לפחות אני

ימי בין הזמנים הם 'מעבדה' לבדוק מה אתה ומי אתה

ולחכיר מי אני באמת. אמנם לעניות דעתי אני בסדר, אבל יש כמה שלא אוהבים אותי, ולכן אני רוצה להשתכר כדי לראות מה אני אדבר, האם הדברים שלי יהיו דיבורים של יראת שמים, או חס ושלום, ח"ו... רציני לבדוק

את עצמי, לדעת מה אני. אבל בבית, אשתי לא הסכימה איתי, אמרה, שכרות זה לא בשבילנו, למרות שכוונתי היתה כונה טובה כדי לבדוק את עצמי, בבית לא רצו שאשתכר.

ימי בין הזמנים יכולים להיות בשביל האדם כמו 'בדיקת דם'. הם יכולים להראות לך מי אתה, מה אתה, שתכיר את עצמך אם אתה ירא שמים באמת. שבוע שעבר, הגעתי הביתה אחרי שנים עשרה בלילה. ודין 'קביעות עתים לתורה' נאמר גם עלי בל"ג, ישבתי ולמדתי קצת, ובאחת ורבע הלכתי לקרוא קריאת שמע שעל המטה.

ושמים בצד ליבוש. וכך ממלאים עוד אחד ועוד אחד, מהבוקר עד הערב, ומניחים את כולם בצד שייתייבשו. והולכים הביתה בערב. וכשבאים למחרת בבוקר לעבודה, לפני שמתחילים לייצר עוד בלוקים חדשים, לוקחים את

התבניות של אתמול, והופכים אותם, וכמובן אחרי לילה שלם שהם כבר התייבשו, יוצא בלוק שלם הדור ומהודר. וכך מניחים אותו ליד הקיר, ולידו בלוק נוסף, ועוד אחד, ועוד אחד, סיימו שורה, מניחים עליה עוד שורה ועוד שורה, ועוד אחת, ובינתיים במשך היום באים קבלנים וקונים. זה קונה אלף בלוקים, זה קונה אלפיים בלוקים. ושוב ממלאים את התבניות החלולות במלט וחצץ. אבל קורה שלפעמים כאשר רוצים להוציא את הבלוק מהתבנית רואים שמסיבה כלשהי, המלט והחצץ לא התחברו ביחד, מה עושים? לוקחים את זה וזורקים, כי אי אפשר להשתמש בבלוק הזה.

בדוק את עצמך!

כך, ממשיך הרב יגן, וממשיל את המפעל הזה לימי בין הזמנים. הוא אומר, ימי בין הזמנים הם 'מעבדה' לבדוק מה אתה ומי אתה. נכון כשאתה בישיבה - אתה בחרו ישיבה, אבל השאלה כשמוציאים אותך מתוך התבנית הזו של הישיבה, כאשר מגיעים ימי בין הזמנים, אז רואים האם אתה בלוק טוב שאפשר לבנות בכך בית של כמה קומות, או חלילה אתה כמו אותו הבלוק שעשוי פירורים פירורים ולא התחבר, שאין כאן בלוק וזורקים אותו לפח.

היו כמה פעמים שאמרתי בבית, שאני רוצה פעם אחת להשתכר בפורים, בשביל לדעת

אלא עושים בשביל הקב"ה.

אבל היצר הרע מה הוא עושה? מביא לך פעם אחת אונס, ואחרי שכבר היה אונס, הרבה יותר קל לו להלחם בך, הוא רוצה להרגיל אותך, ומנסה להמשיך ולגלגל עוד 'אונסים'. ולכן אם קורה אונס צריך לזכור שהפעם הזאת מה שלא עשיתי את המצוה זה לא היה מתוך בחירה אלא רק בגלל שהיה אונס, ולכן בפעם אחרת אני צריך לשים לב ולהזהר כפלי כפליים כדי שלא אמשיך ח"ו להדרדר ולהתרגל למצב הזה.

גר צדק מצאצאי קדושים

קראתי בספרו של הרב יעקב גלינסקי שליט"א, אחד מהדרשנים הטובים ביותר בבני ברק, יהודי שהיה בסיביר בצעירותו, וכעת בגיל תשעים, בן פורת יוסף, פה מפיק מרגליות. הוא מספר סיפור ואומר ששמע אותו בפולניה כאשר היה ילד. סיפור ותיק יותר ממאה שנה.

הגויים שם באותה תקופה היו מתפרנסים בעניות, היו עובדים קשה כל היום מהבוקר עד הערב, כדי להתפרנס במשך יום שלם בעשרה זלוטי (מטבע פולני של אותו הזמן). והנה גוי אחד ראה יהודי עני שבערב מחזיק בידו צרור שיש בו בערך שלושה זלוטי שזה שלש מאות מטבעות, אמר לו בכמה זמן הרוחת את הסכום הזה? אמר לו במשך שעה אחת בלבד. שאל אותו: איך? אמר לו: תבוא לכאן לבית הכנסת, בזמן שהאנשים באים להתפלל מנחה ומעריב, שעה שלמה זה נכנס זה יוצא, יש כאן בערך שלוש מאות אנשים, ואני יושב כאן ליד הכניסה וצועק: "יהודים רחמנים בני רחמנים, תנו צדקה לעני". וכל אחד זורק לי גרוש, ומגרוש לגרוש, מפרוטה לפרוטה, במשך שעה אחת הרוחתי שלושה זלוטי. אומר לו הגוי, וזה מספיק לך לחיות? אומר לו היהודי, אנחנו היהודים יש לנו גם תפילת שחרית, אני בא גם בבוקר, ואוסף סכום דומה, וגם במשך היום, כולם כאן מכירים

החליפה, נעלתי את הנעליים, שמתי את הכובע, וכי בגלל שזה בבית, או בגלל שנוכרתי בשעה אחת וחצי אחרי קריאת שמע שעל המטה אני יכול לזלזל? אני מתפלל לפני בורא עולם, צריך לעמוד בכבוד לפני מלך מלכי המלכים. צריך להשתדל שלא לשכוח. בפעם אחרת שהוצרכתי ללכת לאיזה מקום, ופחדתי שאולי אשכח את תפילת ערבית, כתבתי על היד שלי **ערבית**, וב"ה לא שכחתי והתפללתי במנין.

כשאני נמצא בצרפת אני הולך במוצאי שבת לבקר את **ינון עמאר** שיהיה בריא, אני הולך אליו ועושה אצלו סעודה רביעית. לפני שנתיים-שלוש, הגעתי לבית שלו, ואשתו אמרה לי שיש לו כאב אוזניים, אז הוא הלך לישון. עשיתי סעודה רביעית יחד עם הבן שלו, וישנתי שם בביתו כמו בכל מוצאי שבת שאני ישן אצלו בבית. למחרת, פגשתי אותו, אמרתי לו אתמול ראיתי אותך שלא הרגשת טוב וישנת, לכן עשיתי סעודה רביעית עם הבן שלך. אמר לי: אבל, אני התעוררתי בשתים בלילה ונוכרתי שלא עשיתי סעודה רביעית, מיד קמתי מהר ועשיתי סעודה רביעית. הוא לא רב, הוא לא בחור ישיבה, אבל הוא ירא שמים. היה יכול להגיד, טוב אני לא מרגיש טוב, אני כבר ישן, אמשיך לישון... אך לא! הוא התגבר ואמר, לא עשיתי סעודה רביעית, אני אקום. יש לי הערכה גדולה לאנשים שמקפידים על המצוות קלה כבחמורה לא בגלל מישוהו שמחייב אותם, אלא רק בגלל הקב"ה. הוא הרגיש שהאזניים כואבות קצת פחות, שבר את השינה שלו, וקם מיד לסעודה רביעית. וגם אח שלו **צבי עמאר** אמר לי, אף פעם בחיים לא ביטלתי סעודה רביעית. ה' ישמור אותם. כזה ראה וקדש.

בישיבה עכשוו יש סעודה רביעית (אחרי השיחה), אבל גם כשאתם נוסעים הביתה, לא לשכוח סעודה רביעית! להמשיך ולהקפיד על קלה כבחמורה, לא להתפלל ביחיד או ח"ו להפסיד עוד דברים, כי אנחנו לא עושים מצוות בשביל הרב,

אותי ונותנים לי.

אמר הגוי, למה אני עובד כ"כ קשה בשביל עשרה זלוטי, והיהודי הזה בקלי קלות מרוויח את הסכום הזה. אמר ליהודי מחר גם אני אבוא לכאן, ואגיד להם: יהודים רחמנים תנו צדקה לעני. אמר לו היהודי, תראה, אני מדבר באידיש ומכירים אותי שאני יהודי ולכן נותנים לי, אבל אתה אם תדבר בפולנית, אף אחד לא יסתכל עליך, יגידו לך שתלך לכנסייה. אמר לו הגוי, אבל הנוצרים לא נותנים. אבל זו לא בעיה, אני עבדתי הרבה עם היהודים ולמדתי קצת אידיש, אני יודע להגיד כמה משפטים. אמר לו חברו היהודי, אם ככה, בבקשה, תנסה. למחרת הגוי הזה לא הלך לעבודה, אמר אני כבר אתרים בבית הכנסת, לקראת ערב בא לשם והתחיל לצעוק: "יהודים רחמנים בני רחמנים, תנו צדקה לעני ואביון", היהודים עברו וכל אחד זרק לו משהו. יש פה שני עניים, נתנו לזה גרוש ולזה גרוש, נגמרה התפילה ואכן הצליח לאסוף סכום נאה, אבל הוא הסתכל וראה שבצד השני של בית הכנסת, מעבר לדלת היה יושב שם מישהו עני אחר, שהאנשים היו נותנים לו גם מטבעות גדולים של עשרה גרושים, עשרים גרושים, אמר הערב אני אלך להפגש איתו ולשמוע מה הרעיונות שלו, פגש אותו ושאל: תגיד לי בבקשה, ראיתי שאנשים נותנים לך סכומים גדולים של עשרה-עשרים גרושים, ואילו אני והיהודי שהיה לידי כולם נתנו לנו רק גרוש אחד, אמר לו אותו אחד, תשמע, אני יש לי מעלה עליכם, אני גר צדק, היהודים יש להם רחמים על גרי צדק, וכאשר אני מבקש ואומר, יהודים רחמנים, תנו צדקה לגר צדק, שעזב את דת אומות העולם ובא להדבק בדת ישראל, אזי כולם מרחמים ונותנים לי בחפץ לב.

הגוי הזה שמח מאוד, ולמחרת בא לשם לבית הכנסת, והתחיל להכריז: יהודים רחמנים בני רחמנים, תנו צדקה לגר צדק, ובאמת אנשים שילשלו לו מטבעות יותר גדולים, חמשה גרושים,

עשרה גרושים ויותר. עד הערב, סיימו מנחה וערבית, היה לו כבר יותר מחמשה זלוטי, אבל הוא לא ידע להיות שבע. פתח את עיניו והציץ לצדדים, וראה שיש שם עוד יהודי אחר שאוסף צדקה ואנשים זורקים לו גם חמשים גרושים. הוא מאד התפלא, ומיד הלך אליו עוד באותו יום, הוא לא עצלן, שאל אותו: תגיד לי את הסוד שלך שנותנים לך סכומים כ"כ גדולים. אמר לו אותו יהודי: איך יודע מי אני? אני מצאצאי של הבעש"ט, אני בן של קדושים אנשים מאמינים שכשהם עוזרים לצאצאיו של הבעש"ט, שהוא בודאי נמצא במקום גדול בשמים על יד כסא הכבוד, הוא בודאי ימליץ עליהם זכות, לכן נותנים לי ביד רחבה. אמר לו הגוי, תודה רבה, והחליט מחר ללכת על כל הקופה... ישב שם ליד בית הכנסת והתחיל להכריז: "יהודים רחמנים בני רחמנים, תנו צדקה לעני, גר צדק מצאצאיו של הבעש"ט, הט"ז והש"ך..." והוא ציפה שבאותו יום כבר בערב יגיע לעשרה זלוטי, ולתדהמתו ראה שהיום האנשים שומעים מחייכים, ולא זורקים לעברו אפילו גרוש אחד, מבינים שהוא משוגע ולא רוצים לתת לו. כך הראשון וגם השני, השלישי, הרביעי, העשירי, אף אחד לא נתן כלום. השטיח שפרס ליד בית הכנסת, נשאר ריק, אין בו כלום. לא הבין למה, הלך בערב להתייעץ עם היהודים האלה, מה קרה? בהתחלה נתנו לי כאשר אמרתי משפט קצר. "תנו צדקה לעני" - נתנו לי גרוש, אמרתי "גר צדק" - נתנו לי עשרה גרוש יותר, אמרתי את שלושת הדברים "עני, גר צדק, מצאצאיהם של עמודי עולם" - ולא נתנו לי אפילו גרוש אחד, נתנו לי רק חיוך, מה אני אעשה עם החיוך הזה? אמרו לו: טפוש, אם אתה גר צדק, איך אתה יכול להיות מצאצאיו של הבעש"ט? הבעש"ט היה יהודי מלידה לא היה גר צדק... לכן אנשים הבינו שהכל משחק - אתה לא יהודי, ואתה לא עני, ואתה לא גר צדק, ואתה לא צאצא של גדולי עולם! לכן חייבו על הטפשות שלך שאתה אומר שאתה ואתה ואתה והכל שקר מוחלט, ופטרו את עצמם

עם החינוך הזה.

מה הזהות שלך?

כך מספר הרב גלינסקי, והוא ממשיך ואומר: אדוני מה הזהות שלך? מי אתה? יהודי או לא יהודי? בחור ישיבה או לא בחור ישיבה? בן תורה או לא בן תורה, מי אתה? מספיק עם המשחקים. אדם צריך להחליט ולדעת מי הוא! ובדרך שלו הוא צריך ללכת. האם בישיבה אני בחור ישיבה, ומחוץ לישיבה אני סטודנט, בוגר אוניברסיטה, בבית ח"ו אולי אני גוי. מה אתה, מי אתה? תחליט!

הרב מביא את הפסוק שאנחנו קוראים כל יום בקריאת שמע "ושננתם לבניך,

אדוני מה הזהות שלך? מי אתה? יהודי או לא יהודי? בחור ישיבה או לא בחור ישיבה? בן תורה או לא בן תורה, מי אתה? מספיק עם המשחקים

הילדים שלך יושבים ולומדים תורה, מתי תזכה לכך? כאשר אתה האבא שמלמד את התורה לילדים שלך, תשב ותלמד 'בשבתך בביתך, ובלכתך בדרך, ובשכבך ובקומך', אם אתה יושב ולומד תורה ועושה דוגמא אישית, אז הילדים שלך גם הם ילמדו את מה שאתה מלמד אותם, אבל אם אתה מלמד אותם תורה ואתה מרשה לעצמך שלא ללמוד, אז אל תצפה מהילדים שלך לכלום.

החינוך הגדול ביותר, יותר ממה שהילדים שומעים, זה מה שהם רואים! אם אתה גם בשבתך בביתך, יושב ולומד תורה אז הילדים שלך גם יעשו כך. אבל אם הוא אומר להם: כן, תלמדו תלמדו, וחושב שהוא עצמו פטור מלימוד תורה, הוא כמו גוי, מה יש לך להתלונן על הילדים שלך?!

בהמשך לזה מביא הרב מדרש על הפסוק בקהלת (ט', ט"ז), "וחכמת המסכן בזויה". יש כמה פירושים לזה, אחד הפירושים המפורסמים, שהפסוק מדבר על היצר הטוב, שהוא נקרא 'מסכן'. למה הוא נקרא 'מסכן'? היות והוא לא משלם במזומן, אתה עושה מצוות ומעשים טובים ורק אחרי מאה ועשרים הקב"ה ישלם לך. אבל יצר הרע נקרא 'עשיר', כי מיד כשעושים עבירה, באותו רגע נהנים, וכביכול מקבלים תמורה.

האנשים הטפשים רוצים לראות הכל כאן ועכשיו. היצר הטוב אומר לנו תלמדו, תשקיעו, תלחמו עם יצר הרע, אבל היום לא מקבלים כלום. "שכר מצוות בהאי עלמא ליכא" (קדושין דף ל"ט ע"ב), רק בעולם הבא. ולכן "חכמת המסכן - היצר הטוב - בזויה", כי האנשים עוזבים אותו ומתפתים ללכת אחרי היצר הרע.

אבל הרב גלינסקי מביא מדרש אחר, שדורש ומפרש את הפסוק הזה לענינו. "חכמת המסכן בזויה", מי שמלמד אחרים לעשות, והוא עצמו לא עושה, הוא 'מסכן'! וחכמתו וידיעותיו הרבות אינם שוות כלום. דיין, שופט, שבא ואומר: אסור לגנוב! "אדוני אתה גנבת, דינך ללכת לבית סוהר לחמש

ודברת בס', בשבתך בביתך, ובלכתך בדרך, ובשכבך ובקומך". יש כאן קושיא עצומה, 'ושננתם לבניך', מה היה צריך להיות ההמשך? 'ודברו בס', אתה מלמד את התורה לבנים שלך ואז הבנים מה יעשו? ידברו בתורה שאתה לימדת אותם. 'בשבתם בביתם, ובלכתם בדרך'. למה הפסוק מתחיל 'ושננתם' ואח"כ "בשבתך בביתך"?

האם אתה מקיים את מה שאתה דורש?

ומסביר הרב יפה מאד, אומר, ושננתם לבניך - תלמד את התורה לילדים שלך, ותזכה לראות את

גדולה של שטיחים, אבא היה בעל הבית, והבנים כולם היו מוכרים שם, זה מוכר וזה קונה וזה מסדר, כולם עבדו באותה חנות ענקית. וגם ביום שבת החנות היתה פתוחה, וביום ראשון היה יום חופש, החנות סגורה, זה יום שבתון של המדינה.

והיה לי איזה חבר דתי, שיום אחד בא אלי ואמר לי, בוא איתי להרצאה. אמרתי לו, תעזוב אותי מהרצאות של הרבנים האלה, כל הזמן מדברים ומדברים, תעזוב אותי. אבל הוא המשיך להפציר בי ולחפוץ עלי עד שלא יכולתי לסרב, הסכמתי והלכתי. המרצה העמיד אותנו בפני שאלה קשה. אמר, רבותי, תחליטו, אתם יהודים או גויים? אם אתם יהודים, איך אפשר לא לשמור שבת? אם אתם יהודים איך אפשר לא לקבוע עתים לתורה? אם אתם יהודים איך אתם לא מקפידים על הכשרות של כל דבר שאתם מכניסים לפה? ומה תגידו, לא, אנחנו גויים. אם אתם גויים אני מבקש מכם, אל תצומו בכיפור! אבל אצלנו גם האדם הכי גרוע שלא היה שומר תורה ומצוות, היה צם בכיפור, הבן אדם הכי רחוק גם הוא לא היה אוכל חמץ בפסח. לכולם יש שאריות של מצוות שנשארו. והמרצה זועק: אם אתם גויים תאכלו חמץ בפסח! בכיפור תאכלו ארוחה חמה דשנה, אל תצומו. אבל לעשות ככה "באמצע" את זה אל תעשו!

אומר, אחרי כמעט שעה, הרב סיים את השיחה שלו, ואני הלכתי הביתה, כשהראש שלי מתפוצץ. אמרתי לעצמי, הרב הזה צודק, מה אני יהודי או גוי? שלושה חודשים הייתי חושב על זה, לפעמים אני אומר כן אני יהודי, אבל אז בא מול העינים שלי שאני חייב כל יום להתפלל שחרית מנחה וערבית, אני צריך כל ערב ללכת לשמוע שיעור תורה, בשבת צריך להזהר בקלה

שנים... " אם השופט עצמו גונב, אז החכמה שלו שאומר שאסור לגנוב, בזויה! כי איך אפשר לקבל ממנו מוסר כשהוא עצמו לא מקיים?

אדם צריך להכיר את עצמו ולהחליט מי הוא. שלא יהיו לו שני פרצופים. אדם שאומר ב"ה החלטתי להיות בן תורה, אז כמובן זה מחייב אותו לעמוד בזה גם בבין הזמנים, זה לא משנה מתי, אני בן תורה בכל מצב. אל תשכח, תמיד יש עין רואה ואוזן שומעת של הקב"ה. גם כאשר יש כל מיני נסיונות ופיתויים, ואף אחד לא רואה אותך, יש כאן מחשב, יש כאן סרט, לא יאמר האדם אף אחד לא רואה אותי, כי הקב"ה נמצא רואה ושומע הכל. כך צריך האדם לבנות את עצמו להיות בן תורה בכל הזמנים.

לא לפסוח על שתי הסעפים

סיפרתי לכם פעם על תלמיד חכם אחד שגר אצלנו ברמת אלחנן, ירא שמים מרבים, יהודי צדיק ובעל תפלה. יום אחד סיפר לי על עצמו, לא ידעתי בכלל מי הוא, עד שהוא בא ואמר לי: "בא ואספר לך, אני מתונס, אבא שלי היה עשיר, והוא רצה שהבן שלו ידע לקרוא הפטרה טוב", אומר: "אבא שילם הרבה כסף לתלמיד חכם אחד, שלימד אותי

קריאת הפטרה של שבתות ושל חגים", הם לא היו שומרי שבת, אבל את הפטרה של שני ימי ראש השנה וכיפור, הוא חייב לעלות, הייתי הולך לבית הכנסת וקונה את הפטרה, ומוסיף ומוסיף ונותן את המחיר האחרון הגבוה, ועולה לקרוא את הפטרה, אני מסלסל את כל הטעמים וקורא בדקדוק הכי טוב שיש. והנה כעבור זמן הם עברו לפאריז, הוא ואבא שלו ואחים שלו, היתה להם חנות

גם כאשר יש כל מיני נסיונות ופיתויים, ואף אחד לא רואה אותך, יש כאן מחשב, יש כאן סרט, לא יאמר האדם אף אחד לא רואה אותי, כי הקב"ה נמצא רואה ושומע הכל

אדם זהו כבודו, וכך עשו. והוא לקח את הכסף שלו, ועוד לפני שיחשוב איפה ישקיע אותו, אמר, אני החלטתי שאני "יהודי", ואיך יכול להיות שאני יהודי בלי שאדע ואלמד מה מותר ומה אסור מה חייב ומה פטור? בגיל עשרים וחמש ויותר, הלך לאנגליה לשיבת גייטסהד וישב ולמד שם כמה שנים טובות, ואח"כ התחתן, יש לו ילדים, לפני כחמש-עשרה שנה עלה לארץ וגר לידנו ברמת אלחנן.

וכך הוא אומר לי, תראה מה החזיר אותי בתשובה? אותה השאלה ששאל המרצה הזה ואמר: רבותי, תחליטו מה אתם, יהודים או גויים. והשאלה הזאת היא לא שייכת רק למי שהוא חילוני, היא שייכת גם לנו בני הישיבה. מה אנחנו?! האם אנו בני ישיבה, העידית של עם ישראל, האנשים שבזכותם הקב"ה מגן על כל עמי", או שאני אחד מפשוטי העם?!

בשמירת המצוות "אין הקלות"

צריך לדעת, אם מגיעים להחלטה, אני מתפלל שחריית מנחה וערבית, ואני קובע עתים לתורה, עושה רק את המינימום, אז למה לך לחזור לשיביה? לך תלמד מקצוע, למה אתה הורג את הזמן שלך? תהיה יהודי טוב שומר תורה ומצוות, דיינו. אבל אם תגיע למסקנא הנכונה שאסור להסתפק במועט, וכמו שבעניני 'העולם הזה' רוב האנשים לא מסתפקים במועט, אלא כל אחד מנסה שיהיה לו כמה שיותר 'עולם הזה', אתה גם צריך לחשוב בכיוון הנכון ולא להסתפק במועט בעניני 'העולם הבא', אלא לשאוף שיהיה לך כמה שיותר. צריך לזכור תמיד, אנחנו זכינו להיות בני תורה, הקב"ה מסתכל עלינו כשאנחנו לומדים תורה ובזכותנו מבטל גזירות רעות מעם ישראל. אנחנו משמחים את הקב"ה. הקב"ה ברא את העולם בשבילנו. "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" - בזכות התורה שנקראת 'ראשית' ברא הקב"ה את השמים ואת הארץ. ואם כן באמת חובה עלינו להיות בני תורה תמיד.

כבחמורה, אוי, מי יכול את כל זה? ואז אני מחליט, טוב אני גוי, ומיד אני חושב מה? האם אני אהיה כמו הגוי הזה? האם ח"ו אני גוי?! שלושה חודשים אני יושב וחושב מה אני ומה הזהות שלי. לקח לי שלושה חודשים, ואחרי כל החודשים האלו עם הרבה צער וייסורים, הגעתי למסקנה, אני לא מוכן לוותר על השם 'יהודי' ויהי מה. יהיה מה שיהיה אני לא אוותר על השם 'יהודי', וכי אני גוי? לא יכולתי לסבול על הכתפים שלי את התואר הזה 'גוי'.

ולכן אחרי שהגעתי למסקנא והחלטתי שאני יהודי, ביקשתי אסיפה עם כל בעלי המניות של החברה, שהם בעצם אבא שלי ואחים שלי, שהם חמשה ששה אנשים, התאספנו, וכולם שואלים: כן, מה הנושא? אמרתי, הנושא הוא שאני יהודי ואסור לי לעבוד בשבת. וכולם צחקו. למה צחקו? אמרו לו: יש דין של "שכר שבת", גם עמי הארץ היו יודעים את הדין הזה. אם אתה מתכוין שאתה לא רוצה לבוא לעבוד בשבת, איך יתכן שאתה תקבל משכורת מהחברה, הרי החברה הזאת עובדת בשבת? אם אתה מקבל כסף מהחברה שעובדת בשבת, זה כאילו שאתה עובד בשבת, כי אתה נהנה מ"שכר שבת". למרות שהם היו עמי הארץ, הם ידעו ההלכה הזאת. אמר להם: אני יודע את ההלכה הזו וזה מה שהתכונתי, שאני רוצה לצאת מהחברה, אקבל את החלק שלי ואצא. אמרו לו: אתה נורמלי? החברה שלנו מרויחה ומכניסה הרבה כסף, יש לך משכורת גדולה, ואתה רוצה לעזוב? אמר להם: אני לא מוכן לעבוד בחברה שעובדת בשבת, אם אתם רוצים כולכם להפסיק לעבוד בשבת, בבקשה, אבל שאתם תמשיכו לעבוד בשבת, ואני אשאר אתכם? זה לא בא בחשבון! אמרו לו: כדאי לך לקחת עוד שבועיים-שלושה ולחשוב. אמר להם: זה לא החלטה מאתמול להיום, כבר שלושה חודשים אני יושב וחושב וחושב, והגעתי למסקנא הזאת. אני מבקש רואה חשבון, לפרק את החברה ואני אקבל את הכסף שלי. אמרו לו: טוב, רצונו של

שלנו, שהם הבנים שלנו, בְּנֵי! תזהרו, ח"ו אסור להתקרב למקום שיש בו חשש של חשש של חשש. כמה שמתרחקים יותר טוב, והלואי שישפיק.

לשמור על הכלי שמחזיק את התורה

צריך לשמור חזק על הכלי הזה שבתוכו אנחנו שמים את הדבר הכי יקר להקב"ה, ה'מח' הזה שאנחנו שמים בו את התורה הקדושה שהיא הדבר הכי חשוב אצל הקב"ה. לשמור שהכלי הזה יהיה נקי, שח"ו לא יהיה מלוכלך. אדם שבא להגיש מתנה לרב או לחבר, וכי יעלה על הדעת שיעטוף אותה באיזה נייר עיתון מלוכלך ויגיש אותה כך?! אפילו אם יש בפנים גביע מכסף ששווה כמה מליוני שקלים. האם יתכן להביא מתנה כזאת של לימוד התורה ח"ו עם מחשבות לא טובות למלך מלכי המלכים הקב"ה?! בני תזהרו, שלא יבוא יצר הרע ויפתה אתכם חס ושלום.

בש"ע יש סעיף מיוחד (סי' תקכ"ט ס"ד), "חייבים בית דין להעמיד שוטרים ברגלים, שיהיו משוטטים

ומחפשים בגנות ובפרדסים, ועל הנהרות, שלא יתקבצו שם לאכול ולשתות אנשים ונשים, ויבואו לידי עבירה". בימי חול המועד יש חובה לשים שוטרים שיעברו מגינה לגינה וממקום למקום, שלא יתאספו שם גברים ונשים, ויהיו שם דבורים מיותרים ח"ו. הש"ע מזהיר שכשיש בטלה מלימוד תורה, עלולים ח"ו להכשל באיסורים, לכן חובה על הב"ד לשים שוטרים שישתובבו וישמרו על עם ישראל לבל יכשלו באיסורים. צריך לשים הרבה גדרים וסייגים, לשים לב כדי שלא להכשל.

אם תמיד זוכרים זאת, אז גם בבין הזמנים כשלומדים רק ארבע שעות, מקבלים שכר על לימוד של שמונה שעות שלא לומדים. כי הכל תלוי בכוונה. ואם הבחור חושב אני נח עכשיו כדי שבעז"ה אחרי פסח אכנס ללימוד התורה ביתר שאת וביתר עז, בהתרעננות, מקבל שכר גם על המנוחה. כמו אדם שהולך לישון בלילה למה הוא הולך לישון? כדי לחדש כוחות, כדי שלמחרת יהיה לו כח לעבוד את הבורא. וכך גם בין הזמנים, בישיבה הבחור לומד שתיים עשרה שעות, ובבין הזמנים לומד ארבע שעות, נח קצת ואוגר כוחות כדי שבעז"ה אחרי פסח יוכל להתמסר וללמוד, והקב"ה ישלם שכר גם על השעות שאתה לא לומד בהם.

אבל יש דבר אחד שאי אפשר להוריד ולהפחית ממנו גם בבין הזמנים, וזה שמירת המצוות. לא שייך לומר, עכשיו בבין הזמנים אני יכול לזלזל קצת במצוות, להקפיד פחות על שמירת העינים וכדומה.

יש דברים שמעולם לא חשבתי שצריך לדבר עליהם, מעולם לא חשבתי שיצר הרע יכול לפתות בחור ולמשוך אותו כל כך רחוק, אם לא שבשנה שעברה בא אלי מישהו וסיפר לי כי היצר הרע פיתה אותו והלך לים מעורב וראה שם דברים לא טובים ח"ו. לכן אני מזכיר את דברי הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ד ה"ד): "ראיית העינים עון גדול", שימו לב להזהר, שלא יעלה על הדעת ח"ו. אין לי רוח הקודש, אך כאשר הוא חזר בתשובה ובא וסיפר לי שהיצר הרע פיתה אותו, לכן אני רואה חובה לעצמי להגיד לבחורים

”
אנחנו זכינו להיות בני תורה, הקב"ה מסתכל עלינו כשאנחנו לומדים תורה ובזכותנו מבטל גזירות רעות מעם ישראל. אנחנו משמחים את הקב"ה.

לקראת הסוף

אנחנו נמצאים לקראת ביאת המשיח, לא יודעים מתי יבוא, לא אתפלא אם הוא יבוא בעוד חצי שעה, וגם לא אתפלא אם חלילה יבוא בעוד עשר שנים, אבל דבר אחד ברור שנמצאים כאן לקראת הסוף.

שלמה המלך בקהלת מזרז את האדם שיעשה מצוות ומעשים טובים, ואומר: "וזכור את בוראך בימי בחורותיך, עד אשר לא יבואו ימי הרעה, והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ" (קהלת י"ב, א'). רבותינו דורשים (שבת דף קנ"א ע"ב) על איזה ימים אומר ש'אין בהם חפץ'? הרי האנשים רוצים לחיות עוד ועוד, מה זה הימים שאומר האדם שאין לו בהם חפץ? אלו ימי המשיח! וכולם

"לא ידעו ולא יבינו, כי טח מראות עיניהם". האדם לוקח חתיכת עץ וחותר אותה לשתיים, חצי עושה בו גחלים, מכין בו סטיקים טעימים. והחצי השני שנשאר משפשף אותו ועושה בו כמין צורת ראש ידיים ורגלים, ומשתחוה לו. איזה משוגע, הרי אתה עשית את העץ הזה, על חצי ממנו אכלת בשר צלוי, ואל החצי השני אתה מתפלל אליו...!?

כולנו יודעים שבזמן בית ראשון, היו הרבה אנשים שעבדו עבודה זרה. וכמו שמובא במדרש (ספרא ויקרא כ"ו, ל'), שכאשר אליהו הנביא ראה את הגזירות הקשות שהיו, התפלל לה' שיבטל אותם, אמר לו הקב"ה, אני אעשה איתך עיסקא קלה, אני לא מבקש שתחזיר את כל בני ישראל בתשובה, אבל יש ילד אחד שמוטל ברעב, אם אתה תצליח להחזיר אותו בתשובה, ולשכנע אותו שיזרוק את העבודה זרה שלו, אני מיד אבטל את כל הגזירות. אליהו הנביא שמח מאוד, אמר, להחזיר בתשובה את כל הציבור זה לא פשוט, אבל לשכנע רק אדם אחד זה קל. לקח אליהו הנביא מגש של אוכל טעים שריח טוב נודף ממנו, הלך לילד הזה ואמר לו, הבאתי לך מגש מוכן של אוכל טעים ומיוחד, אבל לפני שאתן לך אותו, אני מבקש ממך רק בקשה קטנה, תזרוק בבקשה את העבודה זרה הזאת מהיד שלך, ומיד תאכל תשבע ותחיה. אמר לו הילד, לא. העדיף למות עם הע"ז בידו ברעב ובחוסר כל, ואכן כעבור עוד כמה דקות נפח את נשמתו. היום כשאנחנו שומעים על עבודה זרה צוחקים, אבל בזמנם אנשים היו אדוקים בעבודה זרה. בהודו יש משוגעים שעוד מאמינים שהפרה הזאת בראה את העולם, אפילו שראו אותה שהיא נולדה מפרה אחרת, משוגעים. וגם הילד הזה למרות שהיה יהודי כמונו התעקש שלא לעזוב את הפסל, בזמנם היצר הרע של ע"ז היה חזק והיה מטעה את האנשים. עד שבאו אנשי כנסת הגדולה ואמרו לרבוננו של עולם, תן לנו את היצה"ר הזה של עבודה זרה ונהרוג אותנו. למה נתת לנו את היצה"ר הזה, כדי שינסה להחטיא

כבר אמרתי בעבר, וכל מי ששמע בקולי הרויח. לפני שהולכים הביתה כל אחד יקנה פנקס, ויכתוב לעצמו תוכנית מה אני עומד ללמוד במשך ימי בין הזמנים, וזו ברכה גדולה.

מתפלאים, וכי ימות המשיח אין בהם חפץ? והרי עם ישראל מחכה לימות המשיח אלפיים שנה, וכיצד הגמ' דורשת שימות המשיח אין בהם חפץ? אלא מסבירים רבותינו, בזמן שיבוא המשיח אין עוד יצר הרע, לא של ביטול תורה ולא של שום עבירה ח"ו. הרי כל העברות מקורן בשגעון שמכניס היצר הרע, וכמו שקראנו היום בהפטרה (הפטרת ויקרא), שהנביא (ישעיה מ"ד, ט"ז) מלגלג על אותו טפש שלוקח בול עץ, "חציו שרף כמו אש, על חציו בשר יאכל, יצלה צלי וישבע... ושאריתו לאל עשה... וישתחו ויתפלל אליו". ומסיים הנביא:

אותנו ואנחנו נתגבר עליו ונקבל שכר?! לא רוצים לא הוא ולא שכרו, ובקשתם התקבלה ואכן הם הרגו את היצה"ר של עבודה זרה.

ואותו דבר גם היום, כל אותם נסיונות של מראות אסורות, מקורן באותו יצה"ר, הוא מביא לנו דמויות כדי להטעות אותנו ח"ו להכשל, אבל באמת זה סתם שקר והטעיה, כמו שבדור של בית ראשון היצר הרע הטעה אותם שחתיכת העץ הזו בראה את העולם. וכשיבוא המשיח יצר הרע יתפטר מהעולם, האם באותו זמן יהיה מישהו שלא ישמור על העינים שלו? יש מישהו שצריך שהמשגיח יגיד לו וישכנע אותו ללמוד? כבר אין יצר הרע להתבטל, כולם יושבים בבית המדרש ולומדים, מרגישים תענוג גדול בלימוד התורה שאין יותר גדול ממנו. האם כשיבוא המשיח יש מישהו שיצטרך שיגידו לו 'קום לתפילה'? כולם יקפצו מהמיטות בבוקר, איזו שמחה יש לי שאני יכול להתפלל, באותם ימים האדם יגיד זה הכבוד שלי, שאני ברגע הזה יכול לדבר עם מלך מלכי המלכים הקב"ה.

לפני שנתיים ראיתי שפרסמו, שנשיא ארצות הברית נוהג להזמין אליו פעם בשנה, אנשים מכל העולם ומקדיש לכל אחד מהם שתי דקות, וזה נחשב כבוד גדול ביותר. סיפרו על איזה יהודי מכאן מב"ב, שקיבל הזמנה והלך לשם, ישב אצלו שתי דקות לחץ לו את היד והצטלם איתו. ואמרתי בליבי מה ההתלהבות הגדולה? לחץ יד של אחד שהיום קוראים לו נשיא ארצות הברית, אבל כעבור שנתיים הוא יוחלף, אין עוד 'בוש'! הוא לא יכול להמשיך להשאר נשיא. כל השם והעוצמה שלו זה מהכסא שלו, בגלל שהוא נשיא ארה"ב. אבל כשסיים את תפקידו הופך להיות כאחד האדם.

אבל לנו, יש את הזכות לדבר יום יום עם הקב"ה, שחרית מנחה וערבית. ולא זו בלבד אלא כל כוס מים שאני רוצה לשתות אני מדבר עם הקב"ה, "ברוך אתה ה' מלך העולם..." האם זה דבר קטן? היום אנחנו לא יודעים כ"כ להעריך את זה. אבל

כשיתבטל היצר הרע, כולם ידעו להעריך, לכן צריך לנצל מהר מהר, כמה שיותר. כשיבוא המשיח הוא ישאל כמה מצוות אספת במזוודה שלך? בא ותקבל עליהם שכר לפי זה, אבל עד כאן, מהיום והלאה שהיצר הרע התבטל, תעשה את כל המצוות שבתורה, בלי שום שכר. לכן שלמה המלך קורא לימים האלה "יגיעו ימים אשר תאמר אין לי בהם חפץ".

כבר אמרתי בעבר, וכל מי ששמע בקולי הרויח. לפני שהולכים הביתה כל אחד יקנה פנקס, ויכתוב לעצמו תוכנית מה אני עומד ללמוד במשך ימי בין הזמנים, וזו ברכה גדולה. גם אני עושה כך לעצמי. לפני בין הזמנים שאז יש לי בל"ג קצת יותר זמן ללמוד, אני קובע לעצמי הספק מיוחד, אני חייב להספיק להגיע מכאן לכאן, משתדל בעז"ה יום יום. וכאשר מסתיימים ימי בין הזמנים, אני שמח, ב"ה עמדתי בהספק שלי. אבל מהיום הראשון שיוצאים, אני מפקח על עצמי, לראות אם עמדתי לפחות בחלוקה שוה. תשמעו ותרויחו. זה רווח, רווח גדול מאד.

תקדשו שם שמים, שהאנשים יראו אתכם ויתפעלו, יגידו אלו בני תורה, בחורי ישיבות מתנהגים כ"כ בדרך ארץ, כולם יראו כמה התורה מעדנת את האדם, יראו את ההבדל, כמו שלא אמנו אמרה על ראובן: "ראו מה בין בני לבין חמי". כל מי שיראה אתכם יגיד: הלואי שאזכה שגם הילדים שלי יהיו כאלה, ו'חברך חברה אית ליה', ואז נזכה שיתרבו בני תורה ומלאה הארץ דעה את ה', וכל הזכויות האלו יזקפו לכם.

יהי רצון שנזכה כולנו לחגוג את חג הפסח בשמחה ובטוב לבב, מתוך יראת ה', מתוך אהבת ה', ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו. אמן. ❁

פד

גלריית המוזנות
הבא בסימן יובל שני

בכלי התשכ"ג - התשע"ג
50

ממלכת התורה הקדושה

"כסא רהמים"

בפ

מערב "ההילולא" התשע"ג,

זנים למוסדות ישיבתנו הקדושה.

האולם המפואר

מי יחזיר איתם הבית?

כולם באים
כא הזבזים כא הכיפת כא הגילאים

הכנה המרטימה

גלויות הרבנים

מתנות יחודיות
לדרכי הישיבה

תלמידי מלכות איכותית
מנצחה את הערב - הלוא
בני ברק

המנחה הרב מצליח חי מאוסוס שליט"א
 מקבל בברכה את באי ההיילואל

השר (לשעבר) הרב משולם נהרו נאמן

השר לפיתוח הקלו
 מר סילבן שלום נאמן

מוה"ר רבי צמח מאוסוס שליט"א
 מגלה על תלאות הישיבה בחמישים שנותיה,
 ומודה אידיבוי הישיבה הצומחים לצידה

ההתרגשות בטיאה
מרת ראש הישיבה שליט"א מליץ לאולם

גולת הכותרת -
מסאו של מרת ראש הישיבה שליט"א

"סצול אלקריביל"
טקס הדלקת נרות לצ"ח הרבנים נ"צ, צ"י
התורמים ה"ו

הראש"ל הרב
 סאמה משה
 צמאר פאט"א

השר (לשעבר)
 הרב אליהו ישי
 מראשי ש"ס

מיתוג מיוחד לבקבוקי הסתיה

קהל האלפים

לי חנוכיה מיוחדת מכסף אהרן
ארידו הישיבה ואורח הכבוד של
הצלב מר פנחס חורי מצרפת

מקהלת הילדים

הראש החיסאורי -
מין ראש הישיבה שליט"א
מברך שהחיינו על סאת חדשה,
ולאת תודה לה' מברך על הכמות
לאמשים שנות הפצת תורה
הסאת הנדירה, נמכת אכל ערבה במחיר

הלובה הטרוגס
מר יוסי תרג'מן
בעל חברת "יוסי מעלות"
מפתיץ ומגלה את
הסוד מאחורי המסכה

ההגלה הגדולה
על סמלות תארוקים,
תכטיי הלהה
ורכבי יונדאי

תפאורה מיוחדת

בנק עולמי

כולם היום מדברים על דירות, זה חולם וזה מגריל, זה מתכנן וזה בונה עיר צוות כתר מלוכה יצא לחפש דרך אפשרית לרכישת דירה לזו"צ ולמרבה ההפתעה גילה כי הכיפה על הראש כאן בבניני הישיבה בין בית הדין למכון הסת"ם מתקיימת פעילות ערה של הגמ"ח "וסמך ידו" המתנהל בהתנדבות מלאה, וכלכלנים מומחים ואנשי מקצוע מגלים כי זהו המפתח לפתוח דלת לדירה משלכם כתר מלוכה בא לשמוע על תנאי הגמ"ח ויצא מופתע מהתנאים הכדאיים בואו חשבון.

השקעה ומסירות, ולהשאירם בעלי חובות, ואח"כ עוד להקדיש להם שיר ביום הכלולות, כשהם עצמם אינם יודעים אם הוא מזמור או שמא קינה. זאת כמובן מבלי להניח שהשיקולים הכלכליים האלו, מוצאים את מקומם לפעמים ראשונים בסדרי העדיפויות, ובמקום "מצא אשה" פשוטה וצנועה העושה רצון בעלה, מגלה לפתע החתן הטרי כי בעלת הדירה היא בעלת הבית... אך לא לזה נסוב מאמרנו, ועוד חזון למועד אי"ה.

החתונה הסתיימה, המעטפות נפתחו, והכסף לאן?!

הזוג המאושר פורש כנפים אל העולם הגדול, נוטל מנה גדושה של בטחון מופרז, וממהר לשבת מול פקיד הבנק.

הבנקאי שבמקצועו צייד ציפורים, ממליץ "בידידות ובדאגה כנה", להטמין את המזומנים במרתפי הבנק, "ואל דאגה עוד הוא יתפח כעיסתה של שרה אמנו...".

הם יוצאים מהבנק ובטוחים כי עוד "ביום השלושים" ישמעו את משק כנפיהם מהדהד בסוויטה משלהם בפרויקט החדש של בני ברק. שנה

בדור הפרסום של היום ידוע, יש מוצרים שתכיר אותם מפסח לפסח, ויש שתטעם אותם מפורים לפורים, יש שתראה אותם מחנוכה לחנוכה, ויש שתשמע אותם מסוכות לסוכות. אבל דירות, גם לסוכות הרי צריך דירה עם מקום לסוכה... גם אנחנו יצאנו לחפש מקום חניה, הצטרפו אלינו למסע, ויחד ננסה לעשות סדר בבלגן ששופכים עלינו בעלי ההמלצות וההבטחות, אז בואו ונצא לדרך...

כל חתן מתחיל הרי יודע, כי כבר אחרי ריסוק הכוס מתחת לנעלי החתונה הנוצצות, יבואו 'הסקרנים' לברר מה עם הדירה? קבלתם סידור מלא? "ואם כן איזו מהדורא? - אחרי גזרת ועדת הרבנים, או שמא נשברה "הצלחת" טרם עלו על השערוריא".

אנחנו ב"ה חונכנו על ברכיהם של רבני הישיבה, כי מוטב להתאמץ על דירה אחת עבורנו בראשית הדרך, מאשר להסחט על חמש דירות "לחתנים" שנה אחר שנה.

ולא רק בסבת החישוב הכלכלי, כי אם בצדקת ההגיון הצרוף והברור כי שום סיבה לא מצדיקה לטרוק דלת בפני ההורים אחר עשרים שנות

עוברת ועוד שנה, ועדיין אין ביכולתם לרכוש אפילו לא חצי "מהמחולקות" של העיר הנחשקת.

אילו רק זו היתה הבעיה, היו נודדים אל הדרום או הצפון בתקווה כי שם ימצאו קן חם ובטוח, אך דירה סבירה מתחילה גם באזורים אלו ממחיר של 550,000 שקלים לכל הפחות, והאוצר שבכספת הבנק בד"כ אצל רוב הזוגות אינו עולה על עשרה אחוז מערך הדירה, וכמובן לא חוצה את קו העשרים וחמשה אחוז הנדרש לקבלת משכנתא.

יש תקווה!

גם אנחנו ישבנו אל מול המצב, בררנו נתונים, ערכנו חישובים, והגענו לתוצאה מפליאה. יש פתרון! ויש דרך! - גמ"ח "וסמך ידו".

הגמ"ח הוא לא בנשיאותו של נגיד מארץ הזהב, ואף לא יושב על קרני המניות שהיום כאן ומחר אינם. מה שכן הוא, פרי ההתנדבות והמסירות למען הקהילה, יוזמה ברוכה וחלוצה של קומץ מרבני הישיבה, שישבו והקימו אחר התייעצות עם כלכלנים ואנשי מקצוע, גמ"ח שיתן מענה הולם לצרכי אברכי הישיבה ובוגריה.

למפרע מתברר כי הדרך היחידה כיום לזו"צ ממוצע לרכוש דירה, חייבת לעבור דרך החדרון הצר של הגמ"ח, בשורות הבאות תופתעו לראות זאת במספרים, אך בל נקדים את המאוחר.

נדפדף מעט בין דפי ההיסטוריה של הגמ"ח: הגמ"ח הוקם באדר התשס"ג ביוזמת הרה"ג רבי מיכאל סגרון שליט"א משגיח ישיבה גדולה, ואילו הצטרפו הרה"ג רבי ראובן פרץ שליט"א דיין בבית הדין "משפט וצדק" שע"י ישיבתנו הקדושה, והרה"ג רבי אליהו כהן שליט"א מראשי מוסדות "אור המאיר" אלעד. ועד היום מידי פעם יושבים הרבנים להתיעצות ייעול, ולאשר הלוואות מיוחדות.

פעילות הגמ"ח החלה אז על בסיס הפקדות והלוואות בדולרים בלבד, אך מאוחר יותר נפתח המסלול השקלי שהלך ותפס תאוצה, כיום פעיל

רק המסלול השקלי היות שלפני כשנה וחצי עקב אי יציבותו של הדולר, נסגר מסלול הדולר לחלוטין.

את התנופה הראויה קיבל הגמ"ח, לאחר שפורסם שכל המצטרף יזכה לברכתו של מרן ראש הישיבה בעיצומו של יום הפורים, והתוצאות כמובן לא אחרו לבוא. עם זאת יצויין כי חלק לא מבוטל מהתפתחותו של הגמ"ח נזקפת לזכותם של הרבנים הרב ניר אריאל ורעייתו שליט"א ראש כולל "רב פעלים" בראשון לציון, והרב יצחק בכר שליט"א ר"מ בישיבה, שהודות לפעילותם הברוכה בתחום הציבורי והטכני, הגמ"ח הולך ומתרחב ב"ה.

"הקמיע" של הגמ"ח היא העובדה שכל פעילות הגמ"ח מתנהלת לא פחות מאשר על ידי הדיין המצויין רבי ראובן פרץ שליט"א שמקדיש מזמנו היקר והחשוב עבור מפקידי הגמ"ח, הגאון רבי ראובן בחושיו הדייניים מריח את מטרותיהם של המפקידים והלוויים, את הנאמנות, ואת הנכונות לעמוד בתנאי ההלוואה. עצם הדבר הזה ללא ספק היא זו שהביאה את הגמ"ח ליציבותו הכלכלית, ולאמון הרב שנותנים בו מפקידי הגמ"ח.

לפני כשנתיים עבר הגמ"ח שדרוג מניירת מסודרת ו'מתוקתקת', לתוכנת ניהול ממוחשבת מקצועית, כל החומר הוקלד ונשמר במערכת. יצויין כי בתחום זה עדיין זקוק הגמ"ח לתרומה של ציוד מחשבי.

כמובן שלא נעז לקפוץ לבריכת המספרים, טרם נברר כי אכן הכסף מוטמן עמוק ומאובטח, וגם בזה אנו מגלים כי הגמ"ח נוקט אמצעי זהירות מרובים. חברי ההנהלה ממאנים לסמוך על "ארבעת השומרים", וכל הכסף מופקד בכספת מיוחדת שנשכרה בבנק, זאת הסיבה שיש להודיע מראש על בקשת הלוואה, בכדי לתת לאחראים זמן ראוי להביא את הכסף.

הבה נחשב

בכדי לערוך תחשיב נכון, ולצורך המחשת העניין, ננסה לעשות זאת לפי הזוג הממוצע על פי הנתונים

הבאים:

עלות דירה סבירה, וראויה לתקופת מגורים ממושכת, בערים שיש בהם ריכוז גדול של ציבור חרדי כמו נתיבות אשדוד ועוד, החל מ- 550,000 600,000 ומעלה, בהתאם למיקום ולאיכות הדיור. (כמובן לא בני ברק ירושלים וכדו').

רובנו גדלנו באושר אך לא בהכרח בעושר, כך שבד"כ אין בידנו סכום שכזה, ואנו צריכים לטול משכנתא מהבנק.

בכדי לקבל משכנתא מהבנק, נידרש להון עצמי של לכל הפחות על סך של 30% מערך הדירה, ואם זו דירה ראשונה יקבלו את פנינו גם ב-25% הון עצמי. כמובן ה"הון העצמי" אינו חייב להיות כסף השייך למבקש, אלא כל סכום שנביא בכוחות עצמנו ללא עזרת הבנק.

מומצע מקבלים מתנות בחתונה בין 30,000- 50,000 ₪,

בד"כ עוברת תקופה של שנתיים פחות או יותר על בני הזוג, של התארגנות לחיים החדשים, משכורות, הוצאות וכו' עד שמגיעים להחלטה כי זהו! הגיע הזמן לקן משלנו. במשך התקופה ניתן לחסוך לכל הפחות סך של 20,000 ₪, אם לא במקרה שהאשה עדין לומדת ושכירות השנה הראשונה מוטלת גם על כתפיהם הרכות של הזוג הצעיר.

בהתאם לנתונים אלו, ננתח יחד את המצב למי ששם את כספו באמתחת הבנק כפקדון לתקופת הימים של שנתיים, ולמי שבחר לעשות מצוות חסד [בו ובאחרים] ולהפקיד את כספו בגמ"ח "וסמך ידו"

חסכון של עשרות אלפי שקלים!

מנתונים שהגיעו למערכת (הנכונים ליום שלישי ב' באדר התשע"ג) נמצא כי הבנק שנותן אחוזי ריבית הגבוהים ביותר להפקדה של סך 50,000 ₪ הוא בנק ירושלים, הנותן ריבית שנתית של 0.72% צמודה

מדד, כך שבסוף התקופה נגלה כי התעשרנו ב722 שקלים חדשים ו...59 אגורות! בבנק מזרחי למשל סבורים כפי הנראה שגם זה מוגזם, ומסתפקים בריבית של 0.01%, ואל תתפלאו כי כעבור שנתיים תמצאו בחשבון 10 ₪ נוספים מתנת הבנק... אם כי ישנם תוכניות חסכון מורכבות, שבהם הריבית עשויה להגיע לסך של 1.7% ויותר, אך בד"כ אינן מתאימות בהפקדת סכומים גדולים ובהפקדה חד פעמית.

נניח שבררנו כראוי, הפקדנו את כספי החתונה בסך 50,000 ₪ בבנק ירושלים והרווחנו סך של 722.59 ₪, בנוסף היינו חסכוניים, כלכלנו את צעדינו בתבונה וחסכנו במשך שנתיים 20,000 ₪, כעת נשב שוב מול ידידנו פקיד הבנק, נשיח לו על שאיפתנו לרכוש דירה בשווי של 550,000 ₪, ואת עזרת הבנק אנו מבקשים בזאת.

את פניו המתנצלות נוכל כבר כעת לדמיין, כי סכום זה של 70,722 עבור דירה זו, הוא עומד על פחות מ-13% מערך הדירה, וכמובן נצטרך לקפל את התלושים המאולתרים, לשוב אל דירתנו השכורה ולהמתין אולי נגיד בנק ישראל יאשר לכבודנו גם משכנתא שכזו...

ומה היה קורה אילו נפקיד את כספנו בקופתו של הגמ"ח? הסכיתו ושמעו.

על כל שקל שנפקיד נקבל עבורו שקל הלוואה, כמובן מלבד הקרן. ובנוסף על כל חודש הפקדה, זכות נוספת של 500 ₪.

של בנק מרכנתיל דיסקונט, שאז התוספת היא גבוהה בעוד אלפי שקלים. יצויין כי הסכומים הנקובים כאן אינם מסמרות נטועים, ועלולים להשתנות בהתאם לגובה ההחזר החודשי, בתנודות ריבית הפריים, בסכום הריבית המשתנה ועוד, אך יש בזה בהחלט בכדי להראות את המגמה הכללית.

ומכאן הסיבה שהגמ"ח מומלץ ומשתלם לכל אחד, גם לבעלי דירות וגם לאלו שלא הצטרפו למחאת הקוטג', כל כסף פנוי מכפיל את עצמו! ותחת חופת הילדים תוכלו באמת לשמוח, כשאתם רגועים כי לא בחודש הבא החוב לבנק הולך ותופח...

תלוי בנו!

את כל הנתונים הבטחנו לציין, כך שלא נוכל להתעלם גם מהנתון הפחות מעודד בגמ"ח. מספר התשלומים להחזר ההלוואה עומד באופן רשמי על פריסה של 24 תשלומים, מצב קצת לוחץ, בפרט שהחזר זה הוא נוסף על תשלום המשכנתא שנעשק מחשבון הבנק שלנו בלאו הכי, כך שתוספת החזר גבוהה מעיקה ללא ספק.

למרות שבכל אופן ההפקדה בגמ"ח היא אופציה מועדפת על פני כל בנק אחר, היות שתמיד נוכל לבחור בהלוואה נמוכה שנוכל לעמוד בה ברווח. עם זאת, גם זה בידיים שלנו, כן! הפתרון נמצא בידיים שלנו, אננו בוגרי הישיבה! ככל שיתרבו חברי הגמ"ח, כך יגדל סך הרזרבות ויעלה מספר התשלומים, וכבר בשנים האחרונות לאור גל המצטרפים החדשים מאושרים במקרי הצורך גם הלוואות עם פריסה של 48 תשלומים, בתקווה כי בקרוב יתאפשר מסלול זה לכל דורש, ואף מעבר לזה. אי"ה.

בוגר יקר! קראת את המאמר, הבנת את ההזדמנות שיש לך, אך שים לב אתה יכול לפספס אותה! אם תדחה, אם תתלבט, יגיע הזמן שתזדקק לכסף ולצערנו לא תוכל לקבלו. צלצל כעת לבנק, בדוק את החסכונות, בדוק את היתרה החודשית בעו"ש, צור קשר עם הנהלת הגמ"ח, ותתחיל לחסוך...

ולכן כעבור שנתיים של חסכון מאומץ של 20,000 ש"ח שכמונב גם אותם נעביר לזיכוי הרבים, לידיהם הנאמנות של גזברי הגמ"ח. נגלה כי כעת אנו זכאים להלוואה מהגמ"ח ללא ריבית כלל!!! בסך 82,000 ש"ח, [70,000 על הקרן (המורכב מ-50,000 מתנות חתונה בתוספת 20,000 חסכון משנתיים ראשונות) ו-12,000 עבור 24 חודשי הפקדה]. ובנוסף לקרן הקיימת מכספי החסכון בסך 70,000 ש"ח נגלה כי יש בידנו "הון עצמי" של 152,000 ש"ח שהוא בעצם 27.2% מערך הדירה!, כך שגם נותר לנו סכום עבור הוצאות תיווך, עורך דין, מס רכישה, הובלה, ריהוט, שיפוץ, ועוד, לא חסר... ומי שמתעקש על 25% יוכל למצוא עבורו דירה בשווי 600,000 ש"ח, והבנקאים עדיין יקבלו את פניו בספר פנים יפות ומאושרות.

אם כי עד לפני כחודשיים הייתה אפשרות לקבל משכנתא גם למי שאין לו 25% מערך הדירה, ע"י קבלת אישור ביטוח מחברת E.M.I. כיום אחר החלטת נגיד בנק ישראל החברה כבר לא מאושרת לאשר ולבטח, ואין שום אפשרות לקבלת משכנתא רק ע"י... בטח אתם כבר יודעים.

מיותר להבהיר כי גם כשחברת E.M.I הייתה מבטחת, ההפקדה בגמ"ח הייתה משתלמת וכדאית יותר, ובתחשיב שכזה ניתן היה להגיע לסכום של כ-70,000 ש"ח חסכון!!! היות שחברת E.M.I גובה אחוזים על הביטוח, שיכולים להגיע לסכום של כ-30,000 שקלים נוספים [נתון שמשנתנה בהתאם לכמה פרמטרים, אופי המסלול, וגם כשרונו של יועץ המשכנתא אם קיים, ועוד], ובעיקר כי על הסכום הנוסף של 82,000 ש"ח שנקבל בהלוואה מהגמ"ח ללא ריבית, גובה הבנק למי שאין בידו את הסכום הזה [בגלל שהפקיד את חסכונו בנק...ונאלץ ללוות גם סכום זה מהבנק, ריבית נוספת שמצטברת במשך שנות הפרעון בסך של כ-40,000 ש"ח לפי המקובל של תקופת 25 שנות פרעון, ולפי ממוצע הריבית הנמוכה ביותר כיום שנותן בנק המזרחי בערך של 3.28, שיכולה להגיע גם לריבית של 3.8 - ממוצע הריביות

”הדשא של השכן”

אם כבר פתחנו בעולם הפרסום, לא נוכל להתעלם מהעובדא שישנם טועים לחשוב, כי אם העובדים שלו לבושים בקפידה עם תגיות אישיות הם מקצועיים יותר, אם המשרד שלו מפואר ומאובזר הוא בטוח יותר, אם רואים אותו מכבב בשלטי החוצות הוא משתלם יותר, ומעל הכל אם אני לא מכיר אותו אני סומך עליו יותר! בטח הוא מוצלח, בטח הוא חכם, ובטח הוא חפץ בטובתי!...

בוגר יקר! הפעם אסור לך לטעות בזה! כן, כאן בישיבה, ביוזמת רבני הישיבה, ועבור בוגרי הישיבה ישנו גמ"ח להפקדת והלוואת כספים הטוב ביותר! המשתלם ביותר! הכדאי ביותר! והאמין ביותר! הצגנו בפניך את הנתונים ואת העובדות, והרווח כולו שלך.

בנק של ברכה

ב מ ה לך

כתיבת המאמר, נחשף חומר זה במקרה בפני כמה מאברכי הישיבה, והתגובה האחידה שלהם הפתיעה את כותב השורות. הם לא מדברים על הרווח וגם לא על התנאים, את זה הם כבר קראו וידעו עוד קודם, הם מספרים על ברכה בלתי מוסברת, על כסף שהם התחילו לחסוך הרבה מעבר ליכולת שלהם מאז שהפקידו את כספם בגמ"ח, לתועלת שאר בוגרי הישיבה הזקוקים להלוואה.

והאמת שהעובדות הפתיעו, אך במקורות הכל כתוב, וכבר ידועים דברי רבותינו על מעלת ההלוואה החשובה הרבה יותר מן הצדקה, עיין רמב"ם פ"א מהלכות מלוה ולוה ה"א, ושו"ע יו"ד סי' רמ"ט סעיף י'.

תקנון הגמ"ח

הפקדות

מטרות: קניית דירה, שמחות, וכדו'.

סכום מינימלי להפקדה בכדי לקבל זכות הלוואה הוא: 4000 למשך שמונה עשר חודש.

אמצעי הפקדה: מזומן במסגרת שעות הקבלה, שיקים דחויים שיופקדו מידי חודש [שקל עמלה דמי טיפול בש'ק], הו"ק דרך הבנק, העברה בנקאית ישירות לחשבון הגמ"ח.

מסלולים: הפקדה לכל מטרה, הפקדה לחסכון לנישואי הילדים, מפוצלת לכל ילד.

עמלת ניהול: חד פעמי בסך מאה ₪. הוצאות הגמ"ח תשלום הכספת וכדו'.

הלוואות

זכאי להלוואה הוא מי שהפקיד למשך 18 חודשים ללא משיכה! עם זאת משיכה שמוחזרת תוך חודשיים לא נחשבת משיכה, וניתנת הלוואה בתום שמונה עשר חודש. סך ההלוואה שמקבל המפקיד, שווה לסכום שהפקיד בגמ"ח. לדוגמא על הפקדת 50,000 זכאי המפקיד לקבל הלוואה בסך 50,000 ₪ כמובן בנוסף לקרן שהופקדה. בנוסף, על כל חודש של הפקדה זכאי המפקיד להלוואה בסך 500 ₪. יש להכין ולהביא שיקים דחויים למשך חודשי הפרעון בעת קבלת הלוואה. בכדי למנוע אי נעימות וכדו'.

פרעון ההלוואה: נכון להיום הפרעון מחולק ל-24 תשלומים, כל תשלום לחודש.

ההלוואה תינתן רק לאחר מילוי טופס החתום בשני ערבים (ערב קבלן).

ההלוואה: היא עד שנתיים מיום משיכת הקרן.

כל ספק ודין ודברים אם יהיה, שאינו מקובל על שני הצדדים, יובא להכרעתו של מרן ראש הישיבה שליט"א.

שעות הגמ"ח: יום ראשון בין 2.00-1.00 אחה"צ, יום חמישי בקיץ

1.00-2.00 בחורף 5.30-6.30 אחה"צ. הזמנים עשויים להשתנות יש

להתעדכן (בד"כ בין שתיים לשלוש) בטל: 03-5747316-

הודעה חשובה: כל מפקידי הדולר בעבר, מתבקשים למשוך

את הדולרים שבגמ"ח עקב סגירת המסלול.

קול מצהלות חתנים מחופתם
 כוס של ברכה נשגר לכבוד החתן המפואר

ר' נתנאל בוכריץ הי"ו

בנו של ידיד הישיבה, אוהב תורה ולומדיה

ר' יוסף בוכריץ זצ"ל

לרגל יום חתונתו ויום שמחת לבו

עב"ג הכלה הכלולה מב"ת

בתו של ידידנו רבי מערבי טראבלסי שליט"א

יה"ר שבורא עולם בקנין, ישלים זה הבנין, מתוך אושר

ועושר נחת ושלוח, ויזכו לבנים ובנות הולכים בדרך ה',

תשרה השכינה בביתם, ששון ושמחה ישיגו, אהבה ואחווה

שלום ורעות. אמן.

הרב צמח מאזוז המערכת

בשבח ובהודאה לה' יתברך יצא לאור
 בהוצאה מיוחדת ומהודרת, בכתב מסודר ומאיר עיניים,
 קונטרס

שערי רחמים

סדר ספירת העומר המדוייק
 תפלות והושענות מספר "לשון חכמים"

למרן רשכבה"ג

רבנו יוסף חיים זיע"א

לאומנם בכל יום אחר ספירת העומר
 עד יום האחרון של הספירה. עם תפלות מנחה וערבית.
 עם הגהות והערות של

מרן הגאון ראש הישיבה שליט"א.

וכן מאמר מיוחד על סגולת המלח בימי הספירה.

מזמנים למיכרות
 לשמחות ואצרות.

להזמנות אפשר להתקשר ל:
054.8463584

מכון "מאורות אבי" שעי" מוסדות "יתד התשובה", מגיש:

אשירה לה פתח אשירה לאלקי בעדי (תהלים קי, טז)

אשירה לה

שירים ופיוטים
 לשבתות למועדים
 ולשמחות
 עם "שירת הקשות"

חופיז וי3א לאור

נגן אהיץ החמיר מיוחד:

הטל: 054-844-6060

(חמיר מיוחד ארמאניק לפני תך הפסח)

חדש!

אנא פ' תזכורה א' ע

כי אן עבד
מתוך הוידוי שכתב המנוח זצ"ל

אני נא לה אמרה כזה

תמונה שצולמה ע"י החברים דקות ספורות קודם הטביעה

היא כחולה ושקטה, היא נעימה ושלווה אך ביום בהיר טרפה לחיקה בלפיתה אכזרית עלם חמודות | ביום בו נתלו המאורות הוא טבע בה בפתאומיות, הבחור היקר מאיר זמיר ז"ל שעוד עתיד היה להיות ממאורי האומה | לרגל יום האזכרה ד' בניסן, שבנו אל הרגעים הקשים, נזכרנו בדמותו האצילית, והעלנו זכרונות.

של התנא ר' מאיר בעל הנס זיע"א, החליטו לרדת
להתרעננות קלה במימיה הזכים של הכנרת.

ירדו הבחורים אל המים, והתחילו להשתעשע
בהם קימעא, לאחר כמה דקות ובסיבה בלתי
מוסברת יצא מאיר מהמים, ושוב סחבוהו רגליו
וירד המימה. במבט לאחור נדמה כי באותם רגעים
גורליים, התחוללה מהומה בבית דין של מעלה,
אראלים ומצוקים נלחמו על נפשו הטהורה והזכה,
על גורלו של הנער הצעיר שנפשו עוד השתוקקה
לחיים של תורה, לקנות עוד ועוד תורה ומעשים
טובים, אך מסתבר כי נצחו אראלים את המצוקים
ומאיר נעלם...

החברים שגילו לפתע כי מאיר איננו, החלו במסע
חיפושים מבוהל בחוף ובתוך המים, ולרגע לא העלו
על דעתם כי הגרוע מכל התרחש, וכי גופתו הקרה
מוטלת ללא רוח חיים מתחת ליריעה הכחולה
והמאיימת עליה הם דורכים.

כעבור דקות ארוכות שנדמו לנצח, הוזעקו אנשי
הצלה, ומסע חיפושים נרחב נפתח אל תוככי המים.

אבל כבד

ובישיבה, עשרות בחורים שבחרו להוסיף מחול
על הקודש, ונותרו ללמוד גם בחלק מתקופת
בין הזמנים, ישבו ולמדו בחשק ובהתלהבות, עד
לרגעים אלו. הידיעה המבוהלת שהגיעה כי מאיר
נעלם בכנרת, אילצה את הבחורים להחליף את

מאיר גבאי

ממימי התורה למימי התרעלה

היה זה ביום רביעי לחודש ניסן התשס"ח, ויום
רביעי בשבוע- יום שניטלו בו המאורות. שמש
אביבית שוטפת את הארץ, ושערי הישיבה
הומיים בבחורי החמד ששבים לביתם לחופשת
חג מקוצרת. בידיהם הם מגלגלים מזוודה גשמית
של בגדים וספרים, אך בלבם נוטלים הם בחדוות
נעורים, מזוודה גדושה בתורה וביראה, אותה רכשו
בעמל רב על ספסלי בית המדרש ב"זמן חורף"
החולף.

כמו רוב הבחורים, התנער לו בחור יקר ונעים
הליכות ר' מאיר זמיר מתלמודו בו היה שקוע ונתון
ברוב שעות היממה במשך כל זמן החורף הפורה,
וחפץ היה להתרענן בטויל קצר בצפון הארץ,
להנות מיופיה הקסום של ארצנו הקדושה, ולזכות
להשתטח על קברי הצדיקים הטמונים בה.

התארגנו והתאספו להם קבוצת בחורים, הכינו
צידה לדרך הכוללת ספרי קודש, והפליגו צפונה.
לאחר כשעתיים נסיעה, נצבע הנוף העומד אל מול
פניהם בתכול עמוק ממראה המפעים של הכנרת
המתנוססת בטבורה של ארץ ישראל, ובישרה על
בואם למחוז חפצם - עיר הקודש הקדומה טבריה.
בטרם טיפסו הבחורים במעלה ההר אל ציונו

נרות עמומים שניסו לגרש את החושך ללא הצלחה. כאשר נטו צללי הערב, החל מסע ההספדים המרטיט מרחבת הכניסה לשיבה. מרן ראש השיבה שליט"א הרגיע בנועם שפתותיו את החברים והמשפחה ההמומים והמוזעזעים, ואמר בדבריו כי עת הזמיר הגיע "הזמיר" ר"ת הבחור זמיר מאיר ילד רחל, והוסיף כי מאיר זמיר בגימטריא "ים כנרת". כן נשאו דברים מוה"ר הרב צמח מאזוז שליט"א שדיבר ברתת על כי עלה המוות בחלוננו, וקטף פרי יקר משיבתנו הקדושה. וכן הדרשנים הגדולים הרב יהודה יוספי שליט"א, והרב אריה שכטר שליט"א, שעוררו את הקהל לתשובה.

בחצות ליל לקול בכי ותמרורים, נטמן מאיר למנוחת עולמים בהר המנוחות בירושלים עיר הקודש, כאשר מאות מבחורי השיבה ובני המשפחה מלוים אותו בדרכו האחרונה.

האור שבמאיר

עם היודע הבשורה הכואבת, נגשו כמה בחורים אל תא הספרים והכתבים של מאיר בכדי ללקט את חדושו וכתביו ידו היקרים. דף חידוש על הש"ס ועוד דף ועוד דף, על הב"י, על התורה, על התהלים, על משלי, עשרות דפים וגזרי נייר. אך לפתע צצה דפדפת קטנה מבין אחד הספרים, והתוכן שהיה כתוב בה הסעיר את השיבה. בעמוד הראשון כתב מאיר לעצמו את רשימת מסכתות הש"ס, כשהוא מסמן ב-ני איזו מסכת כבר למד, ואיזו באמצע. ובדף הבא בדפדפת מתגלה וידוי מזעזע ומצמרר אותו ערך מאיר בינו לבין קונו. הוא מתוודה שם: כי התווכח בלימוד שלא לשם שמים... וכי לא כיון פעם אחת טוב בתפלה... ועוד דקדוקים קלים שרבים מאתנו עוד טרם גילו כי נכשלו בהם כלל. את שולי הוידוי הוא חותם במלים אלו: "אנא ה' תעזור לי כי אני עבדך"... שקדנותו של מאיר היתה לשם דבר, הוא היה מסתגר בפנת הספריה הצרה, רכון על דפי הגמרא,

ספרי הלימוד בספרי תהילים, והיכל השיבה התמלא בתפלות טהורות בתקווה ובציפייה, כי כבר תגיע הבשורה, כי הנה הוא נמצא, הוא רק הלך שניה, הוא יצא לרגע...

השעון פסע קמעה, חששות אימה החלו לכרסם, וקולות התפלה הרקיעו שחקים, חפץ כולם היה לקרוע שמים להושיט יד אל ספרי הדין והגזירה, ולהשליכם במצולות ים...

אך אל המצולות הושלך כבר משהו אחר, כעבור שעה ארוכה של תפלות, נכנס בחור שקיבל הוראה להעביר את הידיעה המרה, דפק על הבימה והכריז: "ברוך דיין האמת - מאיר טבע"... הבחורים הוכו בתדהמה, וקיבלו לפתע את בשורת האיוב כאזמל חד בבשר החי: קולות הלימוד הערבים הפכו באחת לקולות בכי חנוקות, ותחושת אבל כבד נפלה על כתלי בית המדרש. אלו הכתלים שהיו עדים דוממים לשקידתו של מאיר, אלו שזכו לביקוריו התכופים בשעה שהיו ריקים מנפש אדם, עמדו כעת והשתתפו באבלו של עולם.

בעוונותינו הרבים, נגזרה גזירה מלפני קודשא בריך הוא, וניצחו אראלים את המצוקים. עת הזמיר אכן הגיע, ולאחר שעות של חיפושים קדחתניים נמשתה גופתו הטהורה של מאיר ז"ל ממי התרעלה.

"מאיר זמיר נפטר" חיש רצה לה הבשורה האיזומה בשיבה ומחוצה לה, ופרסה כנפיים בין כל החברים המכרים ובני המשפחה שהבשורה נפלה עליהם כרעם ביום בהיר וכמכת חושך בצהרים.

לעת ערב הובאה מיטתו של מאיר אל היכל השיבה, שמה נאספו ובאו בחורי השיבה הקרובים והרחוקים שהגיעו ובכו את השריפה אשר שרף ה'. המטה הועלתה להיכל השיבה, והמחזה היה מצמרר. בבית המדרש בו ישב בשעות הלילה המאוחרות והגה בתורה, כעת ניצבה מיטתו, במקום בו הקיפו אותו חברים לשמוע ממנו קושיות ותירוצים בשמחה ובגילה, כעת הקיפו אותו וקראו תהילים בבכיה ובתוגה, ובמקום הספרים שהקיפו אותו תמיד, ריצדו

הוגה באותיותיו

עיונים בנוסחאות התפילה

התפלה והדקדוק-קשר הדוק

חלק א':

בענין ניקוד כ"ף הכינוי בתפלה

פרק א'. לא תוכל להתעלם! (המשך מחוברת מספר 7-8)

המאמרים הקודמים, שאין כאן טעות בעיון או בהבנה או שכחת כלל או פסוק מסוים וכדומה, אלא שכל היסודות הפשוטים ביותר לא ידועים

הרב מרדכי מאזוז

ראש ישיבת "כסא רחמים - עמנואל"

אקדמות מלין

לו בזה, שאין זה ניקוד נקבה אלא ארמי, וכללים רבים בדקדוק בנושא זה אינו מכיר. ודא עקא שבטחונו בדבריו גרם לת"ח חשובים להעתיק כל דבריו, ולפרסמם ברבים, ולדחות בתוקף דעת המגיהים, כאשר גם הם כל ימיהם עסוקים בעיקר בהלכה ולא בנושאים אלו. ולכן הוכרחנו לפרוש השמלה כצורתה ולהציג הדברים באמת; שאין כאן קושיות, שעליהם תירוצים, וממילא אולי יש כאן ויכוח... אלא שיש כאן טעויות מוחלטות! ויש לתקן הדברים במהדורות אחרות ותול"מ. ואין כוונתי שאין מקום להתווכח על עצם ההגהה, ושאין פוסקים שדעתם להמנע מההגהה, אלא דוקא כלפי הטענות העיקריות של לב אהרן, שחשב בדמיונו שיש כאן ראשונים ומופתים וכו' וכו', ובאמת לא יער ולא דובים.

ודע שהמחבר הנ"ל הוא אהובנו ויקירנו, וידעתיו שהוא שקדן גדול בתורה ומורה הוראות

א. במאמרים הקודמים התייחסנו ל"קושיות" שנכתבו בשו"ת לב אהרן על הגהה זו של תורתך במקום תורתך וכו', אשר מכח קושיותיו הסיק בבטחון עצום ש"טעות מרה" לומר שמנהג העולם בזה טעות (שם דף קי"ח ע"א), וגם מי שכבר שינה, יחזור למנהג העולם (שם ע"ב). ולעיל מיניה בסימן י"א (אות י"ט), הרבה לשבח מקנתו "שבאשר לניקוד זכר ונקבה" [מאן דכר שמיא זכר ונקבה?! עיין לעיל מאמר א' טעות א'], תלי"ת כי גבר עלינו חסדו, עשה את שאינו זוכה כזוכה, הראנו "נפלאות" מתוה"ק "באותות ומופתים" מרבותינו הראשונים איך שלשיטת כולם אין להגיה בזה כלל... דלא להשנאה עוד כל ימי עולם... ומינה לא תזוע". וכן ע"ז הדרך, דברים הדברים זרים ומוזרים שאין להם שום כיסוי, לא התחלה ולא יסוד, ונובעים מחוסר הכרת החומר הנדון כמו שכבר ראית בשני

מבוארים בדברי המדקדקים הראשונים. ועתה נותר לנו לבאר מדוע באמת זו אינה שאלה כלל. **טעות ח'. "כי אהבתי זרים ואחריהם אלך"?** (ירמיה ב', כ"ה)

ג. ובאמת שהדברים פשוטים לכל מי שבקי בכללי הדקדוק, וגם מי שלא בקי בהם, אבל מי שדן בנושא זה, ועבר על כל דברי לחם הביכורים בענין, עיניו יחזו שעם תחילת דבריו בטרם השיב על כל דברי מרן החיד"א אחת לאחת, ערך (מדף כ"ג ע"ב והלאה) כמה הקדמות מסודרות, ובהם כללים חשובים הנחוצים להבנת כל הנושא, וההכרחים שמביאים אותנו להגיה, ובאחת מהם כתב וז"ל: **"עוד כתב הראב"ע ז"ל בספר צחות, שהגם שנמצאו מלות זרות במקרא [היינו שמנוקדות בניגוד לכללים הרגילים], לא נעזוב רוב הפסוקים שנמצאו במקרא על דרך הדקדוק, ודבר באותם שנמצאו זרות. ע"כ (לשון הראב"ע). והביאו בעל ישרש יעקב". עכ"ל** לחם הביכורים. ופלא גדול שנעלם זה מעיני הרב לב אהרן, שהרי כבר מזה תשובה מוצאת על שאלתו הנ"ל, שהרי בסך הכל בכל התנ"ך יש רק "שש עשרה" תיבות יוצאות מן הכלל, כמו שהבאנו לעיל בטעות ז', [ולב אהרן עצמו ידע והביא רק שש בלבד], ולעומת אלפי מלים המנוקדות כהלכה, הן בגדר זרים בלי ספק.

ואיננו צריכים לסמוך על הכרעתנו בזה שהם זרים (מלבד שכבר הסכימו וכתבו כן כל הגאונים המדקדקים הנ"ל אות ב'), כי גם בזה רבנו אבן עזרא גילה דעתו בפירוש עליהם שהם זרים, וגם את זה הביא רבנו לחם הביכורים, ואילו ידידנו בעל לב אהרן היה לומד דבריו על הסדר, ומדקדק בהם כהלכה, ודאי היה מגיע לזה ג"כ, ונמנע מהקושיות הללו, וזה לשון לחם הביכורים (דף כ' ע"ב): **"וקרוב לזה**

ומזכה הרבים, אשריו ואשרי חלקו, וכבר שקלתי בדעתי בזמנו בצאת ספרו, להתעלם לגמרי מדבריו אלו בנושא זה משום כבודו, והסתפקתי בהערה קצרה בשתי שורות באו"ת בזמנו, אלא שמאחר שלצערנו נגרם מכשול על ידו כאשר העתיקו כל זה בשלימות בספרים מפורסמים שבדור, והציגום כדברים מוחלטים, ועשו מזה רעש גדול, ובלי ספק שסגנונו הבטוח בזה גרם לזה, לכן הוכרחנו להטות הכף לצידה השני והנכון. ודי בזה. ודע שבירחון יתד המאיר (חשון תשע"ג) כתב אברך יקר אחד הי"ו להשיב על דברינו במאמר א', ואחמה"ר לא השיב כלום ולא ידע מאי קאמר, וכל מי שמבין קצת בדקדוק והבין כללים אלו, ומה שביארנו במאמרים הקודמים, ובמאמר הסמוך בעז"ה, חיש יבין צדקת דברינו בזה, וא"א לאבד הזמן יקר הערך, על ויכוחים עקרים בלי תכלית. ותו לא מידי"].

ב. והנה, בסוף מאמר ב' הבאנו דברי הרב לב אהרן שמצא כמה מלים בתנ"ך המנוקדות כארמית, צַןֿף השמֿדָּף ועוד, והעיר שא"כ יש יוצאים מן הכלל מלים בלשון נקבה על זכר. ע"ש. וביארנו שם שאינו לשון נקבה, ושגם היוצאים מן הכלל אינם אלא **בפעלים** ולא בשמות ואין להקיש מאחד על השני. וגם לגבי הפעלים, הערנו שזו קושיא ישנה ופשוטה שכל הפוסקים והמדקדקים שעסקו בנושאים אלו, והסכימו להגיה, היה זה למרות שידעו היטב מפסוקים פשוטים אלה אשר כל נער פוגש בהם, וביארו דלק"מ. והבאנו שכן כתבו **הגאון היעב"ץ**, הגאון בעל **עיקרי הד"ט**, הגאון **ישרש יעקב**, הרה"ג רז"ה **המדקדק**, מרן הגאון **לחם הביכורים**, ובקונטרס **איש מצליח** שיצא לאור ע"י הישיבה בשנת תשס"ג. וכ"ש שהדברים

מצאתי להראב"ע ז"ל... שהוא סובר שהם זרים בהחלט ואינם לפי דקדוק הלשון, וזה לשונו [של ראב"ע] בפרשת כי תבוא: הַשְּׁמֶךְךָ, מלה זרה, כמו ביום הַבְּרָאָה. ע"כ. ובישעיה סימן ל' [כתב ג"כ]: עֲנֶה, מלה זרה, וכן כי פֶּאֶרְךָ. עד כאן לשון לה"ב. ומעתה אחרי שהעיד בנו האיש אדוני האר'ש, ראש המדקדקים רבנו אבן עזרא, מחד גיסא שאין לסמוך על הזרים, ומאידיך גיסא שמלים אלו זרות, אם כן פשוט שאין להשתמש בהם בתפלה, ואין ללמוד מהם לדיבור הנכון, וזו התשובה שביארו כל החכמים הנ"ל הרז"ה והיעב"ץ ועיקרי הד"ט וישרש יעקב. ע"ש. וכבר כתב שם לה"ב בהמשך דבריו: ובטילה היא דעת האומר לנו: כי אהבתי זרים ואחריהם אלך!"

"הוכחה ברורה כשמש בס"ד שראב"ע וכל דורו לא אמרו ולא ראו ניקוד תורתך ומתנגדים לה"

ד. ואם בעל נפש אתה, בין תבין את אשר לפניך, כי אם נחבר את האהל - שתי ידיעות נכבדות הנ"ל מדברי ראב"ע והמסקנא היוצאת מהם כנזכר, להיות אחד עם מה שכתב מלים מפורשות וברורות כשמש, בפירושו לקהלת (פרק ה' פסוק א'), "שהתפלה הקבועה היא כולה דברי צחות בלשון הקדש!" וגם כתב בהמשך: "ואנו חייבים לדעת דקדוק הלשון היטב שלא נטעה בברכות" [ובכל התפלה, כמבואר בכל דבריו שם מתחילה], אם כן אחרי שמסביר לנו בשפה צחה, שתורתך וכו', זה לא ע"פ הדקדוק אלא זר, ולא מיבעיא בשמות שאינם בנמצא כלל (כדלקמן), אלא אפילו בפעלים, נמליקך וכו' שקיימים, ס"ל שהם זרים, א"כ אם יש צד בעולם שיהיה מנהג אמיתי בזמן רבנו אבן עזרא לומר בניקוד משובש זה שאינו אלא חיבור

ארמי ועברי כמו שיתבאר בס"ד, היתכן שיקום ויאמר ראב"ע שהתפלה כולה "צחות" בלשון הקדש, הרי הוא זה שפסק שאין זה צחות, אלא זר, מחוץ למחנה מושבו!!! אתמהה! וכ"ש תמוה שבא ומעיר שם לר"א הקלירי על שפיוטיו מעורבים בלשון תלמוד עם לשון הקודש, ואין זה נכון, בפרט בעת התפלה. ומקשה עליו, למה לא למד מהתפלה הקבועה וכנ"ל. ואילו לא היה בְּעוֹלָם הניקוד הנ"ל, מה מקשה, אדרבא הביא ראיה לסתור, שהרי ניקודו בתפלה הוא ע"פ הזרים וע"פ המקובל בניקוד התלמוד! אלא ברור כשמש בצהרים שבזמן הראשונים לא נראה ולא נשמע כדבר הזה.

ודע שמלבד שזו הכרעה מפורשת של ראב"ע שאין להתפלל כן, הנה זכינו ליותר מזה ל"עדות" ברורה על מנהג כל בני דורו, ראשונים כמלאכים, בזמן הרי"ף, הרמב"ם, הראב"ד, המאור, ועוד ועוד, שהרי לא מתווכח גבי התפלה, אלא מביא את התפלה כעובדא קיימת, הפשוטה לכולם, שיש בה כח להוכיח ולסתור דברי הקליר, וכל תלמיד יודע שלעולם מביאים ראיה מדבר מוסכם דאל"כ אמרינן ליה ערבך ערבא צריך?² [ומזה תבין בכפל כפליים, עד כמה המהלך שכתב לב אהרן, לתלות בדעת "ראב"ע" שמאשר הניקוד תורתך, הם דברים מרפסין איגרי, ששמים בפי חכם ההיפך הגמור מדעתו, מלבד מה שכבר ביארנו לעיל השגיאה מצד שניקוד ולשון נקבה כלפי מעלה, אוסרו ראב"ע בכל תוקף].

טעות ט'. ב"שמות" אין יוצאים מן הכלל.

ה. ומלבד האמור, שלא ידע שאין לסמוך

2. והקליר ס"ל שפיוטים שאנו מחברים, שונה הדבר, ומותר לנו לשנות קצת, ולכן גם מדקדקים רבים חיברו פיוטים גם עם ניקוד שקף וכו', כי בשירים מותר ונהגו לסמוך על זרים.

1. כצ"ל. דפו"ח מהדורת מהר"ג מאוזן שליט"א.

לב אהרן שהעתיק את דברי מו"ר בלאוקמי גירסא וכנ"ל, ויהי כמשיב שהוא יבוא "על סדר דברי הגאון הנאמ"ן שליט"א", עד אשר כָּלָה לדבר ולענות אשר נראה בעיניו (כפי שראית לעיל). ומכח זה הגיע למסקנות מרחיקות לכת כדלעיל.

ואולם פלא הוא, שבהעתקתו את לאוקמי גירסא, דילג על ההרים, על טענה גדולה כהר תבור, אשר בכוחה לבד את בניינו לשבור, ואיך אפשר להתעלם ממנה ולעבור?! וזה לשון מו"ר נר"ו שם: "ועוד ביאר שם בלחם הביכורים שהניקוד בסידורים הרגילים סותר את עצמו מיניה וביה, למשל "השיבנו אבינו לתורתך, וקרבתנו מלכנו לעבודתך", באו בניקוד כדיון, ואילו "שים חלקנו בתורתך" וכיוצא באו בקמץ ושוא כלשון ארמית, ובאותו קטע עצמו מסיים "והנחילנו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו וכו' מקדשי שְׁמֶךָ", והם תרתי דסתרן. ועוד כיוצא בזה הרבה". עכ"ל"ק.

וכשתבונן בכח עוצם קושיא זו, תשכיל לראות מעתה שגם אם היה ממש בכל ישוביו דלעיל ע"פ "הדקדוק", עדיין אין זה מציל מספיק את ניקוד הסידורים, כי אחר שרואים שאין שום עקביות בניקוד זה, א"כ הדבר ברור שמה שנוקד כן אינו ע"פ "המדקדקים" שהביאו המדפיסים (ע"פ דמיון ההמון) שישבו על המדוכה, ופסקו פעם לנקד תורתך ופעם תורתך, פעם שְׁמֶךָ ופעם שְׁמֶךָ, בלי שום כלל וסדר, שזה לא יתכן, ואם בחרו לילך אחר הזרים, אז יוליכו את כולם כך, ומה ראו שלא להשוות מידותיהם, אלא ודאי שהכל שיבוש.

והמעייין למרן הגאון לחם הביכורים (דף ל' ע"א), עיניו יחזו שהחשיב מאד קושיא זו, שכתב וז"ל: "ועכשיו אני מראה לך שהמנוקד

על הזרים אף כי הכל כתוב בלה"ב, יותר מזה קשה, איך עלה על דעתו על פי זה להתיר בכל התפלה לומר כך, הרי כל היוצאים מן הכלל הם רק ב"פעלים" בלבד, אלא ב"שמות" אין שום יוצאים מן הכלל, וכבר ביארנו למעלה שעדר עדר לבדו, ולא הכל בחדא מחתא מחתינהו. והיה לו ל"יישב" לפי דרכו, רק את הפעלים (כגון בברוך שאמר הנ"ל, וכן בקרבנות של שחרית) אך לא ב"טובך" ו"שמך" ו"תורתך" ו"ישועתך" וכו'. ומאחר שרואים שהמדפיסים גם בהם ניקדו שלא כשורה (ורק לפעמים, בלי שום עקביות, ואכמ"ל בזה עתה), הא ראייה שאין להם שום כללים, רק בלבולים, ואין לסמוך עליהם גם בפעלים, שלדעת המדקדקים הם זרים.

וכבר כתב כל זה הגאון ישרש יעקב (עמוד כ"ב) והעתיק דבריו בקיצור מרן לחם הביכורים (דף י"ח ע"ב) וז"ל: "סוף דבר, חיפשתי בכל ספרי המדקדקים המפורסמים, ולא מצאתי שמוש זה כלל, וזה לי עשרים שנה שבדקתי במקרא בעיון ובהתבוננות גדולה, ולא מצאתי שמוש זה ב"שמות" כל עיקר". אך בפעלים נמצאו מעטים כאשר יתבאר עוד. וכבר הבאנו לעיל (טעות ג') לשונו של לה"ב עצמו בסיום דבריו שכתב כן. ע"ש. ועוד האריך בזה הרבה בסיום דבריו עם הוכחות נמרצות ובדיקת המקרא. ע"ש. וכ"כ הגאון בעל עיקרי הד"ט כמו שהבאתי לעיל. וכ"כ זה בועץ שמואל הנ"ל (עמוד ש"ו). וזה מבואר גם בדברי המדקדק הקדמון תלמיד רס"ג, דונש בן לברט, ראה לשונו במאמרו של מו"ר נר"ו ניסן תשס"ט. ע"ש.

טעות י'. והתעלמת מהם? השב תשיבם!

[טענת הסתירה]

ו. ואף גם זאת תימ'ה תימ'ה אקרא, על הרב

ואיש סודו של הרמב"ן אשר נגלו לו מלאכים בהקיץ, ומהרח"ו מעתיק מדבריו בכמה מקומות, (וראה דבריו ואודותיו עוד, במאמרים הבאים בעז"ה). ור"י הנגיד הוא מסוף תקופת הגאונים, [וזה מלבד עוד להקת ראשונים נוספת, ועדויות ברורות על מנהגיהם מדור הגאונים ואילך, כפי שיבואר אי"ה במאמרים הבאים].

ולאיש אשר העלם יעלים עיניו בכל הנ"ל, איך אח"כ יוצא לשאוב בכדו כל מיני ישובים תמוהים, בבטחון עצום, האמנם סבר ש"הוכחותיו" מהראשונים התלויות על בלי-מה, גדולים יותר מדבריהם המפורשים? ואיך בראותו כך, לא חשד בעצמו שאולי טעות לו בהבנתו בראשונים? אתמהא! ועיין עוד לו בספרו (סימן י"א אות ד') מה שהטיף מוסר לחכם אחד זצ"ל "על עצם גישתו שהכניס ראשו להכריע בין ונגד רבותינו הראשונים בענין", ע"ש דבריו כדרבנות. ואיך שכח מוסר יקר זה בנוגע אליו, מה גם שהחכם הנ"ל ז"ל היה בקי הדק היטב במלאכתו אשר דן בה, ואילו החכם דידן לא מכיר בה כלל, וחכמים הזהירו בדבריכם.

המשך יבוא בעז"ה בגליונות הבאים

בסידורי התפלות הוא טעות **בראיה מוחשית**, וידוע לכל חכם ומבין, כי קושית הסתירה מיניה וביה, היא קושיא שאין למעלה ממנה, ולכן יש לתמוה על המונקד סידורי התפלות... למה לא השוו מידותיהם לנקד כן". ע"ש שהאריך מעט בדוגמאות, וסיים ע"ז שרואים בביאור, "שלא השוו שיעוריהם, כי אם ניקדו העולה על רוחם, והם סותרים את עצמם ממקום אל מקום" ע"ש. [ובל"נ נפרט בזה קצת באחד המאמרים הבאים].

ולא ידענא מדוע משום מה בחרו הרבנים המשיגים שליט"א להתעלם מקושיא עצומה זו, ולהמשיך הלאה, ולהגיע למסקנא ש"טעות מרה" לומר שיש טעות, תחת להודות שהטעות המרה היא של מדפיסי הסידורים, ולא יכלו לשתות מים ממרה, כי מרים הם.

טעות י"א. והיתה העלמ'ה! היצא לשאוב!?

[דברי הראשונים]

ז. גם היתה העלמ'ה בידי לב אהרן, בנוגע לקטע שאכן העתיק מלאוקמי גירסא, אך לא התייחס לזה כלל, והוא מ"ש מו"ר נר"ו שם "שכן דעת הראשונים ר' יצחק דמן עכו ומהרי"ל, ושכן הוכחתי במקום אחר מדברי ר' יוסף הנגיד בנו של ר' שמואל הנגיד שחי לפני כאלף שנה". ע"ש³.

ובמהרי"ל הדברים מפורשים, "כל זך, מך, כך, תך, היה אומרם בסגול וקמץ" (הלכות ראש השנה בתחילתם. והובא בלה"ב דף ל' ע"א). ובהוצאת מכון ירושלים, הוסיפו מכ"י, שכן "היה אומר בסוף ימינו בוורמישא", והיינו שנהג בתחילה כהמון העם, ושוב התבונן שזה טעות.

וכן בר"י דמן עכו הדברים מפורשים שמחשיב זה כ"חטא", בחלק מהמלים. והוא חד מן קמאי תלמידו

3. וכן התעלם מזה בעין יצחק. ובליקוט יוסף, אכן העתיק דברי ר"י דמן עכו, והמשיך דאנן בדין קיבלנו דברי החיד"א שלא לשנות וכו', והתעלם לגמרי ממה שהעתיק לפני כן ממהרי"ל דמן עכו הנ"ל, שזה משנה למעשה את פסק ההלכה, שהרי החיד"א בלי ספק לא ראהו, ותיימה איך בענין זה אישתמטיתה מאי דבפומיה כולי זומא, שאילו ראו אחרונים דברי ראשונים הוו הדרי בהו, והחיד"א עצמו הוא מרא דהאי שמעתא כידוע בשו"ת חיים שאל (ח"א סימן נ"ו). ע"ש. וראה באורך בכל זה במאמרים הבאים בעז"ה.

ועתה כתבו

שמחים אנו להודיע

על פתיחת מבצע תחרות כתיבת

כתב ספרדי הנאה ביותר

על המשתתפים להעתיק את העמוד הראשון של מדור
"מלכם בראשם" בכתב ספרדי.

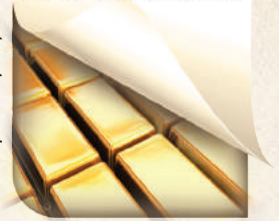
כתבי היד המצטיינים יזכו את כותביהם בתעודה חתומה

על ידי מרן ראש הישיבה שליט"א ואחיו הגאונים

מוזה"ר רבי צמח מאזוז שליט"א

ומוזה"ר רבי רחמים מאזוז שליט"א.

יש לשלוח את כתב היד לכתובת הישיבה ולציין עבור
מבצע "ועתה כתבו", לא יאוחר מר"ח תמוז הבעל"ט.

ה"א ל [א] חמא

הרב אלעד עשור

הפעם

נתמקד בכלל מסוים אחד מני רבים שהבליע הרד"ק במכלול (י' ע"א דפוס ליק), והוא, כי כל תיבה שמסתיימת באות ה"א והיא מלעיל, הרי שעלינו להתייחס למלה כבלא הה"א - ושרשה המקורי הוא בלא ה"א. ואם ה"א זו באה לסימן הנקבה התיבה נקראת מלרע ולא מלעיל. וכ"כ גם ראב"ע בצחות (דפוס ויניציאה דף קמ"ח ע"ב). כגון לְיָלָה - קריאתה מלעיל ומסתיימת בה"א, אזי הה"א יתירה ומקורה בלא הה"א, דהיינו לִיל. וכמותה המלים הַמָּה במקום הַם, הַנָּה במקום הֵן, שְׁמָה במקום שָׁם, אֵלָה במקום אֵל, אָנָּה במקום אָן, מְעֵלָה במקום מְעַל, מָטָה במקום מִט ועוד. ובפרט נוכל ללמוד זה מהפסוק "מִלְפָּנַי הַשֵּׁעַר הַתְּחִתּוֹנָה" (יחזקאל מ' י"ט) שתיבת הַתְּחִתּוֹנָה נקראת מלעיל, וא"כ הה"א יתירה, כיון ששער לשון זכר, והיה צ"ל השער התחתון, לכן באה המלה הַתְּחִתּוֹנָה מלעיל לומר כי אין זה לשון נקבה, אלא זכר בתוספת ה"א, והיא יתירה. וכיו"ב בפסוק "וְאֵת מְבוֹא הַמְּלָךְ הַחִיצוֹנָה" (מ"ב ט"ז י"ח) במקום הַחִיצוֹן שכן מבווא לשון זכר, אלא שהה"א יתירה וכאמור, וכן "בְּטָרְם יְבוֹא הַחֲרָסָה" (שופטים י"ד י"ח) "וְדָדְנָה בְּחָרֵב יַפְלוֹ" (יחזקאל כ"ה י"ג).

וגדולה מהמה ראיתי להרד"ק בספר השרשים שלו (שרש סל) ששרש המלה סְלָה הוא סלל ומלשון "סִלְסִלָה וְתִרְוּמָמָךְ" מלשון הרמה, ועניינו הגבהת הקול שנעשית בשיר. וראיה לדבר, שתיבה זו נכתבה רק במזמורי תהלים ובמקום ניגון, וראויה היתה הלמ"ד להידגש (להשלמת הלמ"ד השניה בשרש) אלא שהקלו אותה והה"א יתירה ע"ש.

אחר כל הדברים האלה נדע ונבין פירוש המלה

נְחֻלָּה שקוראים כל יום בקטע "בית יעקב" בתפלת שחרית "אֲזִי הַמַּיִם שְׁטַפּוֹנוּ נְחֻלָּה עֵבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ", ושמעתי הרבה אנשים שטועים וקוראים "נְחֻלָּה עֵבֶר על נפשנו", החי"ת בחטף פתח במקום שוא בלבד ומלרע תחת מלעיל, (ומסתמא קוראים פסוק זה ביתר כוונה, בכדי שאולי יזכו שתעבור על נפשם איזו נחלה - חבל ארץ, ולא יצטרכו משכנתא...) ולא ידעו ולא יבינו שהם משנים את המשמעות מנחל לנחלה. שהרי לאור האמור תיבה זו הנקראת מלעיל (שכך מורים הטעמים) - הה"א יתירה, אין זו א"כ נחלה - חבל ארץ, אלא נחל. וזה מובן בפשיטות מהמשך הפסוק "אֲזִי הַמַּיִם שְׁטַפּוֹנוּ נְחֻלָּה (ה) עֵבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ" וההקבלה ברורה בין "מים" ל"נחל" ובין "שטפנונו" ל"עבר על נפשנו". ופוק חזי מאי עמא דב'ר.

הן אמת שכל מה שאמרנו עד כאן מדובר בשמות עצם או במלים (קישור - המה, הנה), אך בפעלים מצוי הדבר ביותר כמו "הַשְּׂקִיפָה מִמַּעוֹן קַדְשֶׁךָ" במקום הַשְּׂקֹף, וכן "הַצִּילָה מִחָרֵב נַפְשִׁי" במקום הַצֵּל, וכמו "ה' שְׁמָעָה ה' סְלַחָה" במקום שְׁמַע, סְלַח, ונמצא גם צורה שאינה מְפָרֵת כל כך "תַּנּוֹר בּוֹעֲרָה" (הושע ז' ד') - מלעיל במקום בּוֹעֵר שכן תנור לשון זכר. וכהנה וכהנה רבות.

זולת שתי צורות פעלים, בהם על אף שהמלה מלעיל ומסתיימת בה"א, אינה יתירה ומורה על נקבה. האחת "בנין הַפְּעִיל לנקבה, יחידה, בעבר". דהיינו הַפְּעִילָה, הַבִּיאָה, הַאֲכִילָה, הַכְּנִיסָה, הוֹצִיאָה, הַשְּׁמִיעָה ודומיהן, שהה"א בהן אינה יתירה אלא מתבנית הבנין, כמו הה"א הראשונה בבנין הפעיל. השנית "בנין קל לנקבה, יחידה, בעבר" - בגזרת נלה"י בלבד (נחי' ל' הפועל ה' - שלמ"ד הפועל היא ה"א, והיא נחה - אינה נשמעת אך נראית), כגון בָּאָה, שָׁבָה, קָמָה, נָמָה ודומיהן שהה"א אינה יתירה אלא

הטיל לה ה"א בסופה" עכ"ל. ולפי דברים הדברים
עליון למעלה צ"ע, שהרי אינה מלעיל, וא"כ ה"א
שרשית, ואינה יתירה. וצ"ע. וכדברים אלו תמצא
גם לר' אליהו מזרחי שהקשה כן. וכן בגור אריה
והוסיף עוד קושיא, שהרי כלל זה של ר' נחמיה
קיים רק במקומות אליהם שייכת לשון ביאה, מה
שאינן כן בפסוק זה אין הכוונה שבא למעון. ועיין
ראב"ע שפירש **מְעוֹנָה** כמו **סֶכָה** וכמו הפסוק **יְיָהִי**
בְּשָׁלֹם סֹכּוֹ וּמְעוֹנָתוֹ בְּצִיּוֹן (עשה הקבלה בין שלם
-ירושלים לצייון. ובין סוכו למעונתו) ע"ש. ומפסוק
זה גם תתחדד הקושיא על רש"י, שהרי מצאנו
מְעוֹנָה לשון נקבה, שהרי אם השרש הוא מעון, היה
לו לומר **וּמְעוֹנָו** בצייון ולא **וּמְעוֹנָתוֹ**. אלא שהה"א
ודאי שרשית, ומדוע לא בחר רש"י לפרש כך. וכך
כתב גם המזרחי שמפסוק זה נלמד שכשם שיש
צדק ויש צדקה, יש גן ויש גנה, כך יש מעון ויש
מעונה ע"ש. מי שיש לו תשובה ליישב דברי רש"י
הקדוש, יואיל בטובו לשולחה למערכת.

וכשאני לעצמי נראה לי אף יותר מכך, גבי הכלל
שאמרו ביבמות (י"ג ע"ב), ר' נחמיה אומר כל תיבה
שצריכה למ"ד בתחילתה, הטיל לה הכתוב ה"א
בסופה. ע"ש. ולכאורה נכון יהיה לומר שכלל זה
הוא שדרוג ושכלול הכלל בו אנו עוסקים, דהיינו
שבא להוסיף שגם בשמות מקומות, הה"א שנוספת
בהם היא יתירה. ובא ר' נחמיה והוסיף עוד, שכביכול
במקום הלמ"ד שבהתחלה, ניתנה ה"א בסוף. ונבאר:
הנה לכאורה כלל זה אינו מוחלט וברור, שהרי ישנם
עשרות מקומות בתנ"ך שתיבה הצריכה למ"ד
בתחילתה שלא הטיל בה הכתוב ה"א בסופה, כמו
"וַיִּקְוִמוּ וַיֵּרְדוּ מִצְרַיִם" (בראשית מ"ג ט"ו) **"וַיִּבְנוּ**
אֶרֶץ כְּנָעַן" (שם מ"ה כ"ה) **"וַיִּבְנוּ יַעֲקֹב שְׁלֹם עִיר**
שָׁכֶם" (שם ל"ג י"ח) **"עָלוּ יִזְרְעֵאל"** (ש"א כ"ט י"א)
"וַיִּבְנוּ יְרוּשָׁלַיִם" (ש"ב י"ד) **"וַיִּבְנוּ בָּאֵר שִׁבְעַ"** (מ"א
י"ט ג') **"וַיִּנְסוּ מִגְדוֹ"** (מ"ב ט' כ"ז) **"וַיִּבְיֵאֵם בְּבָל"**
(ירמיה כ"ח ג') ועוד. ואין זה פלא, כי גם המלה
אֶל' דרכה להתחסר, כמו תיבת **אֶת'**, כידוע. ואיך
שנססה להסביר את הכלל, לא יסתדר. אם כמו
שהסברנו כעת שתיבה הצריכה למ"ד בהתחלה
נתן לה ה"א בסופה, הרי מצאנו זרים - **מִצְרַיִם כְּנָעַן**
ועוד הנ"ל. ואם להיפך כל תיבה שנתן לה ה"א
בסופה, הרי שחסרה היא למ"ד בתחילתה ובמקומה
נתן ה"א בסופה, גם זה ודאי אינו, שהרי מה נענה
בשמות עצם והמלים הנ"ל כגון **"וַיָּאֵת מְבוֹא הַמְּלֶךְ**
הַחִיצוֹנָה" **"בְּטָרְסָם יָבוֹא הַחֶרְסָה"** שלא שייך בהם
למ"ד בתחלתם. ועל כרחנו לומר כי כלל זה שאמר
ר' נחמיה הוא בעצם כלל שבא בעקבות וכתוצאה
מהכלל הנ"ל, וכל שמות המקומות כמו **מִצְרַיִם**
שָׁכֶם ודומיהם, מקור הכלל הוא שהה"א יתירה.
אלא שכיון שמצאנו מעין כלל שתיבת 'אל' נחסרת
מהמקרא הרבה פעמים, בא ר' נחמיה וחיבר שני
כללים אלו גם יחד, ואין מחויב המציאות שחיבור זה
ישתלב בכל הדוגמאות, אלא יתכן שבחלקם יהיה
רק כלל אחד, ובחלקם יהיה השני, ובחלקם שניהם
גם יחד.

ולסיום נשאר בצ"ע על דברי רש"י בדברים
(ל"ג כ"ז) על הפסוק **"מְעוֹנָה אֱלֹהֵי קְדָם"** שכתב
וז"ל: "מעונה: כל תיבה שצריכה למ"ד בתחילתה

כוס תנחומים

נשגור לכבוד ידידנו היקר
הרה"ג ר' **אלדן הכהן** שליט"א
על פטירתו בחטף
של אביו הצדיק והישר
נסים הכהן ז"ל
נ"ע ביום י"ב בטבת התשע"ג
המקום ינחם אתכם, עם כל שאר
אבלי ציון וירושלים

תנחומים כנים

נשגור לכבוד ידידנו היקר
רבי **אפרים טראבלסי** וב"ב
בן ידידנו היקר שתורם רבות למען
הישיבה
ר' **שלום טראבלסי** הי"ו
על פטירת הבת היקרה והנחמדה
שרה ע"ה
נ"ע ביום י"ח בטבת התשע"ג
בנחמת ציון וירושלים תנחמו.
הרב צמח מאזוז מכון הרב מצלח

חדשות אני איך

בית המלזכה

ביקור היסטורי

**הגה"צ הרב דוד חנניה פינטו שליט"א:
כמעט זכיתי גם אני להיות תלמיד "כסא רחמים"!**

מוהרי"ץ והרב פינטו מעיניים ב"הוראה ברורה"

יום גדול שהשאיר רשמים מבורכים, הזדמן לבחורי הישיבה. הגאון הגדול בנן של קדושים כקש"ת הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו שליט"א** ראש מוסדות "אורות חיים ומשה" הגיע לביקור בישיבה, הרב פסע בלווית מוה"ר הגאון **רבי צמח מאזוז שליט"א**, בין היכלי בתי המדרש הספריה והמכון, והביע את התפעלותו מהמוסדות החשובים.

הקשר החם בין הרב למוה"ר רבי צמח נרקם עוד בשהותו של מוה"ר בצרפת בשנה שעברה. מוה"ר הוזמן לקהילתו הגדולה והאדיבה של

הרב פינטו ומוהרי"ץ במשרד מרן רה"י

הרב פינטו בצרפת לשאת דברי חיזוק ולערוך מגבית עבור מוסדות הישיבה, הרב פינטו שנוכח במקום, המליץ בשבחה של הישיבה, ואמר לשואלים כי מוטב לרכוש עמוד בספר התורה של הכותל מאשר בספר שיכנס לישיבה, ונימק כי עלות עמוד בספר התורה שיכנס לכותל גדולה מזה שיכנס לישיבה, וכיון שיש בזה עזרה גדולה יותר לישיבה, מה הספק?! מיותר לציין

כי הודות לכך נרכש במקום מספר עמודים גדול, ואף הרב רכש מספר עמודים בספר התורה, ובנוסף הרים תרומה מכובדת ליטול חלק בזכותה של הישיבה.

כבר בערב ההילולא אמור היה הרב להשתתף, ואף הוזמן כאורח הכבוד של הערב, אך בעקבות מקרה בלתי צפוי נאלץ הרב להעדר מהערב, ושלח את ראש הישיבה שתחת נשיאותו, לשאת דברי ברכה בשמו לבאי ההילולא. זאת גם היתה הסיבה לביקור פיצוי בישיבה.

כאמור הרב עבר בין אולמות בתי המדרש, ולבסוף גם נשא שיחה לתלמידי ישיבה גדולה, לא בכל יום מזדמן לשמוע שיחה כה נכבדה, שרשמיה נותרו עוד ימים ארוכים. מעניין לציין כי במהלך השיחה הפתיע הרב וסיפר כי בהיותו צעיר לימים בהיותם מתגוררים

הרב פינטו במשא

מוהרי"ץ מזמין את הרב פינטו לישא מדבריו

בצרפת,

בחורי הישיבה מאזינים בקשב רב

אביו הצדיק
והחסיד
המקובל
האלקי רבי
משה אהרן
פינטו זצוק"ל
חיפש עבורו
מקום של
תורה בו
יוכל לעלות
ולהתעלות
בתורה ויראה,
ולאחר
בירורים
שמע הרב

על ישיבת "כסא רחמים" בתונס שהיתה אז תחת ראשותו של מרן מייסד הישיבה הגה"ק רבי מצליח מאוזן זצוק"ל, ובחר בה כמקום מצויין עבור בנו. כמעט ונסעתי ללמוד בישיבה - אמר הרב, אלא שאימי חששה ואמרה כי לא יצאנו ממרוקו אלא מפני הערבים ימ"ש, ועכשיו הוא ישוב לתונס השורצת ערבים. ובכך נגזו הרעיון ויצאתי ללמוד באנגליה.

אנו מודים לרב על ביקורו הנכבד, אשר הקדיש למרות טרדותיו הרבות שעות יקרות להרוות את צמאוננו בדבריו היקרים, יה"ר שיאריך ימים על ממלכתו, ברבות הטובה. אכ"ר.

איש את רעהו יעזורו

הרבה בשורות טובות והרבה יוזמות חשובות מתפרסמות מדי פעם בפעם על גבי גליונינו, אך כמדומה כי הפעם חשיבותה רבת ערך לאין ערוך.

בדור כה מוזר ותמוה, בו גם על שקלים מועטים וקצוצים שהואילה בטובה "ממשלת החסד" במדינתנו הקטנה להקציב לעמלי תורה, מקיימי ומגיני ארצנו, לוטשים ראשיה עיניים צרות וכפרניות, ומאיימים לגזול מעצמם את זכותם הבודדה, לא אחת נמצאים האברכים בעלי משפחות ברוכות ילדים בפני מצבים כלכליים לחוצים, הדוחקים אותם אל מחוץ להיכלי התורה והיראה.

אין זאת חלילה כי הם משתמטים מלשאת בעול הריחיים, אלא משתדלים הם למצות את כישוריהם ולהשיג הכנסות צדדיות נוספות, בד"כ ע"י עבודות קודש. ואכן תלי"ת קצבת החודש מספיקה עבור הוצאות השגרה, וכמובן ממוצה עד תום, מה שקורה שכאשר נופלת איזו הוצאה הכרחית לא שגרתית, טיפולי שיניים, תיקונים, וכדו', היא נופלת על החשבון החנוק בלאו הכי, וגוררת אחריה חודשים לחוצים שכבר נפתחו על רגל שמאל. והתוצאות קשות בכל התחומים. וד"ל.

היה ברור שצריכים לעשות משהו, לתת יד למעטים שכבר באו ללמוד, שיוכלו ללמוד ביישוב הדעת, ואכן זה הגיע. בשלהי ימי החנוכה הגיע היום וכיוזמת כמה

אברכים נמרצים, הוקמה קרן "תמכין דאורייתא".

רבני הקרן בכינוס הפתיחה

פעילות הקרן פועלת בעיקר לתת מענק כספי, להוצאות חריגות שנופלות על האברכים, וזאת באמצעות הגשת טפסי בקשה עם הנסיבות לבקשה, ובמידה ורבני הקרן רואים בזה סיבה מוצדקת מקבל האברך מענק כספי כפי הצורך.

בנוסף הקרן מתפצלת לקופה נוספת תחת השם "כנפי יונה" על שמה של הצדקת מרת כנפיטה עמאר ז"ל, שמטרתה לתת סיוע ראשוני לאברכים שהשמחה במעונם ובן או בת בא להם, הכולל שעות עוזרת בית, שעות למטפלת, ארוחות חמות ואפילו מתנה של ציוד בסיסי וראשוני לתינוק.

בראשות הקרן עומדים הרבנים ראש הכולל הגאון רבי דוד עידאן שליט"א, הגאון רבי יעקב הכהן שליט"א ר"מ בישיבה גדולה והגאון רבי אליהו בנימין מאדאר שליט"א ראש כולל פקודת אלעזר- אלעד, והם המחליטים הבלעדיים לאשר כל בקשה ובקשה.

יצויין כי פעילות הקרן נעשית בשיתוף פעולה מלא עם קרן האברכים "בני מלכים" המתמקדת בעיקר בסיוע כללי לכלל אברכי הכולל.

הקופה שנפתחה לא מכבר כאמור כבר הספיקה לצבור זכויות רבות של לימוד תורה ביישוב הדעת. נכון לכתובת השורות כבר חולקו מאז הקמת הקופה בחנוכה עשרות אלפי שקלים, וכמות מכובדת של מענקי לידה.

מיותר עוד להרחיב בחשיבות העניין, וכי כל המעוניין ליטול חלק בזכות הגדולה מוזמן להרים את תרומתו לרבני הקופה או לקופה המיועדת בכניסה לכולל.

אנו מברכים את היוזמים והמקימים לש"ש, שיזכו וברכה תשרה במעשי ידיהם ולא יצטרכו לעולם ליהנות ממתנת ב"ו. אכ"ר.

ראיתי בני עליה והמה מרובים

יוזמות חדשות וברוכות של בחורים בישיבה גדולה המפנים את מרצם לאפיקים חיוביים צוברת תאוצה בין בחורי הישיבה. כך למשל לאחרונה הוקם שעור **בהלכות שבת** בזמן הפסקת הצהריים. השיעור נמסר ע"י הבחור היקר ר' **יצחק מאוזו** הי"ו באופן מקיף ויסודי, החל ממקור הדין בגמרא ועד להכרעת מרן הש"ע ופוסקי דורנו שליט"א, תוך כדי משא ומתן בשאלות אקטואליות ומעשיות.

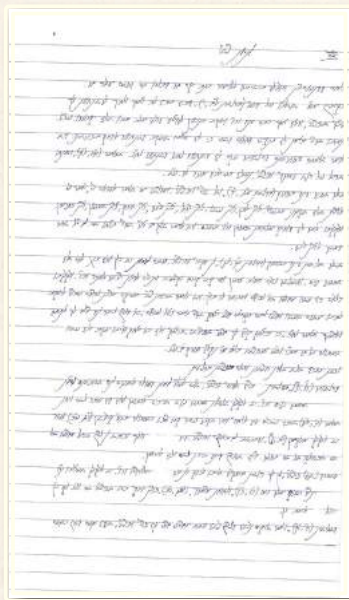
מרן ראש הישיבה שליט"א הביע את שמחתו על השיעור ואיחל הצלחה רבה ללומדים. בנוסף לשיעור הרגיל המתקיים מידי שני ורביעי, מידי חודש נערך שעור מיוחד בהשתתפות רב אורח שמחזק ומעודד את הלומדים, ואף מחלק מלגות לזכאים. בין הרבנים החשובים שהגיעו להשתתף בשעור היה מורנו ראש הכולל הדיין המצויין הגאון רבי דוד עידאן שליט"א, שהתפעל לראות בחורים רבים המקדישים את זמן ההפסקה ללימוד הלכות שבת.

השיעור המרתק והמיוחד, תופס בחורים רבים שדנים ומתפלפלים על הנדונים שעלו במהלך השיעור, וגרם להתעוררות בלימוד הלכות שבת החמורות. ברוכותינו לבחורים היוזמים, למג"ש ולמשתתפים שיזכו לקנות בקנין גמור את הלכות שבת על כל פרטיהם ודקדוקיהם.

תחרות הכתב הספרדי

תקופה חדשה מרעננת את בחורי הישיבה. לאחר כמה שנים שנושא הכתב הספרדי ירד מעט בין בחורי הישיבה, בחר משגיח ישיבה גדולה הגר"מ סגרון שליט"א, להפריח מחדש את הנושא, וללמד את בחורי הישיבה כתיבה וקריאה של הכתב הספרדי בו כתבו כל חכמי ספרד הקדמונים.

כידוע **מִן ראש הישיבה שליט"א** מרבה לדבר על חשיבות ונחיצות העניין, ופעמים רבות קרא והזהיר כי אם אננו לא נלמד את הכתב הספרדי במיומנות, עתידם של אלפי כתבי יד של רבותינו הספרדים מסוכן, וחבל כי גורלם של חידושי התורה וכתבי הקודש יהיה תלוי ועומד בידענותם הדלה של חוקרי כתבי ההיסטוריה בתורת ישראל. וב"ה רק לאחרונה יצא הספר "ויאמר שלום" להגאון **רבי שלום אדרעי** זצ"ל מחכמי ורבני מרוקו, ע"י אחד מבחורי הישיבה הבחור היקר רבי **אליהו אדרעי** הי"ו, שפענח את הספר שהיה כתוב בכתב ספרדי ואף דאג לכל הנדרש בכדי להוציאו לאור עולם, וכל זה נזקף לרבני הישיבה שראו את הנוגד ובחרו להקדיש זמן מועט בכדי ללמד את בחורי הישיבה גם את הכתב הספרדי, כפי שציין זאת המו"ל בפתיחת הספר.

היוזמה הברוכה הינה בשיתוף פעולה בין רבני ישיבה קטנה וגדולה, כך שמדי יום ששי מגיעים אברכים ליש"ג ויש"ק, ומלמדים את הבחורים כתיבה ספרדית. כמוכן לשם כך נבחרו אברכים המתמחים ביותר בכתב הספרדי, בכדי להעביר את חכמת הכתיבה בדיוק רב, לתפקיד נבחרו הרב **יהונתן שלמה מאזוז** והרב **חנוך הכהן** הי"ו האברך כותב מספר אותיות או מלים ועל הבחור לתרגל ולהעתיקם עד שיקנה שליטה בהם. בשבוע לאחמ"כ האברכים בוחנים את התקדמות הכותב ומוסיפים לו אותיות או מלים נוספות.

רעיון מקורי בחר המשגיח ביש"ג בכדי לחדד את הנושא, והודיע כי מעתה אין לתלות מודעות בלוח המודעות רק כאלו הכתובות בכתב ספרדי, מודעה בכתב אחר תתלש!

בנוסף ובכדי להמריץ את הבחורים, תתקיים תחרות הכתב הספרדי הנאה ביותר, מבין בחורי ובוגרי הישיבה, והמצויינים שבהם, יזכו בתעודה ממרן ראש הישיבה שליט"א ורבני הישיבה. התעודות יחולקו בעז"ה בכנס הבוגרים במעמד רבני הישיבה ומאות בוגרי הישיבה, כ"י.

בשורה משמחת לבוגרי הישיבה: ההשתתפות בתחרות הינה גם לבוגרי הישיבה. פרטים במודעה בין דפי החוברת.

חצר המלזכה

תלמוד תורה "אהל משה" נתיבות

קחו מזמרת הארץ

טקס הנחת אבן הפינה

יום גדול ומבורך נרשם בהתפתחותה של העיר נתיבות לעיר תורה ויראה. ביום ראשון טו"ב בטבת ליל הילולת מרן סבא דמשפטים הגאון רבנו **משה כלפון הכהן** זצוק"ל, הונחה אבן היסוד ואבן הפינה לבנין חדש שבעזרת ה' יוקם לתפארה, אליו יועתק בית הספר לבנות שנמצא עד היום במושב זמרת הסמוך לנתיבות. אם כעת משרכות את רגלם בנות ישראל מדי יום מנתיבות וממושבי האזור ללמוד ולהתחנך בדרכי אבותינו ורבותינו הספרדים, הרי שמיום בו יושלם הבניין בתוככי העיר, הדרך תהיה קצרה וקלה יותר, וכמובן יפתחו שערי בית הספר גם לאלו שהתקשו בהגעה אל המושב מידי יום.

בית הספר המדובר הינו נדבך נוסף וחשוב במוסדות "אהל משה" אשר שוכנים כבוד בנתיבות- זמרת, ופועלים כבר זה למעלה משני עשורים בגידול וחינוך ילדי ישראל לתורה ויראת שמים. המוסדות שבראשות הרה"ג רבי **דוד קרעי** שליט"א רב מושב זמרת ומייסד הת"ת, ידועים כמי שמטרתם להרחבת המוסדות והפצת תורת ודרכי הנהגת אבותינו ורבותינו, וצועדים על פי הוראותיו של מרן ראש הישיבה שליט"א.

המתחם במושב זמרת שהיה אז מאוכלס בקראונים ששימש בעבר את תלמוד התורה לבנים, התפנה לפני כחמש עשרה שנה כשעבר הת"ת לבנין חדש בנתיבות, שם הספיק מאז עוד להתחדש ולהתרחב ונוסף בו עוד מתחם חדש. מעת המעבר התפנה המקום והפך לבית הספר לבנות שהתפתח מאד, ואף תפש מקום חשוב בין בתי הספר בנתיבות (על אף שאינו בנתיבות). בעקבות המצב הבטחוני ששורר באזור - עוטף עזה, התחדש המקום מקראונים לכיתות קבע מוגנות, ובתחילת השנה

שולחן הנשיאות

הנוכחית נכנסו תל"ת לבנין חדש ומוגן באותו המתחם.

כעת אחר מאמצים רבים מצד המנהל הדגול ר' רחמים חניה הי"ו שכל ישותו סובבת הולכת סביב פיתוח והגדלת המוסדות, התקבל שטח בתוך נתיבות, וכך כאמור לא תצטרכנה בנות ישראל לכתת רגליהם כל יום לצאת ולבוא מהעיר לצורך לימודיהן. מהנהלת המוסדות נמסר כי כבר כעת שוקדים ומתכננים על הרחבת המוסדות במתחם הישן במושב זמרת, שיתאפשר לאחר פינוי המקום.

את ערב הנחת אבן הפינה כיבדו רבני העיר והסביבה ואישי ציבור נוספים שנשאו מדברותיהם. במעמד אנשים נשים וטף שבאו להשתתף במעמד קדוש

זה. רוב הנאומים נשמעו מחוץ וסמוך למתחם הבניה, ורק לאחר שחשכה והקור החל לשרור, נכנסו הקרואים לאחד מבתי הכנסת הקרובים שם הונח בר עשיר, וקולות שירה נשמעו למרחוק.

הגר"י ברדא נושא דברים בכנס

ראש המוסדות הרב קרעי נואם

מגילת היסוד

חלק מהקהל בכנס

בין הדרשות בלטו שיחות רבני הקהילה הספרדי והאשכנזי, שדברו בשבח בית הספר. הרה"ג רבי **דוד קרעי** שליט"א ראש המוסדות שתוך דבריו חשף בפני הציבור, שכבר החלו דיבורים כיצד לקרוא לבית הספר שעד היום נקרא "אהל משה - זמרת" (ובתחילת דרכו "בנות ציון"), ואמר כי בהנהלת בית הספר ביקשו שלא

לשנות את השם "זמרת" כי כבר הפך למושג של בית הספר החשוב והאיכותי, ואמר אולי יקרא שמו "זמרת הכרם" "זמרת" - על שמו הראשון של בית הספר, ו'הכרם' ר"ת רבי **משה כלפון הכהן**. הגאון רבי יצחק ברדא שליט"א שנכח במקום, ואף כיבד את המעמד ונשא מאמרותיו, בירך והמליץ על הדברים.

כמו בכל מעמד כזה או אחר, יש את "הדרשה", אך היא הגיעה רק לאחר שהתאחרה השעה, והאנשים החלו לשוב לביתם. המארגנים הופתעו לשמוע כי מוה"ר הרב **צמח מאזוז** שליט"א בדרכו לנתיבות. ההפתעה היתה גדולה היות שערב זה התקיים סמוך להילולא, וכידוע עקב העומס הרב, מוה"ר ממעט לצאת לאירועים.

ברכת מזל טוב וסימן טוב ברכה והצלחה
נשגר לכבוד ידידנו היקר, איש חיל ורב פעלים

רבי **רחמים חניה** שליט"א

מנהל מוסדות "אוהל משה" - נתיבות

לרגל היכנס בנו המצויין מפארי הישיבה החתן
היקר

ר' **דביר חניה** הי"ו

בברית הנישואין

עב"ג **הכלה הכלולה** מב"ת

בתו של ידידנו היקר אוהב תורה ולומדיה

ר' **חיים ברום** הי"ו

יה"ר שיזכו שיהא ביתם בנין עזר עדי עד ברוב
שלום ושלווה. אמן.

אך מסתבר כי הרחבת גבולות מוסדות הישיבה חשובה למוה"ר לא פחות מההילולא, ואכן הוא הגיע. למשמע בשורה זו מיהרו בחורי ישיבת **ברכת ה'** להגיע לבית הכנסת בו מתקיים הארוע, ולזכות לשמוע דבריו חוצבי הלהבות של מוה"ר שליט"א. ואכן כשהגיע מוה"ר וראה את בחורי הישיבה נוכחים, הסיט את כל נושא השיחה לשיחת חיזוק לבחורי ישיבת "ברכת ה'". בתוך דבריו אמר הרב, כי בישיבה בבני ברק כבר אין בה מקום בכדי להכיל עוד ועוד בחורים, והרחבת הגשר - בתי המדרש, ממצה את יכולות ואפשרויות ההרחבה בבנייני הישיבה, ולכן אני פונה אליכם בחורי הישיבה אמר מוה"ר: אתם הפותחים הסטוריה חדשה בסניף ברכת ה', עליכם להשתדל בכל יכולתכם להעלות ולהגדיל את השם הטוב של הישיבה וירב תפארתה, בכדי שהיא תהיה באר מים חיים וממנה ישקו כל אזור הדרום, וכן ינהגו בכל סניפי הישיבה ברחבי הארץ ויקלו מהעומס הנמצא בישיבה בבני ברק. וכך דיבר בחשיבות העניין, ובזכות הבחורים הפועלים לשם כך, כחצי שעה. והבחורים יצאו בתחושת שליחות נעלה וגדולה. אין ספק ששיחה זו היתה בחינת תפילת הנעילה ביום הכיפורים החותמת את המעמד, ומשאירה אחריה רושם רב.

חג פורים - חג גדול לילדים

בחג פורים יש הרבה מה להחדיר לילדים, ותקופה זו עמוסה בלאו הכי כדרכה החל ממנהג שריפת המן הנשמר בקפידה בכל שנה בת"ת, הנשרף לקול תרועות ניצחון, מעין ארור המן וברוך מרדכי וכל אותו הסדר, ועד שירים אותנטיים שירי העדה מתוך ה"תהליל" אשר נשמעים למרחוק. וברוך ה' מנהג זה באזורנו אינו זר ומוזר, ואט אט עוד ועוד ת"ת חוזרים למקורות.

אך בת"ת אין אירועי הפורים מסתכמים בזה, השנה זכו כל תלמידי הת"ת לכתוב מכתבים משמחים לילדים ה"חוגגים" את חג הפורים בבית החולים, וכן תרמו מיני מתיקה לארגוני החסד, בכדי להחדיר את אהבת ישראל בלבם הרך.

ברכות לראש משביר

ברכותינו שלוחות לכבוד הבחור השקדן
בתורה וביראת ה' טהורה,

הרה"ג ר' מאיר חסן שליט"א

לרגל קבלת תעודת כושר **רב שכונה**

יה"ר שיזכה לחופתו בקרוב, ויקים בית נאמן
וכשר בישראל, ויזכה להפיץ תורה והלכה
בישראל, ולא תצא תקלה מתחת ידו. אמן

רבני הישיבה המערכת בחורי הישיבה

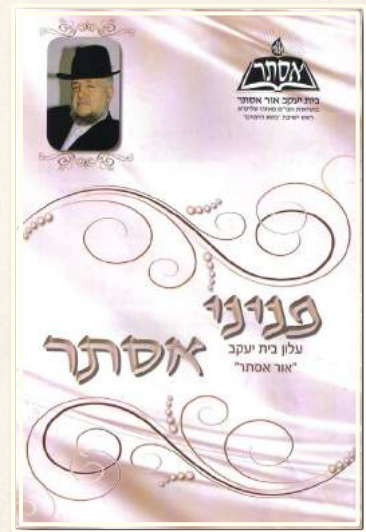
"נסיכות" בבית הספר

יוזמה ברוכה וחסרת תקדים מאירה בבית הספר, הפרוייקט החדש שקושר כתרים לעצמו תחת השם "נסיכות", מניב תוצאות ברוכות בקרב בנות בית הספר.

היות שזה לראשונה עולה בית הספר על גליונו, טרם נרחיב על התוכנית, נספר לקוראינו היקרים כי בית הספר "אור אסתר" הינו בעצם ענף נוסף שצמח בשנים האחרונות מתוך האילן הנאה - מוסדות "אור המאיר" בעיר, אשר תחת ניהולו של הרב מיכאל סעדיה שליט"א.

באותה הרוח, ובאותה ההכוונה, ולאור ההצלחה הגדולה של התלמוד תורה לבנים "אור המאיר" החליטו בהנהלת המוסדות להדליק אור נוסף, ולפתוח גם בית ספר לבנות ספרדי איכותי ולמשפחות טובות בלבד על שמה של אשת חבר הרבנית אסתר מאזוז ע"ה - "אור אסתר".

כצפוי, ובזכות שמם הטוב של המוסדות המוכר וידוע בעיר, הרישום לבית הספר רק הולך וגדל, ותלי"ת כעת מונה בית הספר קרוב למאה חמשות תלמידות, וכולל גנים וכיתות, לעת עתה עד כיתה ד'.

עוד ביציקת היסודות לבניינו הרוחני של בית הספר, עמדו מנהלי המוסדות על כך כי כל המורות והגננות יענו על דרישותיו והוראותיו של מרן ראש הישיבה שליט"א, באופיין ובצניעותן. זהו גם הקו המנחה את כל הצוות ובראשן המנהלת הנכבדה הגברת חנה שרף שתחיה, לחינוך הבנות לפי ההשקפה הטהורה שלימדונו רבותינו. כך למשל, כל הבנות מכסות ראשן במטפחת בשעת התפלה והברכות, ואף ישנה הקפדה מיוחדת להגייה נכונה בתפלה ובברכת המזון, זאת כמובן מלבד החינוך לצניעות מידות טובות ויראת שמים.

דגש חזק נותנים בהנהלה בנושא קבלת הבנות לבית הספר, וכמדומה זהו בית הספר היחיד בו גם להירשם לגנים, יש לעבור דרך וועדת קבלה המורכבת מחמשה חברים, שבוחנים ומבררים היטב על אופי המשפחה, ועל רמתה הרוחנית, ולפי הוראותיו של מרן

ראש הישיבה שליט"א.

הודות למנהלת בית הספר הגברת חנה שרף שתחיה, ולצוות המורות המסורות, בית הספר שטרם מלאו 5 שנים, מתנהל ברמה גבוהה ואיכותית כמוסד ותיק עתיר נסיון, ומידי פעם יוצאים במבצעים וביוזמות גדולות לקידום הבנות.

כך כאמור לאחרונה הושקה בבית הספר תוכנית "נסיכת" לחדד את נושא הצניעות בקרב הבנות, בהנהלת בית הספר מאמינים כי ההרגלים שיוקנו לתמידות בעודן רכות ימשיך ילווה אותן לאורך שנים.

במסגרת התוכנית מידי יום נלמדת הלכה מהלכות צניעות מיד לאחר התפלה, כשהיא מתובלת בסיפורים ומעשיות. והבנות היקרות שמיישמות את ההלכות למעשה בלבושן דיבורן והנהגתן מקבלות מהמורה 'יהלום', המזכה אותן בפרס בסיום התוכנית.

עשרות מכתבים נרגשים הגיעו מההורים שהתפעלו מהחיזוק הרב, שהשפיע על הבנות גם בביתן, והודו להנהלה על ההשקעה הברוכה.

פנינים מאירות

פנינה יקרה התגלגלה לידינו מאירה וזורחת מבית הספר "אור אסתר". בהנהלת בית הספר בחרו לתעד את הפעילות הברוכה ואת מעשיהן הטובים של הבנות בחוברת נאה ומכורכת תחת השם "פניני אסתר".

את פתיחת החוברת בחרו העורכות לפתוח בקווים לדמותה של הרבנית **אסתר מאזוז** ע"ה שעליה נקרא בית הספר, בשאיפה ובתקווה כי יטיבו הבנות להשכיל ולהפנים "כך נראו אמותינו".

לאורך דפי החוברת אנו רואים את מכתבי ההורים המתפעלים, את קבלותיהן של הבנות הנפלאות, ואת הפעילות המיוחדת שליוותה את התוכנית "נסיכת".

ההשקעה הרבה והרמה הגבוהה של החוברת ניבטת מכל עמוד ועמוד בחוברת, בשפה חרוזה ונעימה, מלווה בתמונות מהתוכנית המיוחדת.

מיותר לציין כי הוצאת החוברת חידדה את המסר בקרב הבנות, ועודדת אותן להמשיך והחזיק בקבלותיהן החשובות.

שמחת פורים

את שמחת הפורים, בחרו בהנהלת ת"ת "האיש משה" בניהולו של המנהל המסור רבי שי אלימלך שליט"א, למוסרה בידיים לבביות גם אל אותם אלו שהשמחה אינה מנת חלקם, ושוכבים בבתי החולים בצער ובכאב.

הנהלת הת"ת רכשה כמות נכבדה של מיני מתיקה, ותלמידי כיתה ו' ישבו וארזו מזה משלוחי מנות מכובדים, עבור אותם הילדים שבמקום להתלבש ביום הפורים בתחפושת משמחת, לבושים בבגדי בית החולים והשמחה רחוקה מהם. התלמידים היכנו במרץ את המשלוחים,

שואפים לחסד

שמחה יהודית

ותלמידי כיתה ג' סיימו את המצווה והלכו לבית החולים "תל השומר" וחילקו את המשלוחים לילדים המסכנים. מיותר לציין כי השמחה בה קיבלו אותם החולים, והאושר שנראה על פניהם, חדר עמוק בלבבות התלמידים שקיבלו בזה רגש חי על חשיבותה של מצוות החסד וביקור חולים.

כמובן גם בת"ת השמחה היתה מיוחדת ונהדרת, בעיצומו של נשף פורים מהנה ומשמח, כאילו לא היה די בשמחה הרבה ששררה בת"ת, הזמין מנהל הת"ת הרב שי אלימלך שליט"א אשר דואג לילות כימים לתועלת התלמידים, את משמח הלבבות מזכה הרבים הרב מיכאל לסרי הי"ו אשר שימח את התלמידים, והשקם מין שמחתו הרבה.

יוצאים לדרך

דגש מיוחד שמים בת"ת על תלמידי כיתה ח' לרגל צאתם לישיבות הקדושות, להכין אותם בהכנה דרבה בכדי שיוכלו להשתלב במהירות ובקלות בלחץ הישיבתי.

כך למשל בעוד אווירת הבחינות בעיצומה, התחיל מחנך כיתה ח' הרב **אשר עדני** הי"ו בשני מסלולים חדשים יחסית לתלמידים אלו, האחת בחינה על החומר הנלמד בדרך שקלא וטריא, ונוסף על פשט הגמרא גם תוס'. והשניה שליבה חשובה בסולם הלימוד, והיא סדר הכנה של החומר הנלמד באופן עצמאי לפני השיעור. אמנם מפאת הזמן המצומצם לא נעשה זה בשעות הת"ת, אך התלמידים בביתם יושבים ומכינים את החומר של יום המחרת בביתם, הדק היטב היטב הדק.

כמו כן מידי שנה נוהג המנהל הדגול הרב שי אלימלך שליט"א לקחת את תלמידי כיתה ח' - בוגרי הת"ת קדם מרן **ראש הישיבה** שליט"א נשיאו של הת"ת, לקבל ברכה והכוונה לקראת יציאתם לישיבות הקדושות.

פרויקט מיוחד לתלמידי כיתה ח' ללימוד עצמי של מסכת תענית, שכבר סופר עליו בגליון הקודם, ב"ה הצליח למעלה מן המשוער וכעת יכולים אנו לבשר שב"ה בזכותו דאגתו ודרבוננו המתמיד ע"י חלוקת פרסים קבועה של המנהל הרה"ג שי אלימלך שליט"א סיימו

כל הכיתה את מסכת תענית ונבחנו עליה. ביום ראש חודש ניסן הגיע המבצע לקיצו לשנה זו, ונערכה סעודה כיד המלך שבמהלכה נערך הגרלות על פרסים יקרי ערך.

יצויין כי בתקופה האחרונה ביקרו בת"ת שכבר מזמן הפך להיות מוסד חינוך חשוב בעיר בת-ים, כבוד ראש העיר מר שלמה לחיאני הי"ו, וממלא מקום ראש העיר מר אורי בוסקילה הי"ו וכן ר' בני אלחרר הי"ו יו"ר המועצה הדתית, וכן ר' יצחק אסקפה הי"ו אחראי ונושא תיק חינוך חרדי בעיר, והתרשמו מאד מדרכי פעילות הת"ת וברכוהו שימשיך לגדל דורות ישרים.

מסכת סוכה להלכה ולמעשה

שלהי זמן חורף, קול מצהלות הנערים, מנגינת לימודים, מהדהד למרחקים. סוכה על גבי סוכה כשרה או פסולה? מתנצחים התלמידים, כמובן את והב בסופה לא שוכחים.

חג הסוכות זה מכבר הסתיים, אך בכיתה ג' הוא רק מתחיל, אירת חג אופפת את תלמידי הכיתה, והרב מודיע על תערוכת סוכות. התלמידים נמרצים ורעננים מגיעים, ואשרי מי שבא לכאן וסוכתו בידו הם מספרים. וברוך השם לא היו התלמידים עצלים, וכל תלמיד הכין סוכה כל אחת יפה יותר מהשניה, הכתה אכלסה בתוכה את כל הסוכות, והועמדו בצפיפות בסוף הכתה לאפשר לתלמידים לשבת במקומותיהם.

תערוכת הסוכות

צוות ההנהלה שהוזמן לכתה עמד משתאה לנוכח הסוכות המרהיבות עיין ביפיים, תלמידי הכיתה מנמיכים את קולם, נזהרים לא להעיר את "הישנים" בסוכות.

בסוכה של אברהם זר, נראים עמך בית ישראל מסבים לצד שלחנות עמוסים מכל טוב, ונהנים לשמוע שיעור מאחד המגידיים

המפורסמים, גם צוות ההנהלה שעינו לא שבעה הוזמן "להכנס" לתוך הסוכות ...

סוכה על גבי סוכה לצד סוכה מוקפת אכסדרה. סוכתו הענקית של יחזקאל מאזוז שדפנותיה כשרים מדין לבוד, וסוכתו של עובדיה משיח שהדלה עליה את הגפן, ועוד ועוד... לתמיהת הרבנים לשמחה מה זו עושה?

נענה מחנך הכיתה ואמר, היות שבמסכת סוכה אנו עוסקים, אליבא דהלכתא אנחנו מקיימים, וכך שקדו התלמידים על הסוכות המדהימות, ובס"ד אלו הם התוצאות יישר כח!

לתלמידים היתה אורה ושמחה...

שוק פורים בתלמוד תורה "איש מצליח" מיוחד מאין כמותו, וכל מטרתו לגרום לתלמידים, הנאה ושמחה אשר תלווה אותם להמשך לימודיהם במשך השנה.

כבר מרגע שמקבלים התלמידים את החוזרים להורים על מנת לעדכןם לתקופת סדרי ימי הפורים הממשמשים ובאים, מביטים בפניהם ורואים את האושר והשמחה לקראת יום של הנאה המצפה להם ביום השוק, שנה זו שזכינו ברוך השם לסנף לתלמוד תורה חצר נוספת חצר גדולה ורחבת ידיים במיוחד, הפתענו את התלמידים במתקני לונה פארק, עשינו כל מאמץ לבחור מתקנים לכל הגילאים על מנת לתת לכל ילד את הנאתו.

שמחה מרעננת

בוקרו של יום שלישי יום שהוכפל בו פעמיים כי טוב, תלמוד תורה "איש מצליח" נפתח באוירה של שמחה, התלמידים מגיעים ומתכנסים כל תלמיד בכתתו, וכמובן שמתחילים את היום בתפילה לבורא עולם. והתלמידים מתפללים באופן רגיל למרות ההתרגשות וההתלהבות, עם

קצת תוספת שמחה הנראית על פניהם. וכל זה עדיין אינו מספיק והמחנכים ממשיכים את היום בעוד שעתיים לימוד מענייני דיומא, ורק בשעה 11.00 התחילו ניגוני פורים להישמע בחלל התלמוד תורה. רבני הכיתות הי"ו נותנים תדרוך לילדים ויורדים המה ותלמידיהם באופן מסודר למתקנים אשר הוצבו כבר בשעות הבוקר המוקדמות בחצר הת"ת, ומוכנים לקבל את הילדים המחכים לרגעים הללו של הנאה והשמחה. כל הרואה את הילדים בשמחתם, אינו יכול לתאר מה היא שמחה, כיצד כולם עוברים ממתקן אחד למשנהו, והכל באופן מסודר למופת עד שגם מפעילי המתקנים עצמם השתוממו מהמחזה המקסים שראו.

לאחר מספר שעות של התרוצצות, עושים התלמידים אתנחתא ונגשים לסעוד את סעודת מרדכי, כל אחד מקבל לחמניה עם נקניק בתוספת טרופית קרה, וכמובן אם יש עוד זמן מנצלים אותו וחוזרים למתקנים, וגם לסיום, קיבל כל תלמיד שערות סבתא.

נקודה חשובה שחובה לציינה, כי לאורך כל שעות הפעילות היו המחנכים היקרים עומדים באופן אחראי ליד כל מתקן על מנת לשמור על הסדר ולבטח את שלומם של התלמידים שהכל יתנהל על מי מנוחות ע"ז קבלו צל"ש מהמנהל יישר כחם.

סעודת יתרו

כידוע נהגו אבותינו ורבותינו נ"ע לעשות סעודה ביום חמישי של פרשת יתרו, וכמובן אף בישיבתנו הקדושה נוצרת מסורת קדומים,

הגר"י גדסי נושא דברים

עורכים סעודה קדושה זו. מסתבר כי גם בסניף בעמנואל ממשיכים את המסורת וערכו ג"כ סעודת יתרו במטעמים משובחים, בהשתתפות כל צוות רבני הישיבה, כאשר לכבוד הסעודה הוזמן ידיד הישיבה העומד לימינה בכל עת ובכל עוז, **הגר"י גדסי שליט"א**, שאף מסר שיחה נפלאה במעלת ההתבוננות בדרכי ה' והנהגתו ועוד. כמו כן ראש הישיבה הרב **מרדכי מאזוז שליט"א** דיבר בקצרה

במעלת היום והביטיו. לאחמ"כ ניגשו בחורי החמד מכל השיעורים, ואמרו כל אחד בתורו חידושים נפלאים על הפרשה, הלא המה הבחורים החשובים: יונתן גדסי, שמשון טלקר [שעור ג'], אור-אלמור בן אבא שמח [שעור ב']. מישאל בן אבו, חיים-יוסף ארז, חננאל תורג'מן [שעור א']. יישר כחם!!! אחר ברכת המזון פצחו הבחורים עם צוות הרמ"ם בשירה וריקודים לקול צלילי זמר לכבודה של תורה, ויצאו בהרגשה של שמחה והתעלות.

תענית הדיבור

ידועים ומפורסמים דבריו של מרן ראש הישיבה שליט"א, על החשיבות הגדולה גם לבני התורה, להקדיש יום שלם בימי השובבי"ם לערוך את סדר תענית הדיבור שתיקן הגאון מהר"י אלפייה זצ"ל, שזה לימוד שכולו לשם שמים, ומרים את הבחור לפסגות גבוהות בדביקות בה' ויראת שמים. על כן, ביום חמישי האחרון של השובבי"ם, קיימו בישיבה יום תענית דיבור כאשר כל התלמידים בהשתתפות רה"י והרמ"ם שליט"א, השכימו לתפלת הנץ, ומיד אח"כ שקדו על קריאת התהלים עד סמוך לשקיעה, וניכרה על כולם אירת הרצינות והקדושה, להקפיד על שתיקה מוחלטת מדברי חולין, ולנצל כל רגע. אשר עין

בקריאת תהלים במשך היום

בתפלה שלאחר תענית דיבור

ראתה כל אלה.

אחר מנחה נאמרו דברי התעוררות מפי רה"י שליט"א אודות מעלת

הזהירות בענייני קדושה, ומסקנות מעשיות אודות ההרחקה המוחלטת מכל הסכנות האיומות שבדור זה, המאיימות על עלייתנו הרוחנית, כגון מכשירי ה-MP למיניהם, וכ"ש המחשבים והסרטים הארורים למיניהם וכו'.

הלימוד והתענית דיבור במשך היום, הוקדשו במיוחד לרפואתו של מאור עינינו מרן ראש הישיבה שליט"א, שעבר ביום זה ניתוח חשוב, כאשר יחד עם כולם נשאו עיניים בתחינה וזעקה, להשי"ת שיחלימו במהרה, בבריאות איתנה ונהורא מעליא לאורך ימים ושנות חיים, מיותר לציין כי דבר זה הוסיף מרץ לבחורים להתאמץ בכל עוז במשך היום.

עליה לציון מרן ה"איש מצליח" זצ"ל ולכותל

המערבי

ביום ל' בשבט (א' דר"ח אדר), יצאו בחורי הישיבה עם צוות הרמ"ם וראש הישיבה שליט"א בשעות אחר הצהרים להשתטח על ציונו הקדוש של מרן מייסד הישיבה הגאון הקדוש רבנו **מצליח מאוזו** זיע"א הי"ד, בהר הזיתים שבירושלים. על ציונו הקדוש ערכו הרמ"ם והתלמידים "תפלה לחולה" בכוונה גדולה לרפואתו השלימה של בנו הגדול, נשיא ישיבתנו ומכוון דרכה, מרן הגאון ראש הישיבה שליט"א, יהי רצון שיקויים בו בקרוב ברכתו של מרן הראשון לציון שליט"א במוצש"ק בא, "ואתה על במותימו תדרוך" ברפואה שלימה ובבריאות איתנה.

יצויין כי בשנים עברו נסעו התלמידים בכ"א בטבת יומאדה לולא, אך השנה מסיבות טכניות לא התאפשר הדבר, ומגלגלין זכות ע"י זכאי ובהשתדלותו של ידיד הישיבה הנדיב היקר ר' **ינון עמאר** הי"ו מצרפת, אורגנה נסיעה זו על מנת כי באותה הזדמנות יעלו התלמידים על ציון אביו הצדיק, אוהב תורה ולומדיה, ר' **עזר** (אלעזר) **עמאר** זצ"ל, הטמון בחלקתו

על ציון מרן מייסד הישיבה זיע"א

ראש הישיבה עם הבחורים על ציון הגביר הצדיק ר' עזר עמאר זצ"ל

של מרן "איש מצליח", ויום פקודתו חל באותו יום, שם גם קראו הבחורים יחד פרקי תהלים בטעמיהם, ולאחר מכן ראש הישיבה אמר פרק יש מעלין

וקדיש והשכבה למנוח הצדיק ולאשתו ע"ה. תנצב"ה. כאשר ידידנו ר' ינון מאזין לכל הנ"ל ממעונו שבצרפת דרך הטלפון. לאחר מכן נסעו כמובן למקום אשר לא זזה ממנו השכינה - הכותל המערבי, שם שפכו הבחורים את צקון לחשם והתפללו ערבית, ולאחר ארוחת ערב שבו לביתם בעמנואל.

עלון שבועי

פרויקט חדש מנצנץ בעיר הקטנה והנאה - עמנואל. בהשתדלותו הנמרצת של הר"מ המסור הרה"ג רבי **אביחי סעדון** שליט"א, יוצא לאור מדי שבוע עלון שבועי פנימי בעירנו עמנואל בשם "**ארים נסי**" כשם ספריו הבהירים של מרן שליט"א [מעניין כי תחלת הפסוק "ואל **עמים** ארים נסי" מלת "עמים" בגימטריא עמנואל].

העלון הערוך בטוטו"ד גדוש במאמרים ורעיונות מעניינים ביותר, גורם למשוב והיכרות של תושבי העיר הקטנה עם הישיבה, כאשר במאמר השבוע הפותח בעמוד הראשון מתנוססים דבריו של ראש הישיבה הרב **מרדכי מאזוז** שליט"א, רעיון מוסרי מרתק ואקטואלי קשור לפרשת השבוע. העמוד השני מכיל שלשה מדורים: **א.** "משלחנם של מלכים" - ניצוצי אורה, דעת תורה והשקפה טהורה מלוקטים ממאמריו המאירים של מו"ר הגאון האמיתי מרן ראש הישיבה שליט"א. **ב.** חידושים קצרים וקולעים על פרשת השבוע. **ג.** סיפור לשבת. העמוד השלישי מכיל מדור חשוב ונכבד בשם "**תפארת בחורים כחם - ר"ת כתב**", חידושים בגפ"ת מבחורי הישיבה היקרים הי"ו שנאמרו בשיעורי העיון במשך השבוע, ותחת כל חידוש רשום שמו של הבחור הכותב, מיותר לציין כי הדבר גורם "קנאת סופרים", להכין יותר את השיעור, ולעיין יותר כדי לזכות לחדש חידוש ולהחרט עלי הגליון השבועי, ולגרום גם נחת רוח ועונג עילאי להוריהם הגרים ביישוב באותה שבת המצפים לראות את שמות בניהם מתנוססים לתפארת. העמוד

הרביעי מכיל מדור "מהנעשה בישיבה", מבצעים, חיזוקים וארועים שנעשו לבחורי הישיבה בצירוף תמונות טריות. ומדור "משתתפי הדף היומי השבוע", בו מוזכרים שמות הבחורים ששקדו על הלימוד בין השעה 2:00 ל 3:00 אחה"צ בזמן ההפסקה, וכן מדור מעניין "אביעה חידות", המכיל חידות הדורשות מחשבה, יש לציין כי העלון בגליונותיו הספורים הספיק לצבור תאוצה רבה וענין רב בבני היישוב, אשר מתענינים בכל קטע בגליון ומתענגים עליו ביום השבת. בהזדמנות זו נודה לרב העורך הי"ו אשר טורח הרבה מכפי כחו להוציא דבר נאה ומתוקן מתחת ידיו, תהי משכורתו שלמה מעם ה'.

כל מי שלא ראה שמחת פורים בכסא רחמים עמנואל - לא ראה שמחת פורים מימיו!

מסיבת פורים עם טקס לויית ושריפת המן רבת רושם התקיימה ביישוב עמנואל ע"י ישיבת "כסא רחמים - עמנואל" בליל הפורים, כאשר מתחילה בהפסקות הצהריים

המן בדרך לעמוד התליה מלווה בראש הישיבה וראש המועצה

שריפת המן

בשבוע שלפני פורים שקדו הבחורים יקרים ביצירת הגולם - המן מרשים למאד, ועץ גבוה כ- 3 מטר, ואז בליל הפורים עם סיום קריאת המגלה ע"י ראש הישיבה (ששבת בעיר לצורך כך), העמידו את העץ עליו תלוי "המן" בתוך רכב פתוח עם נגררת, כשכל הבחורים עומדים בתוך הרכב עם תלבושת פורימית אחידה ומפוארת, וברקע נשמעו ע"י רמקולים שירי פורים משמחים, אשר הוציאו את התושבים מבתיהם, לצפות וליהנות מהתהלוכה המפוארת והמשמחת שהקיפה את כל העיר ושמחה אותם מאד, כאשר מידי פעם נשמע כרוז בטעמי המקרא (!) ובמבטא כהלכה (!) הקורא לתושבים לבא להשתתף בטקס מחיית זכר עמלק. כאשר הגיעו הבחורים עם הרכב ליד ביתו של ראש המועצה הרב **עזרא גרשי** הי"ו, רקדו ושרו סביב ביתו, עד כי יצא אליהם להשתתף בשמחה, ועלה יחד עם הבחורים לנגררת, לאות הערכתו לתורתם ופעלם, והתלווה אליהם יחד עם ראש הישיבה שעמד שם לצידו, עד לפתח אולם בית יעקב, שם הורד העץ מהרכב לעיני מאות התושבים אשר המתינו שם בכליון עיניים לבחורי הישיבה ולטקס שריפת המן.

אחר ד"ת קצרים מפי ראש הישיבה הי"ו בחשיבות מנהג זה, ואחר שהודה לכל ידידי הישיבה וכל הציבור היקר שתורם ומחזיק את הישיבה הקדושה ומרים את קרן התורה בעיר,

כובדו בטקס השריפה ידידי הישיבה הנאמנים, הרה"ג רבי יהודע גדסי שליט"א וראש המועצה הי"ו. לאחר השריפה נכנסו הבחורים והאורחים לאולם להשתתף בשמחה של מצוה עד השעות הקטנות של הלילה, עם שירי קודש וריקודים. כיבוד עשיר הוגש למשתתפים במשך כל הערב בסיוע המועצה. בסיום הערב נערכה הגרלה על כמה פרסים יקרי ערך שנתרמו ע"י ידידי הישיבה. למחרת בבוקר כל הבחורים עשו מאמץ והגיעו בזמן ובעירנות לתפלת שחרית וקריאת המגלה כהלכתם בהיכל הישיבה.

משנה מקום

לפני כחודש התקבלה הודעה מהמועצה להנהלת הישיבה, כי השטח בו למדו בקראוונים במשך שנתיים וחצי האחרונות נועד לבנייה של כמאה יחידות דיור אשר ממתינים לאישור משרד השיכון ומכרז לקבלנים, ואשר על כן הם מתבקשים לפנות

הקראוונים בשטח החדש

מיישרים את השטח החדש

את המקום ולאתר מקום אחר. ואכן לאחר ימים ספורים הוחלט ע"י המועצה להעביר את הישיבה למקום קרוב והגבוה ביותר בישוב. בהשתדלותו והשגחתו האישית והצמודה של ידידנו ראש המועצה הרב **עזרא גרשי** הי"ו, הוזמנו ביום פורים שושן מנופים, אשר העבירו בתשומת לב מירבית ובוזירות את כל הקראוונים (ששה במספר), והניחום בשטח החדש אשר הוכן מראש לשם כך על ידי יישור השטח מהסלעים. בימים אלו שוקדים הפועלים מטעם המועצה בהכנת התשתיות לחשמל, קו טלפון, מים, וביוב במקום. ובעז"ה בשלב ב' יזכו הקרוואנים אף לשיפוץ פנימי ויסודי, כפי שמשתדל ידיד הישיבה ראש המועצה היקר הי"ו בכל עוז שתהא הישיבה בבחינת תורה מפוארה בכלי מפואר, ובכדי שמיד אחר חג הפסח יוכלו להמשיך את הלימודים כרגיל בלי מפריע, בתוספת אורה והדר בכפליים לתושיה. הנהלת הישיבה מודה לו עד מאד ומברכים אותו כי ברכת ה' תלווהו בכל עת, ויארץ ימים על ממלכתו בהצלחה גדולה וכל טוב. אמן.

אוצר הספרים

לצערנו זה כבר ארבע שנים לקיום הישיבה, ומלבד כל הנטל והחובות המוטלים על הנהלת הישיבה כפי שהזכרנו בגליונות הקודמים, עדיין לא זכו בחורי הישיבה לספריה

מכובדת לבית המדרש, רק עמודונים קטנים (גם ללא דיקט מעמיד מאחוריהם!) להניח בהם כמה ספרים מינימלים, ועדיין הרבה ספרים מונחים בשלחנות מחוסר ספריות. עם העברת הישיבה למשכנה החדש - קורא ראש הישיבה הרב מרדכי מאוזוז: את אחי אנכי מבקש! מי שיש בידו להתרים לישיבה ספרייה גדולה (בגובה 2 מטר ובאורך 4 מטר) העולה כ - 6000 ש"ח (ניתן לתרום אף חלק מהסכום), נא ונא יתן יד לחזק את מפעלנו הקדוש, וכמובן שמו (או שם קרוביו לע"נ או לרפוי"ש ולהצלחה) יחרט לעד על גבי הספרייה. כמו כן מי שיש בידו לתרום כסף לקניית ספרים חשובים לאוצר הספרים, יואיל בטובו לשלוח לנו או להודיענו, ותבא עליו ברכת טוב!

חשבוננו בבנק מזרחי ב"ב סניף חזון איש 204280. ת.ד. 599 עמנואל.

פלא' - 0504148176 (ראש הישיבה הרב מרדכי) או 0504125900 (הרב אריה)

מתיבתא "עץ חיים" בני ברק

פורים ככיפורים

בהתקרב ימי הפורים, ברחובות העיר נכרים פניהם הצוהלות של עמך בית ישראל, יש שמקור השמחה אצלם היא טהורה ואמתית, ויש לצערנו שמבלי משים חוצים את קו המעבר בין שמחה להתהוללות, וככל שקרבים ימי הפורים אווירת הפורקן מחלחלת יותר באופיים.

ביוזמה כבירה ומקורית בחרו רבני המתיבתא "עץ חיים", להאדיר את ימי הפורים בתורה של איכות, והכריזו על שני הימים שקודם יום פורים, כימי תענית דיבור בזמן הסדרים וההפסקות, ועל כולנה הוסיפו את יום פורים עצמו, כשהחתימו צוות ההנהלה את ההורים של התלמידים שבנם ישתדל ללמוד ביום פורים בביתו בתענית דיבור.

המבצע הצליח למעלה מן המשוער, ובימים כה ספורים הצטברו להם סך 152 שעות של לימוד בתענית דיבור ע"י התלמידים, במשך שלושה ימים אלה הנזכרים ונעשים, כן ירבו בן פורת יוסף.

יצויין, שמעבר ללימוד התורה שנעשה לשם שמים ובאיכות גבוהה, דאגו צוות המתיבתא למתן שכרה בצדה, ובין המשתתפים בתענית דיבור, נערכה הגרלה על אופניים חדשות תרומת ידידנו היקר והנעלה שעומד לציידנו תמיד חנניה אוחיון הי"ו. ובהגרלה זכה הבחור השקדן אברהם דזורייב נ"י.

מגלים טפחיים ספר "פטיש החזק" ח"ב

יש מגדולי ישראל שכל תנועה שלהם, כל רעיון ואמרה שיצאו מפיהם, מלאי משמעות וצריכים לימוד. כזה היה האדם הגדול בענקים, מרן הגאון הקדוש רבי מצליח מאזוז זצ"ל, מחוללה של ישיבתנו הקדושה "כסא רחמים" ואבירה של יהדות תוניסיה.

זהו הרושם המתקבל מקריאה בכרך החדש והשני בסדרת הספרים "פטיש החזק", הכוללים את תולדות חייו ומפעליו של הרב הגדול שכל כולם היו יחידה אחת של עבודת ה' מופלאה. הספר המלווה את חייו של הגאון הקדוש, מעורר בקוראיו אהבת תורה, יראת שמים, וחכמת חיים מופלאה.

החלק הנוכחי העוסק במרכז חייו של רבנו, מתמקד בדרכו המיוחדת בחינוך הבנים, בימי שבתו בבית הדין, בהנהגת העם, דרך לימודו וכתבתו, דיוקו במצוות ובתפלות, הליכותיו בקודש ועוד. ניתן למצוא בספר דרכי הנהגה לכל שטחי החיים, ומאירים בו את הדרך, פנינים, הנהגות והדרכות מבית מדרשו של מרן איש מצליח. למעשה, זהו יותר ספר מוסר מאשר כרוניקה יבשה של תולדות חיים.

בפרק מיוחד בתחילת הספר נפרש טפח מחיי בניו הגאוני שליט"א בצעירותם בצל אביהם הגדול. פרק מרתק אחר עוסק בחלק הפחות מוכר בתולדות חייו של הרב הגדול זצ"ל, והוא עיסוקו בתורת הנסתר, כשבפרק זה נחשפות פרשיות עלומות ומסתוריות החוצות ימים ומדינות. פרק שלם בספר עוסק במלחמתו הגדולה של רבנו למען לימוד התורה בטהרה ללא עירוב לימודי חול, ופרק נוסף על פעולותיו הגדולות להחזרת עטרת לשון הקודש ליושנה.

אחד הדברים ההופכים את יצירת הפאר הזו לבעלת ערך היסטורי רב, זה עשרות מכתבים ומסמכים נדירים ביותר הפרושים על פני הכרך הנוכחי, מהם רבים שטרם שזפתם עין הדפוס. המסמכים יקרי המציאות, היו ספונים וטמונים עד היום בגנזי בניו של רבי מצליח זצ"ל, ונחשפים עתה לראשונה. מסמכים אלו קובעים ברכה לעצמם, והילכתא גבירתא איכא למשמע מינייהו - אפילו בשיחת חולין שבהם.

הספר יוצא לאור בציון-דרך חשוב ומשמעותי. בשנה זו, חוגגת ישיבתנו הקדושה "כסא רחמים" יובל שנים להקמתה בתוסס, על ידי רבנו זצ"ל (על כך עוד יסופר בהרחבה אי"ה בחלק השלישי והאחרון של הספר).

הכרך הראשון שיצא לאור לפני כשנתיים ימים, נקרא בשקיקה על ידי אלפי קוראים, אשר העידו כי הספר גרם להם להתעלות עצומה בעבודת ה', בעקבם אחר צמיחתו של רבנו הגדול בענקים.

ספר זה, הוא ללא גוזמא תכשיט פאר שיהדר את ארון הספרים בכל בית תורני, ויעורר את הקורא להתעלות וללכת בדרך ה' ללא פשרות. אין ספק כי עבורונו אנו בוגרי הישיבה שגדלנו על סיפורי

המופת האלו בשיחות ובדרשות של מרגן ורבנן שליט"א, זוהי הזדמנות להביט במבט מושלם ומקיף, לשאוב כדים מלאים ביראה ובהשקפה טהורה, מהמעייין הטהור ממנו ריווינו את צמאוננו רבות בשנים.

האיר המזרח

כל ספר חדש שמגיח ממכבש הדפוס, הוא סיבה טובה ליום של שמחה, אך כשמדובר בספרן של ראשונים השמחה גדולה ומכופלת.

אם זה כשמדובר בספר שפורסם, רק התחדש בפנים חדשות ובאותיות מאירות, הרי כשנתבשר בספר של חכם קדמון, שהיה ספון עד כה בחיקם של מיקרופילים הטמונים במרתפי הספריות ברחבי העולם, שמאיר לפתע את שמי היהדות, השמחה כבר פורצת גבולות.

והסיבה היא פשוטה, לא כדורות אחרונים דורות ראשונים, הראשונים בשכלם הרחב צללו אל מעמקי אגמי התורה, והעלו בחופנם פנינים ואבני חן כאלו שקצר מצע שכלנו מלדלותם מן המצולות, ואם כפתע פתאום הם יוצאים לראשונה לאור עולם, הרי שהזמן לישב על ספסלי בית מדרשם של ענקי הדורות ולינוק מתורתם הנפלאה בדורנו אנו.

כה גדול היה היום בו הגיע לידנו הספר הנפלא "ויאמר שלום" להגאון רבי שלום אדרעי זצ"ל, מגאוני וחכמי מרוקו לפני כשלוש מאות שנה, ואף חבר היה בבית דינו של הגאון המובהק רבי יהודה בן עטאר זצ"ל.

הספר היה עד כה טמון בירכתי הספריות בירושלים ובניו יורק, כתוב בכתב ספרדי עתיק, ומעט מטושטש, והנה כעת קם לו גואל מבחורי הישיבה הבחור היקר ר' אליהו אדרעי שליט"א, שעבר מספריה לספריה בכדי למצוא את כתבי ידו של הגאון המחבר, ויגע וטרח יגיעות הרבה בכדי להוציא את הספר כלול בהדרו.

מלבד עצם העובדה כי ספר זה הינו בעל ערך רב-מעלה, בזכות מחברו הקדמון, זאת ועוד שהספר כשלעצמו מפליא ומיוחד, ובו משתרעת שיטה ארוכה ורחבה על מסכת ברכות כשלוש מאות וחמשים עמוד! ולאחריה נוספו עוד חידושים על מסכתות נוספות ועל התנ"ך. בשיטתו הרחבה על המסכת עמד המחבר ודקדק בעיון זך וסברא ישרה, כדרכם של רבותינו הספרדים בדרך הפשט והיושר, וכמעט שלא הניח עמוד במסכת שלא השתטח עליו וגילה בו פנינים יקרות. אין ספק כי ספר זה ימצא מקום נכבד בארון הספרים, וכי יד הכל תהיה ממשמשת בו, בפרט בלימוד מסכת ברכות בה לא הניח כאמור פינה וזוית שלא מיקד את עיונו בה.

יצוין כי במסגרת העריכה המקצועית שעבר הספר, נוספו הערות רבות וצינונים בשולי העמודים להקל ולהאיר את עיני הלומד, מאת המו"ל ר' אליהו אדרעי ומאת ידידנו הרה"ג רבי אביעד הכהן שליט"א ראש כולל "אור ברוך" בצפת, שעבר על כל הספר מתחלתו ועד סופו, ומעשי ידיו ניכרים בין שיטי הספר. כמו כן קובע ברכה לעצמו, מבוא מקיף ומפורט על תולדות המחבר וחכמי דורו, כתוב בשפה נעימה ובלשון מליצית וקולחת.

הספר זכה להתייחסות מיוחדת ממרן ראש הישיבה שליט"א, שעבר על כל המבוא, ואף קבע בהסכמתו לספר דברים נלהבים על יושר עיונו של מחבר הספר, ועל עבודת העריכה הטובה של העורכים הי"ו.

מזוית נוספת אנו רואים בעצם הוצאת הספר, עוד תעודת כבוד לרבני הישיבה שליט"א שהשכילו בחכמתם, להנחיל גם את אומנות כתיבת וקריאת הכתב הספרדי לתלמידי הישיבה, בכדי שלא להשביית גואל לכתבי ידם הקדושים של רבותינו הספרדים, שהנה הגם מונחים כאבן שאין לה הופכין בכתב ספרדי, ואין להם פותר, ותלי"ת ע"י תלמידי הישיבה ובוגריה מידי פעם בפעם יוצאים לאור עולם עוד ועוד מספריהם הקדושים. וכבר התייחס לכך המו"ל בפתיחת הספר.

כאן המקום לברך את ידידנו הבחור היקר רבי אליהו אדרעי שזכותו הכבירה של הרב המחבר תעמוד לו לעלות מעלה מעלה בתורה וביראה, ויזכה להקים את ביתו בקרוב על אדני התורה והיראה, והיה שמו כשם הגדולים אשר בארץ אכי"ר.

היה צפוי

ספר "ויען הכהן"

יום גדול הוא למערכת הבטאון. אחד מחשובי הכותבים בגליונו כתב המדור הנאה והחשוב "דתי המלך", שכל כולו חקר הלכה ומנהג, מוציא כעת ספר ראשון שו"ת בהלכה. הגאון רבי אדיר הכהן שליט"א שכבר איתמחי בכתיבת תשובות ופסקים בהלכה, החל מספרו הראשון "פרח מטה אהרן" הסובב והולך על הלכות ברכת האילנות, וכלה בסדרה המיוחדת "ליקוט כהונה" ג"ח שהינה ליקוט עיוני ויסודי של כל פסקיו והלכותיו של מרן אבי הישיבה הגאון רבי רחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל, בצורה נפלאה עם מקורות והערות תוך כדי משא ומתן בדבריו הקדושים, עד שמרן ראש הישיבה שליט"א בהסכמתו לספר העיד כי התפלא (!) ביום שראה את החיבור החשוב והמורכב בעצם עריכתו. היה זה אך טבעי כי נזכה לראות ספר שו"ת באורך וברוחב, יוצא מתחת ידו של הרב המחבר. ואכן לא הופתענו לקבל את הספר הנכבד שו"ת "ויען הכהן" ח"א על חלק או"ח, גדוש ועמוס בתשובות בהלכה בעומק העיון ובבקיאות מיוחדת. בדפדוף קל בין עמודי הספר ניכר כי המחבר טרח לעמוד ולברר גם על נושאים מקוריים ויחודיים שכמדומה טרם נדושו בספרות ההלכה, כך לדוגמא אנו מוצאים שאלה מעניינת האם מותר לעשות תיקון כרת בשבת, וכן האם יוצא אדם במשלוח מנות לאשתו ולחולי סכרת וכו', דגש מיוחד שם הרב המחבר לדון במנהגי ג'רבא ותונס שעלו בהם ספקות למיניהם, והרהמ"ח שכבר נודע בבקיאותו המופלא בספרי חכמי ג'רבא שקיל וטרי מתוך ספרי רבותינו וגדולי הפוסקים עד להכרעת ההלכה.

בראש הספר גילינו מבוא חשוב ומיוחד המרחיב על דרך כתיבת פסקי ההלכה, מבוא מומלץ ביותר לכל הרוצה לבוא ולהכנס בשערים המצויינים בהלכה, במבוא זה ימצא לווי והדרכה כיצד לגשת לנושא, מה לעיין, מה לפתוח, במה להתמקד, וכו'.

אין ספק כי ספר זה ימצא מקום חשוב בספרות התורנית, וכי מקומו מובטח לו יחד עם שאר ספרי המחבר, שכבר יצא שמם הטוב והתקבלו ברצון בבית המדרש. ברכותינו להרב המחבר שיזכה להוציא את כל כתבי ידו במהרה לאורה, ויזכה להפיץ תורה בישראל ברבות הטובה אכי"ר.

עוגיות שקדים

החומרים:

400 גרם שקדים טחונים
4 חלבונים
כוס ורבע סוכר

אופן ההכנה:

מבשלים את החלמונים עם הסוכר ומערבבים תוך כדי במשך כעשר דקות, יש להיזהר שהתערובת לא תישרף, מניחים בצד לצינון לאחר מכן יוצרים כדורים קטנים ומועכים אותם לצורת עוגיה מפזרים על משטח שקדים טחונים וטובלים כל עוגיה משני צדדיה בשקדים. מסדרים את העוגיות בתבנית אפיה ואופים במשך כעשר דקות בחום של כ- 200 מעלות

סירופ תפוזים

3 כוסות מיץ תפוזים סחוט טרי
1 כוס מיץ לימון סחוט
4 כוסות סוכר
לבשל ע"ג אש נמוכה
עד שמסמיך ומתקבל סירופ.

כדורי קוקוס בצפוי קראנץ

החומרים ל 20 כדורים:
6 ביצים שלימות
3/4 כוס סוכר
1/2 כוס שמן
1/2 כוס מים
1/2 כוס קוקוס
לציפוי: 100 גרם שקדים, 1 כוס סוכר
אופן ההכנה:

עוגיות

אגוזים

החומרים:

400 גרם אגוזים
5 חלבונים
מיץ לימון
1/3 כוס קמח מצה
3/4 כוס סוכר

אופן ההכנה:

להקציף את החלבונים. לערבב את שאר החומרים ולהוסיפם לחלבונים בצורת עטיפה. יוצרים כדורים, ובמרכז כל כדור שמים אגוז שלם, לאפות בתבנית משומנת במשך 20 דקות בחום של 180 מעלות.

מיקס אגוזי קרמל

החומרים:

2 כוסות אגוזים מעורבים (שקדים, אגוזי מלך, פקאן, לוז)
3/4 כוס סוכר
אופן ההכנה:

מכניסים את הסוכר למחבת טפלון טובה, מרתיחים את הסוכר מעל אש גבוהה. כשהוא מתחיל להשחים מערבבים בכף עץ ללא הפסקה, עד שהסוכר מתחיל לבעבע. מכניסים את האגוזים במהירות ומערבבים היטב כך שכל האגוזים מצופים בקרמל. מוציאים מיד לצלחת גדולה ושוטחים. כאשר האגוזים מתקררים ומתקשים לחלוטין, שוברים לחתיכות ושומרים בכלי סגור.

מתכונים

מיוחדים לפסח

כשר ובריא

מיונז

החומרים:

1 ביצה
2 חלמון מבושל
3 כפות מיץ לימון
מלח

אופן ההכנה:

מערבבים את כל החומרים במערבל, לאחר מכן מוסיפים באיטיות שמן עד לסמיכות הרצויה, (כחצי בקבוק), ממשיכים לערבב באיטיות עד למרקם הרצוי.

מצות גלילת

במלית עוף

החומרים:

6 מצות
בצל גדול
3 כפות שמן
150 גרם בשר עוף או הודו
טחון
3 ביצים
2-3 כפות קמח מצה
מלח ופלפל לפי הטעם
מעט שמן לטיגון

אופן ההכנה:

מרטיבים את המצות שיהיו

לחות (זהירות - לא יותר מידי)

מטגנים בצל קצוץ בשמן, מוסיפים את העוף, ומאדים כ- 8 או 10 דקות. להוסיף את הביצים, קמח מצה ותבלינים.

חוצים כל מצה לשנים, מניחים בצד הצר של המלבן - כף ממלית העוף ומגלגלים. טובלים בביצה טרופה עם מעט מים וקורט מלח, ומטגנים בשמן חם מכל הצדדים עד להשחמה, מגישים חם! אפשר לצרף רוטב.

למעוניינים

בגירסה

חלבית -

ניתן למלא

את המצות

במלית

גבינה

מלוחה

אם ידעת בשורה טובה לחבירך מה'ר ימה'רנה לו את בש'ר במדב'ר וחיתה נפשו בגללך כי המבשר טוב משיב הרוח.
(מרו החדיד"א. צמורן שמי' ס"י י"א אות קע"א)

השמה במעוננו

טבריה	בני ברק	אהלדת הבן
ר' בנימין זהבי שליט"א	ר' מאור חלקון שליט"א	ר' אלרועי הכהן שליט"א
בני ברק	בני ברק	חבר מערכת 'הוראה ברורה' - בשר וחלב
ר' נסים חדאד שליט"א	ר' שגיא מרדכי שליט"א	בני ברק
נתיבות	נתיבות	ר' אלדן הכהן שליט"א
אנשואי	ר' אסף הכהן שליט"א	חבר מערכת 'הוראה ברורה' רבית
ר' יגאל מוטאדה שליט"א	בני ברק	בני ברק
חולון	אהלדת התאומים	ר' שמעון מאמו שליט"א
ר' יצחק חדאד שליט"א	ר' יונתן אבוטבול שליט"א	אלעד
אשקלון	ירושלים	ר' יניב בן שלמה שליט"א
ר' עמית אלוני שליט"א	אהלדת הנכד	בני ברק
ראשל"צ	ר' אליהו חדאד שליט"א	ר' יצחק חפיזוב שליט"א
ר' אברהם חדאד שליט"א	בני ברק	משגיח סדר א'-ב' בישיבה קטנה
אופקים	אבר המצוה	בני ברק
ר' אברהם מאזוז שליט"א	ר' מיכאל משיאן שליט"א	ר' בנציון הכהן שליט"א
בני ברק	בני ברק	נתיבות
ר' אלעזר חדאד שליט"א	ר' אברהם עובדיה שליט"א	ר' עובדיה ביתאן שליט"א
ירושלים	בני ברק	רחובות
ר' דביר חניה שליט"א	ר' עוזי מימון שליט"א	ר' עמית גילברט שליט"א
נתיבות	בני ברק	בני ברק
ר' אוריאל קבלן שליט"א	לנשואי הבן	ר' עמוס הכהן שליט"א
נתיבות	ר' ארז קבלן שליט"א	בני ברק
ר' שמואל גד זרקא שליט"א	נתיבות	ר' שמואל וזאן שליט"א
תל ציון	לנשואי הבת	בני ברק
ר' יעקב ישראל מאזוז שליט"א	ר' מאיר אהרון שליט"א	אהלדת הבת
בני ברק	בני ברק	ר' אמנון אליה שליט"א
	ר' מערבי טראבלסי שליט"א	

**בונים? משפצים?
הזדמנות! לבוגרי ואברכי
הישיבה בלבד!**

תלי"ת עלה בידנו להגיע להסדר עם חברת קבלני שיפוצים, אמינה ומקצועית, בעלת נסיון רב, בהנהלת יהודי יר"ש, שתתן שירות לבוגרי ואברכי הישיבה במחירים מיוחדים חסרי תקדים!

הודעה משמחת!

יצא לאור מודעה חשובה ונחוצה הכוללת את שבעת התנאים הנצרכים להיתר סיפור לשון הרע לתועלת.

המודעה נכתבה ע"י הרה"ג רבי עוזי מימון שליט"א, וכל שבעת התנאים נרמזים בסדר א"ב.

את המודעה ניתן להשיג בפורמט A4 עם למנציה, או בפורמט כ"ס.

ניתן להשיג בטל: 0527683816.
תרומות לזיכוי הרבים יתקבלו בברכה.

רשימת נציגים

אלעד

ר' אמנון לוי הי"ו -
0524224532

באר שבע

ר' יוסף מאיר הי"ו -
0527110435

בני ברק

ר' יהונתן ש. מאוזו
הי"ו -

0548487652

גבעתיים

ר' יעקב חלקון
הי"ו -

0504136627

ירושלים

ר' אביחי ועקנין
הי"ו -

0524209643

ר' מאיר גבאי הי"ו -

0543015397

נתיבות

ר' אלעד עשוש

הי"ו -

0504177753

0548461919

צפת

ר' טל זגדון הי"ו -

0504146742

בקשה דחופה!

אנו שבים ומבקשים מכל

מי שיש בידו תמונות של רבני

הישיבה, או אירועים שהיו

בישיבה, לשלוח את התמונות

למערכת, ונשתדל אי"ה להשיבם

בהקדם. התמונות חשובות

במיוחד כעת לקראת אירוע

"יובל החמשים".

בתומ"ר המערכת.

בחסות מאיה שירותי תברואה בע"מ

נדפס בסיוע

האחים המבורכים: **שימו, צבי, יגון וכמוס עמאר**
ומשפחותיהם הי"ו. להצלחתם ובריאותם.

ולעילוי נשמת אמם מרת **כנפיטה** עמאר ע"ה.

וכן האחים המבורכים: **מכלוף, יום טוב, אשר וזאן**
ומשפחותיהם הי"ו. להצלחתם ובריאותם.
ולחיי אמם מרת **מזיאנה** מב"ת.

הגליון מוקדש

לעילוי נשמת המנוח הנכבד והיקר
אוהב תורה ולומדיה, אהב את הבריות, איש אמת,
בעל צדקות אשר זכה להיות מבוני הארץ ומיישביה
שאל בר דוד ושושנה לבית עשוש ז"ל תנצב"ה
הוקדש ע"י אשתו בניו ובנותיו

יה"ר שיתמלאו כל משאלות לבם לטובה, ובכל אשר יפנו ישכילו, וכל
אשר יעשו יצליחו, ויזכו לעושר ואושר וכבוד, בריאות איתנה ונהורא
מעליא, אורך ימים ושנות חיים. **אמן**